

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

61. aastakäik

13. juuli 2018

Sisukord

I Resolutsioonid, soovitused ja arvamused

ARVAMUSED

Regioonide komitee

Komitee täiskogu 128. istungjärk, 22.3.2018–23.3.2018

2018/C 247/01	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa rände tegevuskava rakendamine“	1
2018/C 247/02	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Lairibäühenduse edendamine Euroopas“	7
2018/C 247/03	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Sotsiaalfondi vahehindamine 2020. aasta järgset aega käsitleva ettepaneku ettevalmistamiseks“	11
2018/C 247/04	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vähese ühtekuuluvuse hind ja ohud: ühtekuuluvuspoliitika strateegiline väärtus aluslepingute eesmärkide saavutamisel Euroopa piirkondade ees seisvate uute probleemide valguses“	16
2018/C 247/05	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Laienemine: Lääne-Balkani riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine ELi makropiirkondlikesse, piiriülestesse ja muudesse riikidevahelise koostöö algatustesse“	22
2018/C 247/06	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Kaubanduspakett“	28
2018/C 247/07	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa tööstusstrateegia. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll ja vaatenurk“	38
2018/C 247/08	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Kaitsefondi loomise ettepanek“	43

III Ettevalmistavad aktid

REGIOONIDE KOMITEE

Komitee täiskogu 128. istungjärg, 22.3.2018–23.3.2018

2018/C 247/09	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Muudetud struktuurireformi tugiprogramm ja uued euroala eelarvelised toetusvahendid“	54
2018/C 247/10	Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa kodanikualgatus“	62

I

(Resolutsioonid, soovitused ja arvamused)

ARVAMUSED

REGIOONIDE KOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 128. ISTUNGJÄRK, 22.3.2018–23.3.2018

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa rände tegevuskava rakendamine“

(2018/C 247/01)

Raportöör: Dimitrios Kalogeropoulos (EL/EPP), vastutab poliitiliselt Palaio Faliro vallavolikogu ees**Viitedokument:** komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa rände tegevuskava elluviimise kohta

COM(2017) 558 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Sissejuhatavad märkused

1. toonitab, et mitmel eri põhjusel toimuv rändeliikumine on inimkonna ja täpsemalt Euroopa ajaloo lahutamatu osa. Komitee rõhutab, et väljaspool ELi asuvates riikides valitsevast ebastabiilsusest tulenev rändajate suur arv avaldab praegu Euroopa linnadele ja piirkondadele olulist survet. Euroopa kontinent, eelkõige piirkonnad selle lõuna- ja idapiiril ning eelmisel aastal Vahemere ja Hispaania rannik, sealhulgas Hispaania Lõuna-Atlandi rannik, on pikka aega olnud väljarände lähtepunktid, kuid viimastel aastatel on neist saanud väljastpoolt ELi pärit rändajate ja pagulaste voogude üks peamine saabumispunkt.

2. Peamiselt Aafrika ja Aasia, aga ka Lähis-Ida riikidest Euroopa Liidu (EL) riikidesse siseneda üritavate rändajate ja pagulaste arv on viimastel aastatel järsult suurenenud. Alates 2015. aastast on Euroopa võtnud vastu suurima arvu rändajaid ja pagulasi pärast Teise maailmasõja lõppu. Sellise suundumuse võimendamisel on otsustava tähtsusega olnud sellised tegurid nagu jätkuv kriis Süürias, mitmes Aafrika ja Aasia piirkonnas kriisikeskuste väljakujunemine ning nende kontinentide paljude inimeste püüd otsida Euroopas paremaid elamistingimusi. Peamised riigid, kuhu ELis saabutakse, on Vahemere rannikuriigid, eelkõige Kreeka ja Itaalia.

3. Selle enneolematu probleemiga võimalikult tõhusaks tegelemiseks esitas Euroopa Liit 2015. aastal Euroopa rände tegevuskava⁽¹⁾. Pidades silmas Vahemerel toimunud humanitaartragöödiaid, seati esmaseks prioriteediks elude päästmine merel ja selleks Euroopa tasandi meetmete väljaarendamine järgmistes valdkondades: 1) otsingu- ja päästeoperatsioonide parandamine; 2) inimeste ebaseadusliku üle piiri toimetamise ja inimkaubandusega tegelevate kuritegelike võrgustike vastu võitlemine; 3) põgenike ümberpaigutamine ELi piires; 4) põgenike tagasisaatmine nende päritolukohta; 5) koostöö kolmandate riikidega, et tegeleda rändevoogudele eelnevate etappidega, ning 6) abi pakkumine ELi liikmesriikidele, kes on rändajate ja pagulaste saabumisel eesliinil. Euroopa rände tegevuskavaga rajati ka neli sammast tervikliku ELi rändepoliitika vastuvõtmiseks: 1) ebaseadusliku rände stiimulite vähendamine; 2) elude päästmine ja välispiiride kindlustamine; 3) Euroopa ühise varjupaigasüsteemi sidusaks rakendamiseks aluse loomine; 4) uue seadusliku rände poliitika kujundamine.

4. Varasemad kogemused näitavad, et rändajad on sunnitud otsima ohtlikumaid teid sihtriikidesse pääsemiseks, kuna puuduvad seaduslikud rändekanalid. See sunnib inimesi kasutama smugeldajate võrgustikke, seades ohtu oma elu ja isikliku turvalisuse. Samuti suurendab see oluliselt naiste haavatavust;

Konkreetsed märkused

5. Euroopa Regioonide Komitee märgib esiteks, et kuigi Euroopa rände tegevuskava kuulub peamiselt riikide valitsuste pädevusalasse, on selles valdkonnas oluline roll piirkondlikel ja kohalikel omavalitsustel;

6. toob esile selle, et piirkondlikel ja kohalikel omavalitsustel on tähtis roll üha arvukamate pagulaste ja rändajate vastuvõtmisel. Seda seetõttu, et piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused on asutused, mis võtavad vastu pagulasi ja rändajaid, kelle puhul neil tuleb sageli määramata perioodide jooksul tagada hoolitsus, eluase ja hoolekanne tingimustes, mis tagavad nende inimväärikuse ning kellele neil tuleb paljudel juhtudel osutada abi integreerumisel. See puudutab eelkõige piirkondi, mis asuvad ELi välispiiridel (nagu Kreeka Egeuse mere saared Türgi ranniku lähedal, samuti teatavad Itaalia saarepiirkonnad ning Andaluusia rannikualad, iseäranis Cádiz, Granada ja Almería provintsid, Hispaania territoriaaleksklaavid Ceuta ja Melilla ning Kanaari saared), kus sisserändajad sisenevad esimest korda ELi territooriumile;

7. märgib neid asjaolusid silmas pidades, et piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused peavad olema kaasatud Euroopa rände tegevuskava kujundamise ja rakendamise igas etapis, sealhulgas prioriteetide seadmisel, tulemuste hindamisel ja asjaomaste meetmete kohalikele ja piirkondlikule omavalitsustele avalduvate mõjude järelevalvesse selles valdkonnas. See protsess peaks läbipaistval viisil hõlmama kõiki valitsustasandeid alates kohalikest omavalitsustest;

8. tunnustab ELi jõupingutusi toetada rände- ja varjupaigaküsimuste jaoks kestlike poliitiliste ja haldusstruktuuride loomist ning leiab, et asjaomased jõupingutused peaksid hõlmama piirkondlike ja kohalike institutsioonide väljaarendamise toetamist, pakkudes piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele tõhusat rahastamist, tehnilist abi ja koolitust, nii et humanitaarabi ning olemasolevaid ja tulevase rahalisi vahendeid kasutataks optimaalselt ära, ennekoike esmasel vastuvõtul. Sellega seoses peaks piirkondadel, mida mõjutavad rändevood kõige enam või kus rändajate osakaal on suur, olema otsene juurdepääs integratsiooni toetavale ELi rahastamisele;

9. märgib, et komitee esindatavad, riigi tasemest madalamad valitsustasandid teevad märkimisväärsed jõupingutusi ja investeerivad sama märkimisväärsed vahendeid kohapeal pagulaste ja rändajate voogudest tekkivate humanitaarküsimustega tegelemiseks. Selles kontekstis on komitee Euroopa rände tegevuskava rakendamisel juba tõestanud end teiste asjaomaste asutuste (sealhulgas Euroopa Komisjoni) jaoks väärtusliku partnerina;

Prioriteedid

10. peab iseenesestmõistetavaks, et ühest küljest eeldab asjaomase küsimuse keerukus tihedat koostööd ELi liikmesriikide vahel, ning teisest küljest peaks ELi ja selle liikmesriikide võetav mis tahes meede alati olema reguleeritud rahvusvahelise õiguse järgimise ja inimõiguste kaitse üldiste põhimõtete kohaselt;

⁽¹⁾ COM(2015) 240 final.

11. peab äärmiselt oluliseks, et EL jätkaks oma jõupingutusi rände- ja varjupaigaküsimuste Euroopa ühise raamistiku loomiseks ja tugevdamiseks, samuti tuleb jätkata ennetavat tööd selleks, et vältida ebaseadusliku rände vastu, aidata edendada stabiilsust ja põhiõigustest kinnipidamist oma naaberriikides. EL peab olema võimeline pakkuma abi oma liikmesriikidele, kes kannavad rändajate ja pagulaste voogude mõistes raskemat koormat, tuginedes oma poliitikas solidaarsuse põhimõttele. Sellega seoses vajavad Vahemere piirkond ning väljaspool Pürenee poolsaart asuvad Hispaania territooriumid, nagu Ceuta ja Melilla, ulatuslikku toetust;

12. rõhutab vajadust võtta ennetavaid meetmeid seoses ebaseadusliku rändega, et abi andmisel keskendutaks neile inimestele, kes kaitset tõesti vajavad. Komitee väljendab samuti sügavat muret mõnes Aafrika riigis ebaseaduslike rändeteede ja rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tulemusel tekkinud orjakaubanduse üle, mis väljendub iseäranis naiste ja tütarlaste seksuaalse ärakasutamise eesmärgil toimivas kaubitsemises;

13. on seisukohal, et EL kui suurim rahvusvaheline abiandja peab tegema jõupingutusi tagamaks, et rändepoliitika ja rahvusvaheline arengukoostöö oleksid kooskõlastatud avaliku poliitika valdkonnad. Samal ajal peab komitee ohtlikuks mõnes rahvusvahelises organisatsioonis esinevat (nt OECD arenguabikomitee) suundumust lubada, et arenenud riikidele pagulastega tegelemisel tekkivad kulud loetakse ametliku arenguabi hulka;

14. rõhutab, kui oluline on rahvusvaheline arengukoostöö avaliku poliitika valdkonnana, mille eesmärk on edendada elutingimuste parandamist kolmandates riikides, üritada kaotada ebavõrdsust ja humanitaartegevuse raames mõjutada sundrännet põhjustavaid olukordi;

15. määratleb praegust olukorda arvesse võttes kuus meetmevaldkonda: 1) kohene reageerimine ja abi osutamine liikmesriikidele, kus on suurenenud pagulaste või rändajate voogude tõttu pakilised olukorrad; 2) ebaseadusliku rände jätkumise stiimulite vähendamine; 3) ELi välispiiride haldamine; 4) poliitiline varjupaik; 5) seadusliku rände haldamine ja rändajate ühiskonda integreerimine ning 6) koostöö päritoluriikidega;

Reageerimine pakilistele olukordadele

16. kiidab heaks ELi seni võetud meetmed kriitiliste olukordadega tegelemiseks, mis on tekkinud rändajate ja pagulaste suurenenud voogude tulemusel viimastel aastatel. Meetmed hõlmavad järgmist:

- ühisoperatsioonid Triton ja Poseidon vastavalt Vahemere kesk- ja idaosas;
- erilise rahalise abi andmine suurimates raskustes liikmesriikidele, kes peavad tugevdama tervishoiualaseid, sotsiaalseid ja õiguslikke standardteenuseid, mida piirkonnad osutavad rändajatele ja pagulastele;
- vastuvõtu- ja tuvastamissüsteemide (esmise vastuvõtu keskused) loomine ja käitamine Kreekas ja Itaalias, millele tuleb lisada ka saabumiskohad Andaluusias;
- ELi ja Türgi vaheline leping, mille tulemusel piirati ulatuslikult kontrollimatuid rändevooget Türgist Kreekasse (kuigi seda ei tohiks võtta rändeprobleemidega tegelemisel eeskujuks), mis tõstatas samas ka mõningaid küsimusi seoses selle vastavusega rahvusvaheliste inimõiguste standarditele ja selle jätkusuutlikkusega osana ELi terviklikust poliitilisest vastusest kriisile;
- EUNAVFOR Medi operatsiooni Sophia raames abi andmine Liibüa rannavalvele, kes aitas oluliselt vähendada voogusid Itaaliasse;
- rohkem rahalisi vahendeid Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondile, mis võimaldas liikmesriikidele rohkem abi anda, tagades, et vahendid jõuaksid piirkondadesse;

17. tunnistab ELi vajadust võtta veelgi põhjalikumaid meetmeid, et:

- suurendada rändajate ja pagulaste saabumisega vahetult tegelevatele liikmesriikidele antavat abi, toetades eelkõige selliste piirkondade (nagu Kreeka Egeuse saared ja Itaalia, samuti Hispaania lõunarannik ja saared) piirkondlikke ja kohalikke omavalitsusi, kes võtavad oma geograafilise asukoha tõttu vastu suure osa pagulasi ja rändajaid;
- leevendada survet piirkondadele, kuhu saabub enamik pagulasi ja rändajaid, võttes arvesse eri tegureid, näiteks saarte eriolukorda;
- tagada ELi ja Türgi vahelise lepingu range täitmine, sealhulgas inimeste Türgisse tagasipöördumist käsitlevad sätted, pidades seejuures täiel määral kinni humanitaar- ja rahvusvahelise õiguse standarditest, kindlustades samas juurdepääsu nõuetekohasele varjupaigamenetlusele nende jaoks, kellel on selleks õigus;
- anda vajalikku abi ümberasumise all kõige rohkem kannatavatele inimrühmadele, iseäranis saatjata alaealistele;

18. juhib tähelepanu konkreetsete valitsusväliste organisatsioonide positiivsele rollile teravate probleemidega tegelemisel seoses pagulaste ja rändajate eluaseme, toidu, tervishoiu ja muu sarnasega, eelkõige piirkondades, mis võtavad vastu pagulaste ja rändajate kõige suurema sissevoolu, kuid märgib, et valitsusväliste organisatsioonide tegevust tihedas koostöös kohalike ja piirkondlike omavalitsustega on vaja paremini koordineerida, et valitsusväliste organisatsioonide panus oleks ühtlustatum ja tõhusam ning kooskõlas kohalike vajaduste ja oludega ning et samas kehtiksid ka nende suhtes vajalik läbipaistvus ja sotsiaalse vastutuse nõuded; leiab, et Euroopa vabatahtlikul teenistusel peaks koostöös valitsusväliste organisatsioonide ja avaliku haldusega olema keskne roll pagulaste ja rändajate vastuvõtmisel;

19. rõhutab, kui oluline on rahvusvaheline humanitaarabi, mida EL ja selle liikmesriigid annavad kolmandatele riikidele, mille hädaolukord on tihedalt seotud rändevoogude suurenemisega;

Ebaseadusliku rände pidurdamine

20. peab oluliseks ELi jätkuvaid jõupingutusi koostöös kolmandate riikidega ebaseadusliku rände võrgustike vastu võitlemisel, eelkõige päritolu- ja transiidiriikides;

21. rõhutab tõika, et EUNAVFOR Medi operatsioon Sophia vajab tugevat õiguslikku alust, et suurendada selle tõhusust ja parandada selle võimet lõhkuda inimkaubitsejate ja inimsugeldajate ärimudelit. Komitee kutsub näiteks ELi institutsioone üles tegema koostööd Liibüa rannikuvalvega, et peatada ELi jõuda soovivad ebaseaduslikult lahkuvad jullad ja paadid; märgib, et patrullitegevus, sealhulgas otsingu- ja päästetegevuse toetamine on järk-järgult nihkunud Itaalia rannikulähedastest vetest Liibüale lähemale; tunnistab, et selle üks otseseid tagajärgi on olnud muutus inimsugeldajate ärimudelis, kes paigutavad ebaseaduslikke rändajaid ja pagulasi odavatele ja meresõiduks täiesti kõlbmatutele täispuhutavatele julladele, millel ei ole mingeid väljavaateid Itaalia rannikule jõuda, eeldades, et nad korjatakse üles Liibüa territoriaalvetes või nende lähedal;

22. kiidab heaks sisserändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastase Euroopa keskuse loomise kui väga tulemusliku sammu;

23. nõuab Euroopa Komisjonilt rohkem algatusi sidusa tegevuskava loomiseks, mis hõlmaks kõiki ELi liikmesriike, asjakohaseid ELi asutusi, samuti muid asjaomase küsimusega seotud asutusi, et tegeleda ebaseadusliku üle piiri toimetamise võrgustikega tõhusamalt;

24. on veendunud, et on väga oluline parandada riigis viibimise õiguseta isikute tagasipöördumise Euroopa raamistiku tõhusust nii, et tagasipöördumiste arvu oleks võimalik Euroopa ja rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt suurendada;

Piirihaldus

25. kiidab heaks Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti loomise kui äärmiselt olulise edasiminekuna ja otsustava sammu eelkõige ELi välispiiride tõhusama kaitse suunas. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti töö võimaldab parandada kooskõlastatust ELi liikmesriikide vahel ning tagab kiire ja tõhusa reageerimise olukordadele, mis nõuavad kiireloomulisi meetmeid välispiiridel;

26. tunnistab, et Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti poolel on veelgi rohkem tegevusvõimalusi, et aidata sellistes valdkondades nagu: 1) tehnilise ja operatiivse abi osutamine, et toetada merehädas olevate inimeste otsingu- ja päästeoperatsioone piiride valvamise käigus; 2) tagasisaatmisega seotud operatsioonide ja sekkumiste korraldamine, koordineerimine ja elluviimine; 3) liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelise tegevuse koordineerimise edendamine seoses ELi välispiiride haldamisega. Komitee rõhutab pakilist vajadust vähendada piiriületuste arvu ning peatada jallade ja paatide ebaseaduslik lahkumine ELi jõudmiseks;

27. kutsub Euroopa Komisjoni üles töötama välja suunised vastuvõtu- ja isikutuvastuskeskuste (esmase vastuvõtu keskuste) rajamiseks ja käitamiseks kõikide ELi liikmesriikide välispiiridel, mille korral oleks tegemist juhistega, mis muu hulgas tagaks ELi ja rahvusvahelistest põhiõigustest täieliku kinnipidamise ja looks nende rajatiste jaoks konkreetse haldusraamistiku. See tähendab tuginemist (sealhulgas asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste) kogemustele, mis on saadud Kreekas ja Itaalias vastuvõtu- ja isikutuvastuskeskuste rajamise ja käitamise käigus, mis muu hulgas toob esile vajaduse uurida, kuidas pagulasi ja rändajaid konkreetselt koheldakse;

Ühine varjupaigapoliitika

28. leiab, et on väga oluline kohandada Euroopa ühist varjupaigasüsteemi kõige pakilisemate vajaduste järgi, ja on sellega seoses veendunud, et on väga oluline vaadata läbi Dublini süsteem, millega kehtestatakse varjupaigataotluse läbivaatamiseks kohustatud liikmesriigi kindlaksmääramise kriteeriumid ja mehhanismid. Komitee kutsub selles kontekstis liikmesriike üles tegema edusamme asjaomaste ELi õigusaktide kavandatud reformimisel, mis ei ole küll tõenäoliselt piisav, ent kujutaks endast sammu õiges suunas;

29. rõhutab, et kehtiva süsteemi tulemusena jaotuvad rändajad ja pagulased liikmesriikide vahel ebavõrdselt, suurim surve langeb liikmesriikidele (eelkõige Kreekale ja Itaaliale), mille geograafiline asukoht tingib, et nad võtavad vastu ülekaalukalt suurima osa saabunuid. Praegune olukord tekitab, eelkõige kohalikul tasandil, sotsiaalseid pingeid ja rahulolematust riikides, mis peavad tulema toime ebaproportsionaalselt suure arvu pagulaste ja ebaseaduslike rändajate saabumisega ning põhjustab ELi siseselt teistest rännet. Kui probleemiga tahetakse tegeleda tõhusamalt, on oluline sellest kõige rohkem mõjutatud kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalusel kaaluda pikaajalist võimalust anda varjupaigataotluste läbivaatamise vastutus üle riiklikult tasandilt ELi tasandile. Lisaks kutsub komitee liikmesriike üles kiirendama varjupaigataotluste läbivaatamise korda, ohustamata seejuures õiguskindlust;

30. leiab, et plaan jaotada pagulased kõikide ELi liikmesriikide vahel proportsionaalselt on konstruktiivne, tunnistades samal ajal, et kuigi selles vallas on tehtud edusamme, ei ole süsteem 100 % tõhusalt töötanud;

31. on seisukohal, et liikmesriikidevahelise solidaarsuse põhimõtte kohaldamine on suure arvu varjupaigataotlejate nõuetekohase haldamise eeltingimus;

32. rõhutab, et naiste (eelkõige emade ja rasedate naiste) ja laste (eelkõige saatjata laste) kui kõige haavatavamate pagulasrühmade kaitsmist tuleb käsitleda eriti olulisena. Liikmesriikides, kus piirkondadel on haldusvastutus saatjata alaealiste eestkostes küsimuses, peaksid need piirkonnad saama selliste alaealiste rändajate aitamiseks rahalist abi;

Seaduslik ränne ja integratsioon

33. rõhutab vajadust rajada ELi turvalised rändeteed seaduslike rändajate või selliste isikute jaoks, kellel on rahvusvahelise õiguse kohaselt õigus rahvusvahelise kaitse saaja staatusele, nagu humanitaarvõõrad, perekonna laiendatud taasühinemine või erasponsorlusprogrammid. Selle saavutamiseks on oluline alustada koostööd ja laiendada koostöö praeguseid vorme kolmandate riikidega, olgu need põgenike päritoluriigid või riigid, mille kaudu asjaomased isikud ELi

jõudmiseks reisivad. Esmase vastuvõtu keskuste rajamine kolmandate riikide territooriumil on selle eesmärgi puhul oluline samm ja seetõttu peaks EL võtma kõik vajalikud meetmed selliste riikidega asjakohaste kokkulepete saavutamiseks, tagades samas ELi seaduste ja rahvusvaheliste inimõiguste standardite täieliku järgimise. Samal ajal on vaja töötada välja suuniste ja eeskirjade ühtne raamistik, et tagada kõik olulised tingimused esmase vastuvõtu keskuste tõrgeteta toimimiseks;

34. peab esmatähtsaks integreerida kolmandate riikide kodanikud (seaduslikud rändajad ja pagulased) võimalikult kiiresti ja täielikult ELi liikmesriikide ühiskonda. Integratsioon peaks toimuma mitmel tasandil ja olema ulatuslik. Siiski tuleb võtta arvesse nii vastuvõtvate riikide kohalikku eripära kui ka kolmandate riikide kodanike eripära ja (rahvuslikku, keelelist, religioosset jne) mitmekesisust. Seda käsitlust tuleb seetõttu kohandada iga juhtumi konkreetsetele asjaoludele;

35. märgib, et edukas integratsioonipoliitika põhineb alati demokraatia, inimõiguste austamise, soolise võrdsuse, sallivuse, väljendusvabaduse ja õigusriigi põhimõtetel, mis moodustavad Euroopa väärtuste aluse;

36. peab oluliseks kodanikuühiskonna ja erasektori kaasamist kohalikul ja piirkondlikul tasandil mis tahes protsessi, mille eesmärk on sisserändajate integratsioon, unustamata sealjuures, et inimväärse töö saamine on mis tahes integratsiooniprojekti eduka elluviimise vältimatu eeltingimus. Komitee juhib sellega seoses tähelepanu rahvusvahelisel tasandil olemasolevatele headele tavadele, mille edu tugineb just vastuvõtva territooriumi elanikkonna kaasamisele algusest peale;

37. peab oluliseks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli tegevuskavade koostamisel, mille eesmärk on rändajate ja pagulaste täielik integratsioon. Sellega seoses nõuab komitee tungivalt, et komisjon võtaks arvesse selliste rahvusvaheliste organisatsioonide nagu ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet toetatavaid ning Euroopa kohalike ja piirkondlike omavalitsuste poolt juba kasutusele võetud häid tavasid ja kogemusi;

Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning komitee roll

38. rõhutab erilist rolli, mis kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel eespool nimetatud valdkondades olla võib ja olema peab. Kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused haldavad kohapeal kõiki küsimusi, mis on seotud rändajate ja pagulaste voogudega, ning seetõttu on oluline, et neile eraldataks vajalikud rahalised vahendid kõnealuste probleemide lahendamiseks. See nõuab ELi eelarvet, mis oleks kooskõlas ELi vastutusalas olevate, liidu välispiiride kaitse ja rändeküsimustega seotud kohustuste täitmisega kaasnevate vajaduste kasvuga ja mis jaotatakse omavalitsuste vahel tegelikkuses elluviidavate tegevuste alusel. Riigi tasandist allpool olevate tasandite asutuste ja organite laiem kaasamine aitaks kujundada valitsemistava, mille abil suudetakse luua ja ellu viia sidusat ja tasandite vahel kooskõlastatud poliitikat. Sellest tulenevalt peaksid kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused osaliselt vastutama Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi haldamise eest;

39. rõhutab lõpetuseks, et komitee roll nii peamise ametiasutusena, kes esindab kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ELi tasandil, kui ka asutusena, kes võib tõhusalt edendada dialoogi pagulaste ja rändajate päritolu- ja/või transiidiriikidega, tehes seda selliste organisatsioonide kaudu nagu Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste assamblee (ARLEM) ning idapartnerluse riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste konverentsi (CORLEAP).

Brüssel, 22. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Lairibäühenduse edendamine Euroopas“

(2018/C 247/02)

Raportöör: Mart Vörklaev (EE/ALDE), Rae vallavanem**POLIITILISED SOOVITUSED****EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE****Üldised märkused**

1. märgib, et Maailmapanga andmete ⁽¹⁾ kohaselt on digitehnoloogia kiire kasv kujundanud oluliselt maailma ühiskonda ümber ja internet on muutunud eluliseks taristuks, mis vähendab teabevahetuse kulusid ning toob endaga kaasa innovatsiooni, mis omakorda viib inimeste, ettevõtete ja valitsuste suurema ühenduvuseni;
2. tervitab ühise lairibäühenduse platvormi ja Euroopa Komisjoni ühiselt tehtud tööd, mille eesmärk on parema koostöö saavutamine, Euroopas digitaalse ühenduvuse parem reguleerimine ja rakendamine ning loomulikult selle parem rahastamine;
3. on teadlik tõsiasi, et ELi kodudes ulatus standardse lairiba püsühenduse leviala ja kättesaadavus 2015. aastal 97 % ni, keskmine kasutuse määr oli 72 % ning traadita tehnoloogial põhinevatel teenustel ulatus on veelgi suurem. Liikmesriigiti esineb linna- ja maapiirkondades siiski erinevusi lairiba püsühenduse kättesaadavuses ja taskukohasuses;
4. tuletab meelde, et 7. ühtekuuluvusaruande kohaselt vaja rohkem investeeeringuid, sest kuigi põhilised lairibateenused on ELis kõigis majapidamistes kättesaadavad, siis järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrk – mis on palju kiirem – on kättesaadav vaid 40 %-le maapiirkondade elanikest võrreldes 90 % linnaelanikega;
5. juhib tähelepanu sellele, et aeglane internet ja selle tagasihoidlik levik maapiirkondades ning spetsiifilised probleemid hõredalt asustatud ja äärepoolsemates piirkondades võivad osutada takistuseks ELi aastateks 2020-2025 seatud ambitsioonikate ja tähtsate eesmärkide saavutamisele, mis võiks Euroopa Komisjoni andmetel tuua ELile hinnanguliselt kasu 146,5 miljardit eurot aastas ning mille tulemuseks võiks samuti olla kuni 2,4 miljoni uue töökoha loomine;
6. jagab G-20 seisukohta, ⁽²⁾ et digitaalse lõhe kõrvaldamise lõppeesmärk on pakkuda kaasavalt igale kodanikule võrdsed võimalused võita digitaalsest arengust, millest saadav kasu ulatub suuremast tõhususest, paremast sotsiaalsest ja majanduslikust kaasatusest kuni rohkemate võimalusteni uues majanduses osalemiseks. Digitaalsel lõhel on kaks külge: juurdepääsu olemine kiirele lairibäühenduvusele, aga samuti internetiteenuste kasutamise võimalus ja motivatsioon seda teha;
7. rõhutab, et nn „last mile“ probleemi lahendamine on oluline kogu ELi arengu seisukohalt ja selle lahendamiseks on vaja leida paindlikud meetmed;
8. tuletab meelde, et IKT taristutel ja lairibäühendusel kombineerituna suutlikkuse suurendamisega võib olla oluline roll maapiirkondade ümberstruktureerimisel vastusena kahanemisele, kuna maapiirkondade rahvaarvu vähenemine ja marginaliseerimine on kasvav probleem kogu Euroopas;

⁽¹⁾ „World Development Report 2016: Digital dividends“.

⁽²⁾ „Digital infrastructure: overcoming the digital divide in emerging economies“ G-20 Insights, aprill 2017.

Probleemid ühenduvusega ja võimalikud lahendused

9. on seisukohal, et lahendada tuleb mitmed olulised probleemid, nagu näiteks:

- piiratud ülikiire ühenduvus püsivatele ja mobiilsetele taristutele kogu ELis;
- oht, et ei ole piisavat suutlikkust tegeleda selliste kiirete turu ja tehnoloogia muutustega nagu nn asjade interneti (IoT) ilmumine;
- liigsest reguleerimisest ja sidususe puudumisest tulenev halduskoormus, k.a riigiabi eeskirjad;

10. tunneb muret nõudluse pärast ühenduvuse järele teatud piirkondades, mis näitab kooliprogrammide ja täiskasvanute e-õppeprogrammide olulisust. Lairibaiühenduse puhul ei ole tegu mitte üksnes rahaga, oluline on ka nõudlus taristu loomise ja kasutamise järele. Iga avalik asutus, kool ja haridusasutus peab olema ühendatud kiire lairibaiühendusega;

11. märgib, et mõnedes riikides ja piirkondades võivad olla probleemiks ka piiratud tehnilised teadmised ja teabe puudumine lairibaiühenduse rajamise rahastamisvõimaluste ning samuti nõ parimate praktikate kohta;

12. tervitab soojalt pädevate lairibaiühenduse asutuste (Broadband Competence Offices) loomist nagu ka Euroopa Komisjoni eri peadirektoraatide koostööd ühise eesmärgi saavutamise nimel. See peaks kajastuma ka tulevases ELi eelarves;

13. peab vajalikuks, et kõigis liikmesriikides oleks loodud oma kompetentsikeskused, mis toimiksid ühtse koostöövõrgustikuna ning et piirkonnad ja kohalikud omavalitsused oleks nendest keskustest teadlikud enne probleemide lahendamise juurde asumist, et saaksid pidada eelnevalt konsultatsioone ja proovida leida parimaid lahendusi lähtuvalt riigi ja piirkonna eripäradest;

14. tunneb heameelt selle üle, et viiepunktiline abivahend toob (5 point toolkit) ELi maapiirkondades kaasa edasimineku parema lairibavõrgu saavutamisel;

15. jälgib tähelepanelikult areneva „Nutikate külade“ kontseptsiooni potentsiaali, nii nagu see on välja pakutud dokumendis „Corki 2.0 deklaratsioon „Parem elu maapiirkondades““. Selle eesmärk on suunata investeeringuid IKT valdkonda, et toetada elukvaliteeti, tagada juurdepääs avalikele teenustele ja taristutele, olles samaaegselt territoriaalselt tundlik;

16. tervitab selles kontekstis suuremat keskendumist proportsionaalsele reguleerimisele ja taristukonkurentsile, et edendada võrgule juurdepääsu käsitlevatele sätetele iseloomulikke investeeringuid, ja rõhu asetamist turupõhiste koostöölahendustele, mis edendavad taristu kasutuselevõttu kohalikes omavalitsustes ja piirkondades, kus ärimudelid ei ole lihtsad. On oluline, et juurdepääsueeskirjad aitaksid vältida digitaalset lõhet väga suure läbilaskevõimega võrkude puhul ja tugevdada territoriaalset ühtekuuluvust;

17. leiab, et konkurentsi tagamiseks nii fikseeritud teenuste turul kui ka 5G võrkude puhul on vajalik teenuste lahutamine võrgust (inglise keeles unbundling), nii nagu see on korraldatud energiasektoris. Näiteks mitmes EL riigis (Rootsi, UK, jne) on telekommunikatsiooni valdkonnas teenused juba võrgust lahutatud. Komitee on seisukohal, et valguskaablivõrgud peaksid kuuluma võrguettevõtetele, kelle ärimudel on anda neid võrke kasutada kõikidele teenuse pakkujatele võrdsetel tingimustel. Tänu sellele saavad turul tegutseda väga paljud teenuse pakkujad, tarbijad saavad valida endale sobiva hinna ja kvaliteedi suhtega teenuse ning tagatud on valdkonna pikaajaline areng;

18. leiab, et sellisel juhul saavad kõik võrdse võimaluse ka 5G võrkude välja arendamisel ning ei pea sõltuma domineeriva telekommunikatsiooniettevõtte baastaristust. Seega peaks EL toetama just avatud võrkude rajamist ning suunama ka liikmesriike selles suunas, et kõik rajatavad ning olemasolevad valguskaablivõrgud muutuksid operaatorist sõltumatuks;

19. rõhutab olemasoleva taristu ja tulevaste positsioonide detailsemate geograafiliste ülevaadete olulisust turuanalüüsi seisukohast ja digitaalses mõttes kõrvale jäetud piirkondade kindlaks tegemiseks. Kuna kõnealused piirkonnad asuvad ilmselt pigem hõredalt asustatud ja mahajäänud aladel, siis suurendab nende piirkondade korrektne määratlemine avaliku rahastamise tõhusust;

20. rõhutab vajadust luua liikmesriikides seaduslikud võimalused olemasolevate taristute (elektrivõrgud/elektripostid jne) võimalikult paindlikuks kasutamiseks lairibavõrgu arendamisel, et hoida seeläbi kokku uute lairibaühenduse ehituse raha ja aega;

21. rõhutab, et käesoleval rahastamisperioodil on ESIF programmidest eraldatud 14 miljardit eurot lairibaühenduste loomiseks;

22. toetab lairibaühenduse edendamist ühtekuuluvuspoliitika tugevdamise teel, muu hulgas selleks, et tagada hõreda asustusega ELi maapiirkondades ühtekuuluvuspoliitika kasutamine väga ränkade turutõrgetega tegelemisel. Sellega ei välistata rahastamisvahendite tugevdamist (nt laenude osas) koostöös Euroopa Investeeringuspanga ja teiste tugipankadega;

23. toetab Euroopa ühendamise rahastu ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondi suuremat rolli rahastamisvahendite ja segarahastute (mis kombineerivad toetused rahastamisvahenditega) rahastamisel, et tegeleda kergemat tüüpi turutõrgetega, nagu näiteks väiksemate projektide omakapitali puudus elujõulisemates valdkondades. Sellised täiendavad meetmed tagaksid kvaliteetse lairibaühenduse kõigis ELi piirkondades;

24. soovib kasutada ühist lairibaühenduse platvormi kui koostöö vahendit ja kaasata platvormi töösse ka regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraat;

25. toetab ELi programmide kasutuselevõtu edendamist ning avaliku ja erasektori partnerluse uute kontseptsioonide väljaarendamist lairibaühendustesse tehtavate investeeringute tarvis;

26. kordab oma üleskutset, et piirkondades, kus suured ettevõtted ei ole huvitatud investeerimisest ja väikestel ettevõtetel on raskusi nõudmiste täitmisega, tuleb töötada välja lihtsamad mudelid, nii et väikesed ettevõtted saaksid kergemini investeerida, et pakkuda lahendusi nendes vähese pakkumisega piirkondades, või siis käsitleda lairibaühenduse arendamise projekte üldist majandushuvi pakkuvate teenustena ⁽³⁾;

27. meenutab selles kontekstis, et oluline on lihtsustada menetlusi, kuna tehnoloogia areneb palju kiiremini kui selle installeerimine;

28. leiab, et realselt toimiva lairibaühenduse arendusplaani jaoks on vaja saavutada kokkulepe telekommunikatsiooni ettevõtete, riigi ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste vahel mille tulemusena oleks tagatud kogu riigi, linnade ja piirkondade huvidega arvestamine. Riikides, kus selline kokkulepe on saavutatud (Rootsi, UK, jne) on lairibaühendused juba ka paremini arenenud. Juhul kui kokkulepet ei saavutata, võib lairibaühenduste levik väljaspool arenenud piirkondi jääda puudulikuks;

29. tõstab esile Euroopa Investeeringuspanga suurepärase algatust lairibaühenduse fondi loomiseks ja nõuab selle kiiret rakendamist ning loodab, et see aitab rahastada eelkõige väikeseid projekte ja nn valgeid laike;

30. tuletab meelde komitee soovitusi 2020. aasta järgse lihtsustamise kõrgetasemelisele töörühmale, milles rõhutati vajadust viia Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide riigiabi ja riigihanke eeskirjad vastavusse keskselt juhitud programmidele kohaldatavate eeskirjadega. Komitee kordab oma üleskutset hinnata, kas Euroopa struktuuri- ja

⁽³⁾ COR-2016-02880.

investeeringufondide kogukulutustele või osale neist on 2020. aasta järel teostatav erand riigiabi menetlustest. Seoses sellega on komiteel heameel märkida, et kõrgetasemeline töörühm on võtnud arvesse tema soovitusi, mis puudutavad vajadust kehtestada ühised määratlused, et oleks võimalik fonde võrrelda ja kombineerida ⁽⁴⁾;

31. märgib eeskätt seda, et ELi suunised riigieeskirjade kohaldamiseks peaksid lairibavõrkude kiiret arengut silmas pidades olema paremini kooskõlas lairibaühenduste rahastamiseks saadaolevate ELi eri vahenditega ning tunneb muret tagasilükatud eelteatiste arvu pärast, mis aeglustab või lausa takistab investeeringute lõplikku kasutuselevõttu ning on seega vastutav lairibaühenduste aeglase kasutuselevõtu eest nendes piirkondades;

32. nagu mainitud lihtsustamise kõrgetasemelisele töörühmale esitatud soovitustes, on rahul, et kaalutakse ka diferentseeritud lähenemisviisi põhimõtet. Selline lähenemisviis peaks võimaldama oluliselt vähendada koormust ja võtta paremini arvesse rakendamiskonteksti iseärasusi kõnealustes piirkondades ning seega hõlbustama asukohapõhist lähenemisviisi ja julgustama kohandatud investeeringuid lairibaühendusse;

33. juhib tähelepanu sellele, et gigabiti ühiskonnani jõudmiseks ja digitaalse ühtse turu võimalustest maksimumi võtmiseks ning selle arengule igas liikmesriigis kaasa aitamiseks on oluline tagada igal pool kiired ühendused võimalikult lühikese aja jooksul. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb kasutada erinevaid lahendusi, sest valguskaabli vedamine iga majani võib olla kallis ja aeganõudev, eelkõige hõredalt asustatud piirkondades;

34. lisaks kaabliühendustele tasub hajaasustuses ja raskesti ligipääsetavates kohtades kaaluda ja otsida võimalusi, mida pakuvad mobiilne lairiba, satelliidi lairiba ning avalikel aladel ja asutustes avalike WIFI võrkude rajamine sh WIFI4EU algatus. Alternatiivsete lahenduste kasutamisega tõstame võrkude rajamise kiirust ja hoiame raha kokku, kuid seda tuleks teha targalt ja süsteemselt, et lahendused rahuldaks vajadusi ja kasutatav tehnoloogia oleks ajas kestev;

35. rõhutab, et oluline on tegeleda raadiosageduste haldamise probleemidega, mis tekivad seoses 5G side kiire arenguga, sest 5G vajab suure läbilaskevõimega võrke üle kogu ELi ning oluline on leida ühine lähenemisviis tulevikus kasutusele võetavate kõrgemate sageduste (või siis raadiosageduste) sageduslubade (kasutuslubade) jagamisele, mis hõlmaks ka, seal kus asjakohane, õigusraamistiku suuremat prognoositavust spektri ühiskasutuse osas ja ka paindlikkuse suurendamist, et tulla riiklikul või piirkondlikul tasandil toime erinevustega nõudluses ühtlustatud sagedusribade järele;

36. nõustub elektroonilise side seadustikus esitatud peamiste meetmetega, nagu näiteks uute sätete kehtestamine, et toetada kogu Euroopas ülikiirete võrkude kasutuselevõtmist, mis on suutelised kiiruseks gigabit sekundis; õigusraamistiku kohaldamisala laiendamine, et hõlmata uusi kommunikatsioonivahendeid, nn OTT-teenused ning lõppkasutajatele taskukohase toimiva internetiühenduse pakkumine;

37. tunnustab Euroopa Komisjoni võistlust „European Broadband Awards“, mis aitab kaasa lairibaühenduse probleemi lahendusvariantide ja parimate praktikate laiemale levikule.

Brüssel, 22. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ COR-2017-04842-00-00-PAC-TRA-ET.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Sotsiaalfondi vahehindamine 2020. aasta järgset aega käsitleva ettepaneku ettevalmistamiseks“

(2018/C 247/03)

Raportöör: Catiuscia Marini (IT/PES), Umbria maavanem

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Ühtekuuluvuspoliitika

1. juhib tähelepanu piirkondliku ühtekuuluvuspoliitika kui Euroopa Liidu aluspoliitika olulisusele, sest sellega püütakse saavutada ELi aluslepingutes määratletud ELi eesmärgid, kaasates kõik valitsustasandid, andes neile vastutuse ja võttes arvesse territoriaalseid eripärasid;
2. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika on üks kõige enam jälgitavatest ja hinnatavatest Euroopa poliitikavaldkondadest. Seda on lihtne näha paljude teostatud hindamiste kaudu, samuti Euroopa Komisjoni korrapäraselt koostatavatest ühtekuuluvusaruannetest loetavate tulemuste kaudu, mida mitmetel foorumitel arutatakse;
3. tõstab esile selle poliitika ulatusliku iseloomu, mistõttu on ühtekuuluvuspoliitika Euroopa kodanike hulgas laialt tuntud ja aitab kujundada kodanike seas Euroopast positiivset kuvandit praegusel perioodil, mil ELil on väga suur vajadus parandada oma mainet;
4. toob välja, et hädavajalik on uus, õiguslikult siduv ühine strateegiline raamistik, mis hõlmab kõiki Euroopa poliitikavaldkondi, säilitades olemasolevad mitmest fondist rahastatavad territoriaalsed rakendusvahendid (kogukonna juhitud kohalik areng ja integreeritud territoriaalsed investeeringud). Komitee peab tähtsaks ka tugevat ühissätete määrust, mis hõlmab kõiki Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde, sest see on oluline, et tagada koosmõju, mis on vajalik üksteist täiendavaid eesmärgi järgivate poliitikavaldkondade vahel;
5. viitab oma hiljutisele ühtekuuluvuspoliitika tuleviku teemalisele arvamusele⁽¹⁾ (võeti vastu 2017. aasta mais) ja lihtsustamise teemalisele arvamusele⁽²⁾ (võeti vastu veebruaris 2018), milles esitati peamised seisukohad, kuidas seda poliitikat veelgi parandada, eelkõige et see oleks rohkem tulemustele suunatud ja rohkem lihtsustatud;
6. on samas teadlik ühtekuuluvuspoliitika tulemuste ja mõju ebapiisavast tutvustamisest. Kuna nii ei hinnata seda poliitikat piisavalt, mõjutab see mõnikord negatiivselt avalikku arvamust struktuurifondidest;
7. kutsub seetõttu üles töötama välja tugevama ja kaasavama teabevahendi, mis võimaldaks luua fondide kasutusest positiivse ja kaasahaarava narratiivi;

Euroopa Sotsiaalfondi roll

8. tuletab meelde, et Euroopa Sotsiaalfond oli esimene, Rooma lepinguga (1957) loodud ELi rahastamisvahend ning see jääb Euroopa Liidu peamiseks – ja ainukeseks otse kodanikele suunatud – vahendiks tööhõive, sotsiaalse kaasatuse ja hariduspoliitika toetamisel ning sel on suurt roll avaliku sektori ja kohtusüsteemi reformimisel. Sellisena on Euroopa Sotsiaalfondi eesmärk edendada täistööhõivet, parandada töö tootlikkust ja võrdseid võimalusi, soodustada sotsiaalset kaasatust ning vähendada tööhõivemäärade erinevusi Euroopa piirkondade vahel, piirkondade sees ja eri linnade ning maapiirkondade vahel;

⁽¹⁾ CdR 1814/2016.

⁽²⁾ CdR 4842/2017.

9. toob esile Euroopa Sotsiaalfondi rahastatud programmide elluviimise positiivse mõju: hinnanguliselt leidsid perioodil 2007–2014 tänu fondi toetusele 9,4 miljonit inimest töö ning 8,7 miljonit inimest said ametialase kutse⁽³⁾;

10. avaldab kahetsust, et paljud liikmesriigid vähendasid Euroopa Sotsiaalfondi meetmete kaasrahastamist – sageli ka eelarve konsolideerimise poliitika tagajärjel –, ja kutsub seepärast liikmesriike üles hoolitsema piisava riikliku kaasrahastamise eest;

11. rõhutab siiski automaatse stabilisaatori rolli – mis eelmise programmiperioodi viimastel aastatel üha tugevnes –, mis oli Euroopa Sotsiaalfondil Euroopa majanduse elavdamise kava meetmete toetamisel majanduskriisi ajal. Nii näitas fond üles vajalikku paindlikkust, tõstes ELi kaasrahastamismäärasid, kohandades eelrahastamist sotsiaalinvesteeringute kaitsmiseks piirkondades, mida tabasid suured asümmeetrilised majanduslikud šokid, samuti lahendades probleeme ja sekkudes kõige haavatavamate ja ohustatud rühmade kaitseks;

12. kutsub üles tagama sotsiaalselt tõrjutud inimeste proportsiooni ja ressursside jaotamise vahel tihedama seose. Komitee rõhutab, et territoriaalselt sihipärasem ja selgelt kohapõhisem lähenemisviis fondide kasutamisel aitaks suurendada toetuse tõhusust ja mõjusust;

13. tõstab samuti esile asjaolu, et Euroopa Sotsiaalfondi roll avaliku sektori poolt sotsiaalpoliitikasse tehtavate investeeringute üldises osakaalus jääb veelgi olulisemaks, sest minimaalne infrastruktuuri rahastamise puudujääk sotsiaalsetes infrastruktuuriinvesteeringutes on ELis hinnanguliselt 100–150 miljardit eurot aastas ning moodustab aastatel 2018–2030 kokku üle 1,5 triljoni eurose puudujäägi. Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond kompenseerib seda puudujääki ainult väga piiratud, sest praegu on sotsiaalsetele infrastruktuuriprojektidele suunatud ainult 4 % heaks kiidetud rahastamisest. Komitee rõhutab vajadust leida tasakaal ja vältida kattumist kavandatud sotsiaalse kapitali investeeringute, mida kaasrahastatakse Euroopa Sotsiaalfondist, ning sotsiaalsete, oskuste ja inimkapitali investeeringute vahel võimaliku tulevase InvestEU fondi raames;

14. väljendab heameelt perioodil 2014–2020 Euroopa Sotsiaalfondi rolli tugevdamiseks võetud meetmete üle nii aktiivse tööhõivepoliitika kui ka sotsiaalse kaasatuse edendamiseks, näiteks fondi tagatud miinimumosa kasutuselevõtt, noorte tööhõive erimeetmed ja rõhuasetus tulemustele ja tõhususele;

15. toob välja käesoleval programmiperioodil praeguseks saavutatud positiivsed tulemused, mille kohta saab lugeda 2017. aasta strateegilisest aruandest: tööturule ligipääsu lihtsustamise meetmed puudutasid 4,2 miljonit töötut ja 2,1 miljonit majanduslikult mitteaktiivset isikut; haridusse ja koolitusse investeeriti 14,6 miljardit eurot, mille tulemusel parandasid 700 000 inimest oma oskusi; 634 000 puudega inimesel aidati leida töökoht;

16. toob välja Euroopa Sotsiaalfondi suure Euroopa lisaväärtuse eelmistel programmitöö perioodidel ja praegusel, sest Euroopa Sotsiaalfondi sekkumisel oli paljudes liikmesriikides ja piirkondades käegakatsutav ja mõõdetav mõju sellistes küsimustes nagu töötuse kõrge määr, elanikkonna vähenemine ja vaesus, mis on strateegias „Euroopa 2020“ esitatud Euroopa prioriteetidenä;

17. peab oluliseks, et suur osa ressurssidest suunati kohalike ja piirkondlike ametiasutuste tugevdamise ja suutlikkuse suurendamise meetmetele, et neid toetada struktuurireformide läbiviimisel, seejuures ka kooskõlas iga liikmesriigi reformikavaga;

18. väljendab aga muret selle pärast, et viivitatakse äärealade ja maapiirkondade integreerimise soodustamisele suunatud meetmetega, ning kutsub üles pöörama rohkem tähelepanu sotsiaalsele kaasatusele kõige halvemas olukorras olevates linna- ja maapiirkondades, iseäranis seoses noorte majandusliku ja sotsiaalse integratsiooniga;

⁽³⁾ Commission Staff Working Document on the Ex-post evaluation of the 2007–2013 ESF Programmes, (SWD(2016) 452 final).

Sotsiaalne mõõde Euroopa poliitikas

19. peab Euroopa sotsiaalõiguste sammast oluliseks panuses, mida EL saab anda, et minna edasi majanduslikus ja sotsiaalses plaanis, võidelda diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutuse vastu, aidata kodanikel kohaneda tööturu vajadustega, anda neile suutlikkus kasutada ära digipöörde võimalused ning kaitsta neid üha suuremate ohtude ja ebakindluse eest ELi sees ja väljaspool;

20. rõhutab piirialade puhul tööjõu tõelise piiriülese liikuvuse edendamise tähtsust tööõiguse ja sotsiaalkindlustusega seonduvate takistuste (maksutõkete kaotamine, töötushüvitiste ja pensionide ülekantavus) kõrvaldamise abil. Samuti kordab komitee, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused võivad etendada tähtsat osa ka selliste pendeltöötajate nõustamisel, kes kasutavad EURESe teenuseid või olemasolevaid piiriüleseid struktuure⁽⁴⁾;

21. juhib seepärast erilist tähelepanu Euroopa sotsiaalõiguste sambale, mis seab sotsiaalse mõõtme Euroopa tegevuskava keskmesse. Seepärast rõhutab komitee vajadust kooskõlastada strateegiaid ja eesmärke sotsiaalõiguste samba ja Euroopa Sotsiaalfondi vahel,⁽⁵⁾ ning leiab, et sotsiaalõiguste sambas esitatud 20 olulisest põhimõttest need, mis on asjakohased, peavad kajastuma fondi toetatavates programmides;

22. soovitab, et Euroopa Sotsiaalfondi programmitöös sotsiaalsamba põhimõtete rakendamisel võetaks arvesse vajadust töötada välja integreeritud meetmed, mis kajastavad territoriaalseid eripärasid ja keskpika perioodi suundumusi liidu tööturul, mida on väljendanud kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, ning tööhõivevõimalusi Euroopa Liidus.

23. toob välja asjaolu, et sotsiaalsamba ja ühtekuuluvuspoliitika vahel on suur ühisosa, arvestades, et viimane suudab tänu oma mitmetasandilise valitsemise erimudelile tagada Euroopa formaadis projektide elluviimise nii, et arvestatakse igale liikmesriigile omaseid sotsiaalseid lepinguid;

24. peab vajalikuks, et sotsiaalsamba aruteluga käiks kaasas esmane Euroopa tasandi hinnang 9. temaatilise eesmärgi (sotsiaalne kaasatus ja võitlus vaesuse vastu) protsessile ja rakendamise tulemustele, võttes arvesse eri liikmesriikide sotsiaalkaitsemudeleid ning kõiki neis toimuvaid kriise ja muudatusi, sest tegelikule olukorrale viitamata oleks keeruline mõista eesmärgi panust sotsiaalsambasse;

25. hoiatab võimaliku kattumise eest tulevase struktuurireformide programmi ja võimalike valdkondade vahel, milles struktuurireforme toetatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest temaatilise suunitluse kaudu, mis põhineb praegu strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkidel ja hiljem sellele järgneval strateegial. Seetõttu kutsub komitee üles määratlema ELi toetuse jaoks abikõlblike struktuurireformide ulatuse, lähtudes pädevustest ja ELi lisaväärtusest, ning tegema selge vahe, milline toetus on abikõlblik ühtekuuluvuspoliitika all (artikkel 175) ja milline halduskoostööd all (artikkel 197);

Soovitused 2020. aasta järgseks perioodiks

26. loodab, et järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku väljatöötamisega alustatakse piisavalt vara, et vajalikul määral kaasata kodanikud ja peamised sidusrühmad ning vältida nii määruste ja suuniste vastuvõtmisel viivitusi, mistõttu hilines praeguse programmiperioodi algus;

27. tuginedes komitee uuringule Euroopa Sotsiaalfondi olukorra ja tulevaste probleemide kohta sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamisel Euroopa linnades ja piirkondades, juhib tähelepanu suurenevale rollile, mida Euroopa Sotsiaalfondil palutakse võtta järgmistel aastatel eelkõige järgmistes väljakutsetes: pikaajaline töötus, noorte integreerimine tööturule, vananev rahvastik ning sisemaa-, ääre- ja piirialade tõrjutus, maapiirkondade rahvaarvu vähenemine, rände tulemusena toimuvad demograafilised muutused, pagulaste ja rändajate integreerimine, võitlus sotsiaalse tõrjutuse vastu linnapiirkondades, teatud oskuste puudus ning üld-, kutse- ja kõrghariduse kohandamine tehnoloogilisele arengule, võitlus ebasoodsas olukorras olevate rühmade sotsiaalse tõrjutuse vastu, hariduse edendamine alates eelkooli astmest kuni seenioride täiendõppeni välja

⁽⁴⁾ CdR 1319/2014.

⁽⁵⁾ CdR 03141/2017.

ning väheste teadmiste ja oskustega täiskasvanutele suunatud meetmed, samuti haridusstandardite kohandamine liidu tööturu vajadustele;

28. nõuab Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) ja Euroopa Sotsiaalfondi kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide osa vahelist täiendavust, sest EGF on lühiajalise abi andmise mehhanism, samas kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetatakse pikaajalisi meetmeid, mis võivad toimida EGF-i valdkondades järelmeetmetena;

29. tõstab esile käimasoleva digipöörde enneolematu mõõtme ja sellest tulenevad kaugeleminevad tagajärjed tööturule praegu ja veel rohkemgi tulevikus ning juhib tähelepanu väljakutsetele, mida see kaasa toob haridus- ja koolitussüsteemidele, sest nad peavad kohanema uute pädevusnõuetega ja parandama õppevõimalusi kõigile kodanikele kõigil tasemetel, seda nii üld-, kutse- kui ka kõrghariduse valdkonnas;

30. soovib määrata tulevikus Euroopa Sotsiaalfondi raames kindlaks põhimeetmed, et tagada ebasoodsas olukorras olevatele noortele juurdepääs minimaalsele haridustasemele ja pakkuda neile vahendeid, mis on vajalikud asjakohase oskustaseme omandamiseks;

31. peab väga oluliseks tagada vajalik paindlikkus, mis võimaldaks kohandada Euroopa Sotsiaalfondi programmitööd võimalikele esilekerkivatele probleemidele;

32. rõhutab vajadust toetada digipööret, soodustades digivaldkonda tehtavate investeeringute ning inimestele – sh kohalike ja piirkondlike ametiasutuste töötajatele – suunatud meetmete integreerimist;

33. leiab seepärast, et tehnoloogilise arengu ja globaliseerumisega kohanemise vajadusest tulenevate probleemide edukaks lahendamiseks tuleks kombineerida ELi stimuleerivad ja toetavad vahendid, mida kasutatakse koostöömõjeldiselt aruka spetsialiseerumise asjaomaste strateegiate eesmärkide saavutamiseks;

34. on veendunud, et kõnealuste väljakutsetega hästi toimetulekuks peaks Euroopa Sotsiaalfond jääma Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide lahutamatuks osaks ning piirkondliku ühtekuuluvuspoliitika põhikomponendiks, et nii kasutada ära kogu võimalik koostöö, mis tekib, kui integreerida teistest struktuurifondidest ja ka maaelu arengu fondidest rahastatavad meetmed. Euroopa Sotsiaalfond peab tegelikkuses toimima koos teiste struktuurifondidega, eriti Euroopa Regionaalarengu Fondiga, et jõuda eri struktuurifondide ühiste meetmete kaudu integreeritud regionaalpoliitikani;

35. on samuti veendunud selles, et võimalus, et Euroopa Sotsiaalfond jääb koostöös liikmesriikidega toimuva juhtimise alla, tuleb säilitada, ning on otsustavalt vastu igale ettepanekule juhtida fondi Euroopa Komisjoni otsejuhtimise mudeli järgi või koondada ainuvastutus liikmesriikidesse, välja arvatud juhul, kui see paratamatult tuleneb liikmesriigi institutsioonilisest ülesehitusest;

36. täheldab, et Euroopa Sotsiaalfondi oluline edutegur on alt üles lähenemisviis, mis võimaldab meetmeid paremini kohandada abisaajate vajadustele, kasutades partnerlust ELi institutsioonide, liikmesriikide, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ning kohapealsete majandus- ja sotsiaalvaldkonnas tegutsejate vahel;

37. kutsub üles võtma kohalikul ja piirkondlikul tasandil kasutusele erimehhanismid Euroopa Sotsiaalfondi ja teiste Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja vahendite koordineerimiseks. Need peaksid võimaldama vastastikkust täiendavust tegevuste tasandil, sh võimalusi toetada ühte tegevust mitmest rahastamisallikast;

38. nõustub võimalusega integreerida Euroopa Sotsiaalfond teiste fondidega, mida kasutatakse sotsiaal- ja tööhõivepoliitikas (ESF+ või katusfond) tingimusel, et see toob selge koostöö ja need fondid järgivad liikmesriikidega koostöös toimuva juhtimise mudelit. See koostöö oleks eriti selge Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi puhul, mis toimib liikmesriikidega koostöös toimuva juhtimissüsteemiga;

39. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Sotsiaalfond on kohalikul ja piirkondlikul tasandil jätkuvalt oluline, et tegeleda küsimustega, mis on seotud kooli poolelijätmise ja üleminekuga hariduse omandamiselt tööellu, ning suurendada haridussüsteemi suutlikkust neid probleeme lahendada;
40. märgib, et Euroopa Sotsiaalfondi piirkondlikele oludele kohandamise abil saab tagada, et oskused vastaksid ettevõtjate vajadustele eri piirkondades, pakkudes asjakohast täiendusõpet ning viies kokku tööotsijad ja töökohad. Euroopa Sotsiaalfond on oluline oskuste tagamise meetmete jaoks piirkondlikul tasandil ja ümberkorralduste võimaldamiseks eri sektorites, mis seisavad silmitsi näiteks digiteerimisest tulenevate suurte väljakutsetega;
41. väljendab samas muret selle pärast, et Euroopa Sotsiaalfondi katusfondi loomine võib kokkuvõttes vähendada tööhõivele ja sotsiaalsele kaasatusele suunatud vahendeid ning nõrgendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli programmitöös ja nende fondide juhtimisel;
42. nõustub sellega, et Euroopa Sotsiaalfondi nähtavust tuleb mitmeaastases finantsraamistikus suurendada, ning peab sobivaks, et ühtekuuluvuspoliitika rubriigi alla luuakse eraldi alljaotused majandusliku, piirkondliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse jaoks. Nii kutsub komitee üldiselt üles suuremale läbipaistvusele mitmeaastase finantsraamistiku struktuuris, et Euroopa kodanikud saaksid paremini mõista Euroopa Liidu prioriteete;
43. väljendab kahetsust, et Euroopa Komisjoni hiljutisest teatisest „Uus tänapäevane mitmeaastane finantsraamistik Euroopa Liidu jaoks, mis võimaldab tõhusalt saavutada tema prioriteete ka pärast 2020. aastat“⁽⁶⁾ on välja joetud teave selle kohta, kuidas järgmises mitmeaastases finantsraamistikus tuleks tegeleda sotsiaalsete probleemidega Euroopa Liidus, samuti antakse selles sidusrühmadele väga vähe võimalusi Euroopa Komisjoni järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku (mis esitatakse 2. mail 2018) kujundamiseks;
44. kinnitab, et majandusarengu ja sotsiaalse kaasatuse eesmärkide järgimine nõuab terviklikku ja integreeritud lähenemisviisi, mida on võimalik paremini saavutada mitmest fondist rahastatud programmide kaudu või ühe fondi kaudu, millel on lai ja paindlik kohaldamisala. Seetõttu tunnistab komitee, kui olulised on mitmest fondist rahastatavad territoriaalsed arenguvahendid, nagu mitme rahastajaga rakenduskavad, integreeritud territoriaalsed investeeringud ja kogukonna juhitud kohalik areng, ning seisab vastu igale katsele kehtestada kohustus rahastada programme üheainsast fondist;
45. kutsub seetõttu üles ühissätete määrust lisaks selle lihtsustamisele paremini ühtlustama, et vähendada fondide toimimiseeskirjade erinevusi, puudujääke ja kattumist miinimumini ning määratleda eeskirjad lihtsalt ja läbipaistvalt, jättes piisava paindlikkuse leida liikmesriigi, piirkondlikul ja kohalikul tasandil juhtumipõhiseid lahendusi, sh laiendades tulemustepõhise maksmise vahendeid, samuti ühiseid tegevuskavasid ja lihtsustatud kuluvariantide. Selles suhtes kutsub komitee Euroopa Komisjoni üles andma täpsemaid suuniseid lihtsustatud kuluvariantide kasutuse kohta kõigil tasanditel, sätestamata piiranguid või nõudeid nende miinimumkünnistele;
46. juhib tähelepanu Euroopa Sotsiaalfondi olulisele rollile riigipõhistes soovitudes esitatud tööhõive-, haridus- ja sotsiaalse kaasatuse alaste suuniste rakendamisel ning kutsub üles paremini kooskõlastama muudetud Euroopa poolaastat ja ühtekuuluvuspoliitikat. Euroopa poolaastat tuleks Euroopa ja liikmesriikide tasandil veelgi demokraatlikumaks muuta ning paremini määratleda Euroopa lisaväärtuse ja ELi pädevuste seisukohast, samuti peaks see olema rohkem suunatud isevastutusele, millele võiks kaasa aidata käitumisjuhendi vastuvõtmine. Käitumisjuhendis esitataks normid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks ning loodaks Euroopa poolaasta protsessi lisatav struktureeritud dialoog Euroopa ühtekuuluvuspoliitika seisundi teemal;
47. seisab seepärast vastu sellele, et ühtekuuluvuspoliitika lihtsalt allutatakse Euroopa poolaastale, mis kahjustaks aluslepingutes sätestatud ühtekuuluvuspoliitika staatust, ning kutsub selle asemel üles kaasama Euroopa poolaasta protsessi struktureeritud viisil kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused partneritena, integreerima kogu protsessi territoriaalse analüüsi ning võtma võimalusel kasutusele piirkonnapõhised soovitusel;
48. teeb ettepaneku kontrollida, kas kooskõlas komitee vastuvõetud arvamustega „Territoriaalse arengu näitajad – SKP täiendamine“ ja „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat“ võiks lisaks SKP-le kasutada ka näitajaid, milles võetakse arvesse demograafilisi, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid andmeid, nagu nt ELi piirkondade sotsiaalarengu indeks.

Brüssel, 22. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁶⁾ COM(2018) 98 final, avaldatud 14. veebruaril 2018.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Vähese ühtekuuluvuse hind ja ohud: ühtekuuluvuspoliitika strateegiline väärtus aluslepingute eesmärkide saavutamisel Euroopa piirkondade ees seisvate uute probleemide valguses“

(2018/C 247/04)

Raportöör: Mieczysław Struk (PL/EPP), Pomorze vojevoodkonna marssal

Viitedokument: Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Minu piirkond, minu Euroopa, meie tulevik: majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust käsitlev seitsmes aruanne“

COM(2017) 583 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. väljendab heameelt seitsmenda ühtekuuluvusaruande avaldamise kui olulise lähtepunkte üle arutusel uue ühtekuuluvuspoliitika üle pärast 2020. aastat. Komitee rõhutab sellega seoses, et ühtekuuluvuspoliitika ajavahemikuks 2014–2020 peaks oodatavalt näiteks looma rohkem kui 7,4 miljonit töökohta, tagama ligikaudu 9 miljonile inimesele paremad oskused ja ca 15 miljonile majapidamisele lairibainterneti, ent ka toetama 1,1 miljonit VKEd ja investeerima 16 miljardit eurot digitaalmajandusse. Sellega seoses juhib komitee tähelepanu vähese ühtekuuluvuse hindamatule kulule, võttes arvesse, et Euroopa territoriaalne lähenemine on Euroopale ja tema kodanikele, tema majandusele ning linnadele ja piirkondadele olulisem kui kunagi varem;

2. hindab asjaolu, et Euroopa Parlament kaardistab regulaarselt Euroopa mõõtmise puudumise hinda, kuna see näitab, et ühise tegevuse puudumine Euroopa tasandil teatud valdkondades vähendab märkimisväärselt majanduse tõhusust ning piirab oluliste avalike hüvede kättesaadavust;

3. peab selles kontekstis kahetsusväärseks, et Euroopa Parlament ja Euroopa Komisjon ei ole oma analüüsides ja otsustusprotsessides seni arvestanud vähese ühtekuuluvuse hinna küsimust;

4. tänab Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariiki Bulgaariat komiteele esitatud taotluse eest koostada arvamus teemal „Vähese ühtekuuluvuse hind ja ohud“, mis annab komiteele suurepärase võimaluse alustada laiemat arutelu ühtekuuluvuspoliitika strateegilise rolli üle;

5. tuletab meelde olulist tõsiasja, et ELi majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamine on üks liidu põhieesmärke, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 174. Seepärast rõhutab komitee, et ühtekuuluvuspoliitika peab ka edaspidi täitma oma ülesannet, milleks on siduda vähim arenenud ja probleemsemate alade abistamine kõikide piirkondade toetamisega, et võtta arvesse nende vastavaid piirkondlikke väljakutseid võimalusi ning edendada ELi kui terviku harmoonilist arengut, näidates kodanikele kohapeal selgelt ELi rahastamise lisaväärtust. Komitee meenutab sellega seoses ELi toimimise lepingu artiklis 349 määratletud territoriaalseid iseärasusi;

6. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika on peamine Euroopa investeerimispoliitika, mille eesmärk on saavutada aluslepingu eelnimetatud eesmärgid, samuti edendada innovatsiooni, hallata kliimamuutuste mõju ja üleminekut vähese CO₂-heitega majandusele ning leevendada majanduselu asümmeetrilisi vapustusi, kindlustades piirkondades kasvu soodustavad avaliku sektori investeeringud, aidates vähendada noorte ja pikaajalist töötust ja edendada sotsiaalset kaasatust. Sellest tulenevalt kordab komitee oma kindlat toetust ühtekuuluvuspoliitika alliansile (#CohesionAlliance) ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ www.cohesionalliance.eu

7. märgib, et ühtekuuluvuspoliitikal on ELi poliitikavaldkondade seas üks kõige paremini välja töötatud tulemusraamistik ja see on kõige täpsemini jälgitud ja paremini hinnatud ELi poliitikavaldkond, mille tõhusus on viimasel kümnendil üha paranenud;

Majanduslik ühtekuuluvus

8. peab kiiduväärseks seitsmendas ühtekuuluvusaruandes esitatud tähelepanekuid, et ELi majandus on majanduskriisist taastumas ning et piirkondlikud erinevused on hakanud taas kahanema. Kuna paljudes piirkondades aga on ikka veel SKP elaniku kohta väiksem ja tööhõive määr madalam kui enne kriisi ning lisaks seisid nad silmitsi ka avaliku sektori investeeringute märkimisväärsel mahajäämusega, ei ole majanduskriisi mõjud ikka veel ületatud;

9. tervitab esitatud tõendeid selle kohta, et 2000. ja 2015. aasta vahel jõudis SKP elaniku kohta paljudes vähem arenenud piirkondades järele ELi keskmisele, mis puudutab just eelkõige enamikku EL13 riikidest. Komitee märgib siiski murelikult, et paljudes piirkondades, peamiselt Lõuna-Euroopas, ei ole olukord paranenud ja on isegi halvem kui kriisieelsel ajal;

10. juhib tähelepanu sellele, et majanduskasv oli palju kiirem piirkondades, kus SKP oli juba ELi keskmisest tunduvalt kõrgem, ja eelkõige paljudes suurlinnapiirkondades, mis on piirkondliku konkurentsivõime peamine liikumapanev jõud. Teisest küljest tuleb märkida, et piirkonnad, mille SKP elaniku kohta on ELi keskmise lähedal, on jäänud kinni nn keskmise sissetuleku lõksu, kus kasvumäärad on ELi keskmisest oluliselt madalamad;

11. väljendab muret suurte erinevuste pärast innovatsiooni tulemuslikkuses. Innovatsioon mitte üksnes ei koonu endiselt territoriaalselt enim arenenud piirkondadesse ELi loodeosas, vaid see lõhe kipub ka jätkuvalt süvenema sedamööda, kuidas juhtivad piirkonnad parandavad oma suutlikkust ning äärepiirkondade, vähem arenenud ja üleminekupiirkondade suutlikkus väheneb. See tõestab alt-üles kohapõhise lähenemisviisi tähtsust, mida esindavad aruka spetsialiseerumise strateegiad, piirkondade innovatiivse suutlikkuse toetamisel;

Sotsiaalne ühtekuuluvus

12. tunneb heameelt asjaolu üle, et koos majanduse elavnemisega paraneb ELis ka tööhõive olukord. Sellest hoolimata on piirkondlikud erinevused töötuse määrades endiselt märkimisväärsed, kuna lõunapiirkondade liikmesriikide mitmetes piirkondades on töötuse määr üle 20 %;

13. märgib murega, et noorte töötuse määr on endiselt pakiline probleem, sest see ületab ikka veel kriisieelset taset ning on enam kui kaks korda kõrgem kui üldine töötuse määr. Vähem arenenud ja üleminekupiirkondades on olukord eriti murettekitav;

14. juhib tähelepanu vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevatele inimestele, keda vaatamata mõningatele positiivsetele arengutele on endiselt lubamatult palju;

15. rõhutab, et paljudes piirkondades, peamiselt EL13 piirkondades ja maapiirkondades, on rahvastik märkimisväärselt vähenenud, mille põhjuseks on nii loomulikud muutused kui ka väljaränne, samas kui teistes piirkondades on täheldatud rahvaarvu suurt kasvu. ELi alates 2015. aastast saanud rändajate ja pagulaste suurel arvul on samuti märkimisväärsel mõju teatud liikmesriikide, piirkondade ja linnade demograafiale ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele;

Territoriaalne ühtekuuluvus

16. rõhutab, kui oluline on säästva arengu keskkonnamõõde Euroopa linnade ja piirkondade kestlikule arengule ning kodanike tervisele ja heaolule. Aina enam keskkonnategureid – kliimamuutused ja neist tulenev looduskatastroofide suurem sagedus ja intensiivsus, inimasulate, hoonestatud alade ja tööstustegevuse laienemine, elurikkuse vähenemine ja elupaikade kyllustumine ning muu surve keskkonnale, näiteks õhu ja vee saastamine – võivad avaldada kahjustavat mõju ELi majandusele ja ühiskonnale. Vaatamata edusammudele keskkonnakoormuse vähendamisel, väljendab komitee oma muret selle pärast, et põhilised keskkonnamärgid on endiselt täitmata iseäranis ELi kesk- ja idaosas;

17. väljendab heameelt märkimisväärsete edusammude üle energiatarbimise ja kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel, kuid märgib samuti, et osaliselt on selle edu taga üksnes tegevuse vähenemine majanduslanguse ajal, mis tähendab, et vaja on täiendavaid jõupingutusi, et saavutada üleminek puhastele, sh taastuvatele energiaallikatele ning energiatõhusamale majandusele, sealhulgas vähesaastavale transpordile;

18. juhib tähelepanu kliimamuutuste ja kliimast tingitud looduskatastroofide territoriaalsele mõõtmele, mille mõju eri piirkondadele on erinev. Komitee rõhutab seetõttu, kui olulised on Euroopa linnade ja piirkondade jaoks kohanemismeetmed, põhjalikud haavatavuse hindamised ning rohelise taristu loomine;

19. rõhutab, et ELi transpordivõrk, peamiselt raudteesüsteem, on kaugel optimaalsest, eelkõige EL13 piirkondades. Komitee rõhutab sellega seoses, et TEN-T ja iseäranis peamisi transpordisõlmi ühendava põhivõrgu lõpuleviimine ja selle integreerimine riiklikesse ja piirkondlikesse transpordisüsteemidesse ei ole vajalik mitte ainult kitsaskohtade kõrvaldamiseks, reisiaegade lühendamiseks ja mõnede piirkondade perifeerse asukoha negatiivsete mõjude leevendamiseks, vaid ennekõike selleks, et soodustada majanduse arengut kogu ELis, muutes ühtse turu tõhusamaks. Samadel põhjustel rõhutab komitee, et digitaalne üleminek on suur väljakutse, millega seisavad silmitsi kõik ELi piirkonnad, ning toonitab, kui olulised on suuremad investeeringud lairibataristusse ja digitaaloskustesse;

20. on seisukohal, et peaaegu üks kolmandik ELi kodanikest elab ja töötab piirialadel, mille majanduslikud näitajad on tavaliselt halvemad kui teistes piirkondades. Hoolimata viimastel aastakümnetel tehtud edusammudest, pärtsivad piirid endiselt kaupade, teenuste, inimeste, kapitali, ja ideede vaba liikumist. See takistab integratsiooni eeliste täielikku ärakasutamist. Piiridest tulenevate takistuste kaotamine annaks piirialadele märkimisväärset kasu SKP mõistes, samuti vähendaks see piirist tulenevaid kulusid;

Linnade ja piirkondade probleemid

21. märgib, et demograafilised muutused on üks suuremaid ELi ees seisvaid väljakutseid, millel on laialdane majanduslik, sotsiaalne ja keskkonnavalne mõju. See hõlmab elanikkonna vananemise küsimust, noorte arvu vähenemist, madalamat sündimust, aktiivse tööjõu vähenemist ja ajude äravoolu (talentide lahkumist). See tähendab, et rahvastiku kasv sõltub suuresti rändevoogudest, mis ELis piirkonniti oluliselt erinevad. See tasakaalustamatus avaldab olulist sotsiaal-majanduslikku mõju nii väheneva ja vananeva elanikkonnaga piirkondadele – peamiselt üleminekupiirkondadele –, kus on sageli täheldatav nihe mittekabeldavate kohalike teenuste suunas, mis piirab nende ekspordi-, kasvu- ja innovatsioonipotentsiaali, kui ka suurtele linnakeskustele, kuhu siirdub elama aina rohkem inimesi. Komitee rõhutab seetõttu, et ühtekuuluvuspoliitika peaks etendama jõulisemat rolli sotsiaalsete probleemide lahendamisel, mis hõlmavad vananemist, heaoluühiskonna haigusi ja töötust, eelkõige mittetöötavate ja mitteõppivate noorte hulgas, samuti rändajate ja pagulaste integreerimist, vaesust ja sotsiaalset tõrjutust;

22. rõhutab, et äärmuslike ilmastikunähtuste sagenemine ja nende mõju suurenemine on tõenäoline kogu Euroopas. Kliimamuutuste mõju on piirkonniti väga erinev, kuid suurõnnetuste ohu suurenemine suurendab ka võimalikke kahjusid, eriti tiheda asustusega aladel;

23. rõhutab, kui oluline on piiriülene, riikidevaheline ja piirkondadevaheline koostöö territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamiseks, ELi piirkondade vahelise solidaarsuse edendamiseks ning märkimisväärse lisaväärtuse andmiseks ELi eesmärkidele;

24. juhib tähelepanu asjaolule, et piirkonnad ja linnad seisavad silmitsi enneolematute väljakutsetega alates ülemaailmsest konkurentsist, digiüleminekust ja murranguliste tehnoloogiate esilekerkimisest, demograafilistest muutustest ja rändest, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohust kuni energiapuudusele, kliimamuutusteni ja elurikkuse vähenemiseni. Kõigil neil väljakutsetel on tugev territoriaalne mõju seoses kasutegurite ja kulude ebaühtlase jaotusega piirkondade ja kogukondade majandusele üle kogu Euroopa, mida kinnitab ka seitsmes ühtekuuluvusaruanne, viidates nn piirkondlike arengurühmade tekkele. Nende väljakutsete potentsiaal Euroopa majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset maastikku vastavalt kas tugevdada või negatiivselt suunas muuta on tohutu ja võib märkimisväärselt kaasa aidata olemasoleva ebavõrdsuse süvendamisele, mis töötab vastu aluslepingus sätestatud ELi ühtekuuluvuse tugevdamise eesmärgi saavutamisele;

25. rõhutab sellega seoses, et ühtekuuluvuspoliitika vahendeid tuleb jätkuvalt investeerida kõigisse ELi piirkondadesse, kuna nende kohandamine eelnimetatud suurtele vapustustele nõuab pikaajalisi kohapõhiseid ja kohast sõltuvaid strateegiaid, mille abil integreerida majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset mõõdet ning kasutada ära kõigi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja teiste ELi instrumentide koosmõju. Seetõttu kordab komitee kindlalt oma vastuseisu sotsiaalse mõõtme ning Euroopa Sotsiaalfondi käsitlemisele ühtekuuluvuspoliitikast eraldi, kuna sellel võib olla kahjulik mõju. Samal ajal kinnitab komitee oma seisukohta seoses kasvava rolliga, mida Euroopa Sotsiaalfond peaks täitma piirkondade sotsiaalse lähenemise edendamisel, ja vajadusega tugevdada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli Euroopa Sotsiaalfondi kavandamisel ja haldamisel;

26. juhib ELi toimimise lepingu artikli 174 alusel tähelepanu sellele, et otsustavalt tähtis on võtta arvesse riikliku sekkumise territoriaalset mõju, ja kordab seepärast territoriaalse mõju hindamise olulisust kõigi ELi avalike poliitikameetmete koostamisel nende tõhususe maksimeerimiseks;

Ühtekuuluvuspoliitika roll

27. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika peaks olema kesksel kohal arutelus selle üle, kuidas kõigi ELi osade potentsiaal saaks anda oma panuse majanduskasvu ja kuidas kõik ELi kodanikud saaksid kaasaval viisil kasu Euroopa integratsioonist, samuti arutades küsimust, kuidas tagada, et kõik ELi osad saaksid ära kasutada üleilmsest muutusest tulenevaid võimalusi. Seetõttu kordab komitee oma toetust tugeva ja parema ühtekuuluvuspoliitika tagamisele kõigile piirkondadele pärast 2020. aastat ning rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika peaks etendama olulist rolli ELi tulevikus ka edaspidi, nagu on esitatud komitee arvamuses „Ühtekuuluvuspoliitika tulevik pärast 2020. aastat“⁽²⁾;

28. tuletab meelde, et liikmesriikide regionaalmeetmete toel elluviidava ühtekuuluvuspoliitika eesmärk on tagada võrdsed tingimused, mis võimaldaksid kogu ELil täielikult ära kasutada ühtse turu eeliseid, mis – koos territoriaalse vastupanuvõimega – on ELi konkurentsipositsiooni oluline tegur ülemaailmsel tasandil. Komitee rõhutab samas, et kuigi ühtne turg on olnud edukas „lähendamismasin“ ELi jaoks, ei jaotu sellest saadud kasu ühtlaselt ega jõua automaatselt ebasoodsas olukorras piirkondadeni – kaasa arvatud konkreetsete geograafiliste probleemidega piirkonnad – ja elanikkonnariihmadeni. Seega on endiselt oht suurendada majandusliku ja sotsiaalse sidususe puudumist ELi majanduskasvu „mootorite“ ja muude piirkondade vahel;

29. rõhutab sellega seoses, et ühtekuuluvuspoliitika ülesanne on endiselt äärmiselt aktuaalne, kuna see võimaldab kõigil ELi kodanikel, eelkõige vähem arenenud piirkondades, saada kasu ELi integratsiooni eelistest. Ühtekuuluvuspoliitika vahendite abil saavad vähem arenenud piirkonnad oma potentsiaali realiseerida ja kasutada, samal ajal kui tugevamad piirkonnad on paremini valmis vastama ülemaailmsetele väljakutsetele. Sellega seoses väljendab ühtekuuluvuspoliitika kõige käegakatsutavamal viisil Euroopa solidaarsust, pakkudes võrdsed võimalusi ning paremat elukvaliteeti inimestele kõigis ELi piirkondades. Komitee rõhutab seetõttu, et tulevast ühtekuuluvuspoliitikat ei tohiks käsitada kui kingitust, vaid kui ühtse turu hädavajalikku alustala, mis ühendab erinevaid ebaühtlase arengutasemega riike ja piirkondi;

30. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika on peamine Euroopa poliitikavaldkond, millega võideldakse territoriaalse tasakaalustamatuse vastu ja eri probleemidest tulenevate arengupuudujääkide vähendamise eest. Ühtekuuluvuspoliitika on andnud edukalt märkimisväärse panuse positiivsetesse majanduslikesse, sotsiaalsetesse ja territoriaalsetesse muutustesse ELis, tulenevalt valdkondadevahelisest lähenemisviisist, mille eesmärk on muu hulgas toetada innovatsiooni, VKEsid, vähese CO₂-heitega majandust, transporditaristut, linnade taaselustamist, tööstuse ümberkujundamist, maaelu mitmekesistamist, samuti haridust ja oskusi, tööhõivet, kultuuri, ja sotsiaalset taristut ning sotsiaalset kaasatust. Komitee toonitab sellega seoses vajadust tagada suurem sünergia ja koordineerimine ühtekuuluvuspoliitika ning ELi valdkondlike poliitikate ja programmide vahel;

31. rõhutab tõsisasja, et pidades silmas paljusid väljakutseid ja nende ulatuslikku territoriaalset mõõdet, on rohkem kui kunagi varem vaja tugevat ja tõhusat ühtekuuluvuspoliitikat kõigile ELi piirkondadele, et Euroopa Liit oleks tugev ja tõhus. Komitee kinnitab taas, et ühtekuuluvuspoliitika on võimeline paindlikult ja kohast sõltuvalt reageerima aktuaalsetele ja esilekerkivatele probleemidele, eriti neile, mis tulenevad üleilmastumisega seotud akuutsest kriisilukorrast. Samas rõhutab komitee, et esmane eesmärk ehk majanduslikult, sotsiaalselt ja ökoloogiliselt tugev Euroopa ja tugevam territoriaalne ühtekuuluvus on saavutatav vaid juhul, kui nii linna- kui ka maapiirkonnad teineteist täiendavate funktsionaalsete ruumidena muutuvad tugevamaks asjakohase sihipärase toetuse abil;

⁽²⁾ ELT C 306, 15.9.2017, lk 8.

32. juhib tähelepanu sellele, et ühtekuuluvuspoliitika vahendeid tuleks edaspidi parandada, eesmärgiga neid lihtsustada ja suurendada nende suutlikkust reageerida uutele väljakutsetele, ent nad ei tohi muutuda liiga keerukaks, kuna ei ole eriti võimalik kombineerida majandusliku ja sotsiaalse lähenemise saavutamist, majandusüklite ohjeldamist, eelarvedistsipliini tagamist ja poliitilise õonestamise ennetamist. Komitee kordab selles kontekstis oma toetust diferentseeritud lähenemisviisile, et lihtsustada ja tugevdada ühtekuuluvuspoliitika juhtimis- ja kontrollisüsteemi;

33. rõhutab vajadust tugevdada Euroopa territoriaalse koostöö rolli, kõrvaldades piiridega seotud takistused ning tugevdades piiriülest koostööd eesmärgiga saavutada konkreetseid tulemusi ELi kodanike jaoks. Komitee soovib sellega seoses, et tulevased territoriaalse koostöö programmid oleksid piisavalt paindlikud, et arvestada eri piirialade konkreetseid vajadusi ja oleksid sealhulgas kohandatavad inimestevahelistele ja väikesemahulistele projektidele. Komitee näeb lisaks vajadust kaotada merekoostöö puhul vahemaa ülempiir 150 km, samuti vajadust proportsionaalsema lähenemise järele riigiabi, auditi ja kontrollinõuetele territoriaalse koostöö programmides ⁽³⁾. Komitee viitab ka kasvavale vajadusele kasutada paremini ära makropiirkondlikke strateegiaid, mida tuleks ELi teiste poliitikasuundade kõrval toetada ka ühtekuuluvuspoliitika vahenditest;

34. kutsub Euroopa Parlamenti ja Euroopa Komisjoni üles töötama välja nn vähese ühtekuuluvuse hinna meetodika, et esitada täiendavaid kvantifitseeritavaid tõendeid ühtekuuluvuspoliitika Euroopa lisaväärtuse kohta;

Ühtekuuluvuspoliitika alusväärtused

35. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika rakendamisel on palju positiivseid ülekanduvaid mõjusid, kuna see aitab parandada valitsemise kvaliteeti ja luua paremaid institutsioone paljudes piirkondades. See ei ole mitte ainult majanduskasvu põhiline eeltingimus, vaid ka ühiskonna üldise heaolu, sealhulgas kodanike usalduse ja ELi poliitilise legitiimsuse kindel alus. Komitee leiab, et ühtekuuluvuspoliitika peaks jätkuvalt edendama piirkondades uut halduskultuuri, tugevdades mitmetasandilist valitsemist, partnerluse põhimõtet, majanduse planeerimist keskpikas perspektiivis, mitmeaastast programmitööd ja rahastamist, integreeritud kohapõhiseid lähenemisviise ja vahendeid, samuti läbipaistvat ja tõenduspõhist otsustusprotsessi, eeltingimusi, tulemustele suunatust, temaatilist keskendumist, stiimulipõhiseid mehhanisme, täiustatud haldussüsteeme ning teavitusmeetmeid, et edastada selle kõige otsest mõju kodanikele;

36. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika on kõige tõhusam ELi poliitika poliitilisest killustumisest ülesaamiseks. Sellest võib saada peamine liikumapanev jõud ELi struktuurisel ümberkujundamisel, mis ühendab eri valdkondlikud poliitikasuunad integreeritud, kohapõhiste ja aruka spetsialiseerumise strateegiate abil, mis pakuvad kohandatud lahendusi, tuginedes vastava piirkonna suhtelistele eelistele, arenguvõimalustele ja väljakutsetele, nii nagu neid määratlevad kodanikud, ettevõtjad ja haldusasutused kohapeal;

37. juhib sellega seoses tähelepanu tõsiasjale, et ühtekuuluvuspoliitika võib olla palju tõhusam, kui liikmesriigid on otsustanud rakendada selliseid struktuurireforme ja eeltingimusi, mis aitavad kaasa ühtekuuluvuspoliitika jaoks parema rakendamiskeskonna loomisele, sh institutsioonilise suutlikkuse tõhustamisele. Samuti on komitee seisukohal, et mis tahes muu seos, sealhulgas rahaline seos struktuurireformide ja ühtekuuluvuspoliitika vahel, eeldaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivset osalemist Euroopa poolaasta käitumisjuhendi kaudu, et suurendada asjaomase protsessi tõhusust ja selle eest vastutuse võtmist. Iga struktuurireformi jaoks on samuti vältimatu läbida eelnev Euroopa lisaväärtuse test ja kinnitada selle otsene seos aluslepingu eesmärkidega ⁽⁴⁾;

38. märgib, et ühtekuuluvuspoliitika on tõestanud, et piirkondlike ja kohalike osalejate mõjuvõimu suurendamine on struktuuriliste muudatuste lihtsustamisel otsustava tähtsusega. Lisaks on uuringud näidanud, et piirkondade suutlikkuse parandamises peitub riigi tootlikkuse suurendamise ärakasutamata potentsiaal. Seetõttu rõhutab komitee, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel peavad olema tugevamad seosed aruka ja tugeva ühtekuuluvuspoliitikaga, osana keerukate ja jõuliste arengustrateegiate laiapõhjalisest edendamisest. See peaks andma ELile legitiimsuse kohalikul ja piirkondlikul tasandil, muutes Euroopa integratsiooniprotsessi kodanike jaoks konkreetsemaks;

⁽³⁾ Euroopa Regioonide Komitee seminar Euroopa territoriaalse koostöö lihtsustamise teemal (<https://cor.europa.eu/Documents/Migrated/Events/ETC-WORKSHOP-FINAL-REPORT.pdf>).

⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee resolutsioon „Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ühissätete määruse muutmine struktuurireformide toetuseks“, COR-2017-06173-00-00-RES.

Vähese ühtekuuluvuse hind ja ohud Euroopa Liidu jaoks: varajase hoiatamise teated

39. rõhutab, et ülimalt oluline on luua poliitiline raamistik strateegia „Euroopa 2020“ jätkamiseks, et jätkata ühtekuuluvuspoliitika temaatilist keskendumist ja tagada selle territoriaalne reageerimisvõime ka pärast 2020. aastat;

40. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika taseme alandamise või killustamisega näiteks selliselt, et piirduks teatud piirkondade kategooriatega või seotakse see Euroopa Sotsiaalfondist lahti, kaasneksid suured poliitilised ohud, seades kahtluse alla ELi suutlikkuse täita aluslepingu majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamise eesmärgi, kuna paljudes piirkondades puudub toetuse kriitiline mass, mis ühtlasi tähendab ka väiksemaid investeeringuid kesksesse Euroopa eesmärkidesse;

41. rõhutab sellega seoses oma muret, et vähene ühtekuuluvus Euroopa Liidus võib halvimal juhul viia:

- a) majandusliku ja sotsiaalse ebavõrdsuse suurenemiseni piirkondade vahel ja suuremate pingeteni liikmesriikide vahel;
- b) ühtse turu lagunemiseni ja ELi majanduse vähem tõhusa juhtimiseni;
- c) Euroopa sotsiaalõiguste samba mitteelluviimiseni;
- d) tõsiste takistusteni rändeküsimuse käsitlemisel;
- e) kindlustunde ja usalduse vähenemiseni ELi poliitiliste institutsioonide ja demokraatia enda vastu, mis toob omakorda kaasa populismi ja natsionalismi kasvu ning tekitab seega lõppkokkuvõttes poliitilist ebastabiilsust ja võib viia ELi lagunemiseni;

42. on seepärast seisukohal, et endiselt püsiva majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse lõhe ületamine ELis kujutab endast olulisimat pikaajalist väljakutset Euroopa Liidule tervikuna;

43. kordab selles kontekstis, et ühtekuuluvuspoliitika ei tohi sõltuda ELi tasandi eeltingimustest, mida ei saa mõjutada kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused või mis võivad nad muuta riikide valitsuste poliitika vangiks.

Brüssel, 22. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee aramus teemal „Laienemine: Lääne-Balkani riikide kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamine ELi makropiirkondlikesse, piiriülestesse ja muudesse riikidevahelise koostöö algatustesse“

(2018/C 247/05)

Pearaportöör: Franz Schausberger (AT/EPP), Salzburgi liidumaa esindaja Euroopa Regioonide Komitees

Viitedokument: COM(2018) 65 final

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Üldised märkused

1. avaldab heameelt selle üle, et eesistujariik Bulgaaria on seadnud prioriteediks Lääne-Balkani küsimuse ning palunud selleks komitee panust;
2. tervitab ja toetab Euroopa Komisjoni 6. veebruaril 2018 esitatud strateegiat Lääne-Balkani riikide reaalse ELiga ühinemise väljavaate ning ELi tõhustatud koostöö kohta nende riikidega;
3. on sarnaselt komisjoniga veendunud, et Lääne-Balkani riigid on Euroopa osa, neil on ühine Euroopa pärand, ühine ajalugu ja ühine tulevik ning et reaalse ELiga ühinemise väljavaade on piirkonna ümberkujundamise ning seega julgeoleku, jõukuse, sotsiaalse heaolu, leppimise ja stabiilsuse oluline tegur;
4. väljendab heameelt väljavaate üle jõuda Serbia ja Montenegro ELiga ühinemiseni 2025. aastaks, alustada ühinemisläbirääkimisi Albaania ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigiga, pakkuda Bosniale ja Hertsegoviinale ELi liikmelisuse väljavaadet ning anda Kosovole⁽¹⁾ võimalus teha stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu rakendamise järgmine edusamm Euroopa suunas;
5. toetab samal ajal täielikult komisjoni selget seisukohta, et asjaomaseid väljavaateid on võimalik saavutada üksnes siis, kui Lääne-Balkani riigid täidavad kõik vajalikud kriteeriumid ja eelkõige oma demokraatia tugevdamise tingimused ning viivad ellu kõik vajalikud reformid, eelkõige õigusriigi, põhiõiguste austamise, konkurentsivõime, piirkondliku koostöö ja lepitamise valdkonnas, ning et seejuures ei tohi teha poliitilisi erandeid ega muuta tingimusi protsessi käigus;
6. väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle oluliselt tugevdada oma toetust ümberkujundamisprotsessile Lääne-Balkani riikides, näiteks ühinemiseelse abi rahastamisvahendi (IPA) samm-sammulise suurendamise teel kuni 2020. aastani kooskõlas kuut juhtalgatust sisaldava konkreetse tegevuskavaga;
7. on seisukohal, et Lääne-Balkani riike hõlmav ELi laienemisstrateegia peab olema liidu tugevdamist kuni 2025. aastani käsitleva laiemate strateegia osa, sest EL peab olema tugevam ja stabiilsem, enne kui see saab laieneda, ning 27 liikmesriiki ja nende rahvast tuleb ELi asjaomase laienemise lisandväärtuses veenda;

⁽¹⁾ Kõnealune määratlus ei piira Kosovo staatust käsitlevaid seisukohti ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/99 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

8. väljendab heameelt, et 2017. aasta Trieste tippkohtumisel võtsid Lääne-Balkani riigid taas tõsise kohustuse toetada üksteist teel Euroopa suunas ning lahendada oma poliitilised erimeelsused oma demokraatlike institutsioonide raames, samuti tugevdada vastastikku poliitilist dialoogi, sest heade naabrusuhete loomine on eeldus Euroopa Liidule lähenemisel;

9. osutab oma arvukatele arvamustele, milles rõhutatakse selge sõnaga ikka ja jälle, et piirkondlikke ja kohalikke esindajaid tuleks aktiivselt kaasata Euroopa integratsiooniprotsessi ning ELi standardeid ja häid tavasid tuleks piirkondlikul ja kohalikul tasandil laienemisprotsessis võimalikult varakult rakendada. Üksnes nii saavutatakse riigi tasandist madalamatel tasanditel vajalikud teadmised piisaval määral ja õigeaegselt, et tulla toime oma tulevaste ülesannete ja vastutusega ELi õigustiku valdkonnas;

10. väljendab heameelt ELi vastuvõetud ühenduvust käsitleva tegevuskava ja muude piirkondlike algatuste üle, nt Berliini protsess, ning soovib tungivalt kaasata laienemisprotsessis osalevate riikide kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ning võtta elluviimisel arvesse uuemate liikmesriikide kogemusi eelkõige liikluse, energia, digitaalse arengu, hariduse ja noorsoo valdkonnas;

11. nõuab konkreetsete korralduste ja tühistamatute kohustuste kehtestmist, tagamaks, et uued liikmesriigid ei takistaks teiste Lääne-Balkani kandidaatriikide ELiga ühinemist;

Riigi tasandist madalamate tasandite tähendus laienemisprotsessis

12. märgib murelikult, et avalik haldus on enamikus Balkani maades kõigil riiklikel tasanditel, eelkõige kohaliku omavalitsuse tasandil, endiselt nõrk, samuti iseloomustavad seda piiratud haldussuutlikkus, politiseerimine ja korruptsiooni kõrge tase, puuduv läbipaistvus ja halb rahastamine;

13. osutab sellele, et demokraatlike institutsioonide toimimisviisi tuleb tugevdada riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil, sealhulgas usaldusväärsete valimisprotsesside ning piirkondlike assambleede ja omavalitsusnõukogude nõuetekohase toimimise valdkonnas, sealhulgas konstruktiivne ja jätkusuutlik dialoog kodanikuühiskonnaga;

14. nõuab, et kõik Lääne-Balkani riigid töötaksid välja kavad halduse reformimiseks, selle kvaliteedi ja vastutuse parandamiseks, eelkõige riigi läbipaistva rahanduse jaoks, samuti e-valitsuse strateegiad, paremad teenused kodanikele ning üldisi haldusmenetlusi käsitlevad uued seadused, tasakaalustatud ja õiglased töötasu eeskirjad avalikus teenistuses ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ametnike jaoks ning läbipaistvad tööle värbamise ja töölt vabastamise menetlused ning rakendaksid neid;

15. märgib, et kohalike omavalitsuste reformimiseks ettenähtud uute seaduste vastuvõtmisega tehti enamikus Lääne-Balkani riikides olulisi edusamme, on aga seisukohal, et tarvis on veel märkimisväärseid jõupingutusi ja vajalike rahaliste vahendite ülekandmist, suurendamaks kohalike omavalitsuste haldussuutlikkust, et nad saaksid oma laiendatud pädevusi ühinemise ettevalmistamisel ja pärast seda oma elanikkonna kasuks ka kasutada;

16. toob positiivse näitena esile otsuse avalikku teenistust käsitleva seaduse kohta Serbias autonoomse provintsi Vojvodina tasandil ja kohalikul tasandil, kuid osutab ka sellele, et autonoomse provintsi Vojvodina ressursse käsitlev seadus – nagu on ette nähtud põhiseaduses – tuleb veel vastu võtta;

17. tervitab asjaolu, et mitmes Lääne-Balkani riigis, eelkõige Albaanias, otsustati reformida kohalikke omavalitsusi koos uute pädevuste ülekandmisega kohalikele omavalitsustele ning see viidi ellu, kuid uute loodud omavalitsuste finants- ja administratiivne konsolideerimine edeneb aga aeglaselt;

18. peab väga positiivseks, et komisjoni laienemisstrateegias nõutakse Lääne-Balkanile sõnaselgelt sobivat tasakaalu keskvalitsuste, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste vahel mitmetasandilise valitsemise mõistes, kuna ELi Lääne-Balkani laienemisprotsessis osalevatesse riikidesse laienemise strateegilises ja operatiivses kavandamises puudub üldjoontes piirkondlik ja kohalik valitussmõõde;

19. peab Lääne-Balkani riikide edasise ELi integratsiooni õigeaegse õnnestumise tarvis tingimata vajalikuks altpoolt üles suunatud lähenemisviisi;

20. tõstab positiivsena esile asjaolu, et eelkõige kohalikul tasandil tõhustati Lääne-Balkani riikides riigiülest koostööd kogemuste vahetamise, oskusteabe siirde, heade tavade näidete ülevõtmise ning uute meetodite ja lähenemisviiside kasutuselevõtmise abil. Seejuures tuleb rõhutada eelkõige kohalike ja piirkondlike omavalitsuste liitude ja organisatsioonide, nagu Aadria ja Joonia mere euroregiooni, piirkondliku võrgustiku NALAS ja Kagu-Euroopa kohalike omavalitsuste liitude võrgustiku, tegevusi ja algatusi, mida tuleks Euroopa tasandil rohkem kaasata ja edendada;

21. peab kahetsusväärseks, et siiani puudub laiaulatuslik ja jätkusuutlik platvorm omavalitsuste koostöö jaoks ning samuti tugev side ELi institutsioonidega, et toetada ELi standardite kohaldamist ja jõustada ELi õigustik kohalikul tasandil, ning et tervitavad olemasolevad koostööalgatused, nagu piirkondlik koostöönõukogu (RCC), piirkondlik avaliku halduse kool (ReSPA) ⁽²⁾ ja Berliini protsess, keskenduvad peamiselt keskvalitsuste tasandile ega arvesta piirkondlikku ja kohalikku tasandit;

Detsentraliseerimine ja demokraatia

22. tunneb kahetsust selle üle, et viimasel kümnel aastal on Lääne-Balkani riikide arengut iseloomustanud reformide takistamine, kannatamatus ja suurenev skepsis ELi liikmelisuse suhtes ning märgid riigiasutuste ja riiklike haldusasutuste suurenevast ebastabiilsusest, korruptsioonist, natsionalismist ja äärmuslikust politiseerimisest, mis on osaliselt viinud tugevate autokraatlike valitsusvormide suunas liikumise ja tsentralismini;

23. osutab eelkõige seoses Bosnia ja Hertsegoviinaga sellele, kui oluline on hea koordineerimine kõigi valitsus- ja haldustasandite vahel riigi toimimisvõime, reformikava tõhusa rakendamise, liikuvuse, samuti ühtse majanduspiirkonna loomise jaoks, ning väljendab heameelt selle üle, et vahepeal on kõik tasandid kokku leppinud komisjoni põhjalikule küsimustikule vastamises;

24. märgib, et valimisreedused kohalike ja piirkondlike valimiste korraldamiseks Lääne-Balkani riikides vastavad üldjoontes Euroopa standarditele ja et kohaliku tasandi valimised toimuvad valdavalt rahulikult ja korrektselt, ent vähesest erapooletusest ja valimisasutuste politiseerimisest tingituna on siiski tõsiselt vajakajäämisi valimiskampaaniate rahastamise läbipaistvuses, registreerimisprotsessis ja valimiskonfliktide lahendamises;

25. on veendunud, et detsentraliseerimine kui demokraatliku reformiprotsessi tugisammas on otsustava tähtsusega sotsiaalse ühtekuuluvuse, stabiilsuse ja rahu ning leppimise jaoks Lääne-Balkanil ning seega ka Euroopa tuleviku jaoks;

26. on teadlik asjaolust, et õigesti mõistetud detsentraliseerimise tugevdamise juures, mis on tingimata vajalik, tuleb pöörata tähelepanu sellele, et ei suurendata etnilisi lõhesid ja pingeid;

27. on veendunud, et avaliku teenistuse depolitiseerimine on avaliku teenistuse ja kodanike vahelise usalduse tugevdamise otsustav eeltingimus piirkondlikul ja kohalikul tasandil;

Õigusriik, põhiõigused ja korruptsioonivastane võitlus Lääne-Balkani riikides kohalikul ja piirkondlikul tasandil

28. väljendab kahetsust, et pärast ELi palju aastaid väldanud osalemist on Lääne-Balkani riikidel endiselt tihedad sidemed organiseeritud kuritegevuse ja korruptsiooniga riigivalitsuste, piirkondlike ja kohalike omavalitsuste ja valitsusasutuste tasandil ning valitsevad tugevad seosed avalike ja erahuvide vahel;

⁽²⁾ ReSPA on rahvusvaheline organisatsioon, mille ülesanne on edendada piirkondlikku koostööd avaliku halduse valdkonnas Lääne-Balkani riikides (<https://www.respaweb.eu>).

29. pooldab seepärast korruptsiooni- ja organiseeritud kuritegevuse vastasele võitlusele spetsialiseerunud riigi-prokuratuuride ja õigusasutuste tugevdamist eesmärgiga konfiskeerida ebaseaduslikult omandatud varad, kõrvaldada avaliku sektori asutuste kahju, karmistada ametikandjate suhtes kohaldatavaid eeskirju ning pakkuda kodanikele juurdepääsetavaid teabe- ja kaebuste esitamise mehhanisme;

30. rõhutab seetõttu, et kohtusüsteemi sõltumatust, kvaliteeti ja tõhusust tuleb oluliselt parandada ja kaitsta mitte ainult riiklikul tasandil, vaid selget läbipaistvust on tarvis ka piirkondlikes ja kohalikes omavalitsustes, eriti riigihangete valdkonnas, ning avaldab heameelt positiivsete näidete üle, nagu korruptsioonivastase võitluse ameti loomine ja asjaomaste tegevuskavade koostamine peaaegu kõigis Montenegro omavalitsustes ning Albaanias tehtavad jõupingutused;

31. ootab, et asjaomased riigid suurendaksid õigusriigi ja kohtusüsteemi ülesehitamiseks tehtavaid jõupingutusi, et tagada põhiõigused, vabadus ja turvalisus ning kindlustada vähemuste kaitse – eelkõige, mis puudutab roma kogukonda, kelle sotsiaalset kaasamist tuleks veelgi aktiivsemalt edendada, ning LGBTI kogukonda – ja sooline võrdsuslikkus, sh koduvägivalla vastu võitlemine; peab sellega seoses kiiduväärseks, et Serbia oli esimene kandidaatriik, kes võttis kasutusele ELi soolise võrdsuslikkuse indeksi;

32. loodab väga, et Bulgaaria eesistumisperioodil õnnestub kõik Bosnia ja Hertsegoviina poliitilised jõud 2018. aasta oktoobris toimuvateks valimisteks kiiresti põhiseadusliku valimisreformi ühise lahenduseni viia. Seejuures tuleb silmas pidada sätteid, mis tulenevad sellest, et Bosnia ja Hertsegoviina kolm rahvusrühma on põhiseaduslikud ja võrdsuslikud rahvused. See tähendab ka, et tuleb täita Sejdić-Finci, Zorići ja Pilavi kohtuasjades langetatud Euroopa Inimõiguste Kohtu otsuseid, nii et ka juudid, romad ja teiste rahvusvähemuste esindajad saaksid kandideerida presidendiametisse ja föderaalsesse rahvuskotta ning et Mostaris saaksid kohalikud valimised pärast enam kui seitsmeaastast vaheaega taas võimalikuks;

33. rõhutab, kui tähtsad on demokraatlikus poliitilises kultuuris väljendusvabadus ja ajakirjandusvabadus, et tagada demokraatliku ühiskonna mitmekesisus. See puudutab ka ajakirjanikele ja nende teavitustegevusele meedia läbipaistmatute omandisuhete kaudu avalduvat problemaatilist mõju;

34. Juhib tähelepanu sellele, et Euroopa demokraatlik kultuur nõuab poliitikakujundajatelt eeskujulikku käitumist kõigil poliitilistel tasanditel, nagu näiteks vastasseisust ja provokatsioonidest hoidumine, äärmusliku ja natsionalistliku retoorika ja meetmete vältimine, tundlikkus haavatavate ja ebasoodsas olukorras olevate rühmade vajaduste ning etniliste, keeleliste ja usuliste vähemuste olukorra suhtes ning täieliku austuse näitamine kõigi inimeste suhtes, hoolimata nende nahavärvist, seksuaalsest sättumusest või soolisest identiteedist;

35. kutsub poliitilisi juhte üles vältima ja hukka mõistma kõike, mis võib süvendada rahvastevahelisi pingeid, astuma aktiivselt vastu natsionalistlikele sõnavõttudele ja sõjakuritegude õigustamisele ning võitlema rassismi, ksenofoobia, äärmusluse, radikaliseerumise ja terrorismi vastu ning tegema noorte seas ennetustööd;

Piiriülene, piirkondlik ja kohalik koostöö

36. peab Lääne-Balkani riikide piirkondlikku koostööd ja heanaaberlikke suhteid Euroopa edusammude ja uute majanduslike võimaluste olulisteks tingimusteks;

37. toetab kõiki Lääne-Balkani riikide vastastikuste suhete tugevdamise algatusi ja piiriülest koostööd piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning partnerlus- ja TAIEXi programme ning toetab Lääne-Balkani kandidaatriikide võimalikku kaasamist Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kontseptsiooni;

38. märgib, et asjaomaste riikide vastutajad peavad kiiresti lahendama piiriüleseid kahepoolseid vaidlused või nende suhtes tuleb tingimusteta kohaldada siduvat lõplikku rahvusvahelist kohtuotsust või vahekohtumenetlust; mõistab sellega seoses hukka Sloveenia ja Horvaatia jätkuva vaidluse Pirani lahe rahvusvaheliste vete üle, millest seoses kahe riigi ühinemisega liiduga on saanud ELi siseprobleem, ning tunneb heameelt, et Montenegro allkirjastas piirilepingud Bosnia ja Hertsegoviina ning Kosovoga;

39. tervitab Serbia Vabariigi hiljutist ühinemist Madridi raamkonventsiooniga ning ootab ka endiselt Jugoslaavia Makedoonia vabariigilt ja Kosovolt, et nad ühineksid selle konventsiooniga, mis pakub konkreetseid lahendusi piiriülest territoriaalset koostööd takistavate suurimate probleemide ületamiseks;

40. on veendunud, et Belgradi ja Priština suhete tõhusa ja igakülgse normaliseerimiseta ELi toetatava dialoogi kaudu ei ole püsiv stabiilsus piirkonnas võimalik, mistõttu on kiiresti tarvis ulatuslikku ja õiguslikult siduvat normaliseerimise lepingut; tunneb heameelt suhete normaliseerumise pärast Serbia ja Horvaatia vahel ning tervitab dialoogi jätkumist Belgradi ja Priština vahel;

41. märgib rahuloluga, et olukord Põhja-Kosovos on püsinud üldiselt rahulikuna ning põhjapoolsete omavalitsuste ja keskasutuste vaheline suhtlus on paranenud ning juhuslikud provokatsioonid ja vägivallaaktid, mis tuleb hukka mõista, ei ole Belgradi ja Priština vahel alanud dialoogi püsivalt kahjustanud;

42. on seisukohal, et 2017. aasta juulis Triestes toimunud Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel kokku lepitud piirkondlik majandusruum on oluline samm ELi ja Lääne-Balkani riikide vahelise majandusliku integratsiooni edendamisel ning piirkondliku turu atraktiivsuse suurendamisel, ning avaldab lootust, et kokkulepitud tegevuskava hakatakse peatselt ellu viima;

43. peab ülimalt oluliseks piiriülese strateegilise ja operatiivkoostöö intensiivistamist Lääne-Balkani riikidega ja nende vahel rände ja piirihalduse valdkonnas, tagades juurdepääsu rahvusvahelisele kaitsele, vahetades asjakohast teavet, tõhustades piirikontrolle jne ning julgustades kohalikke omavalitsusi toetama salakaubaveo- ja inimkaubandusevastast võitlust;

44. peab väga kiiduväärseks, et Kreeka ja endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi läbirääkimistes palju aastaid vindunud erimeelsustes nimeküsümise üle on viimasel ajal näha positiivseid märke edasimineku osas, ning loodab, et eesistujariigil Bulgaarial õnnestub ÜRO egiidi all toimuvate läbirääkimiste käigus aidata kaasa selle tüli leevendamisele ja lahenduse leidmisele;

Lääne-Balkani riikide majanduslik olukord ja makropiirkondlikud strateegiad

45. märgib kahetsusega, et praegu ei saa ühtegi Lääne-Balkani riiki pidada toimivaks turumajanduseks ning et ükski neist ei suuda toime tulla Euroopa Liidu konkurentsivõime ega turujõududega, eelkõige valitseva poliitilise mõju ja vähearenenud erasektori tõttu, mis avaldab väga negatiivset mõju tööturule ja eriti noorte puuduvatele töövõimalustele;

46. juhib tähelepanu sellele, et enamik kandidaatriikide kohalikke omavalitsusi leiab, et ELi projektid ja programmid on kohalike omavalitsuste tingimuste jaoks liiga keerulised ning takistavad seega üha raskema ja keerukama kontrollimehhanismi tõttu komisjoni jõupingutusi projektidele ja programmidele juurdepääsu lihtsustamiseks;

47. toetab olemasoleva TEN-T võrgu laiendamist, sealhulgas koridori lõpuleviimist ja laienemist Kagu-Euroopa suunas, millega lahendatakse Lääne-Balkani riikide praegune transpordiühenduse puudumise probleem ning millega saaks parandada Ida-Lääne-suunalisi ühendusi maantee-, mere-, õhu- ja raudteetranspordi kaudu, mis on kogu piirkonna arengu eeldus;

48. soovib seepärast kaasata ühinemiseelse abi rahastamisvahendi läbirääkimiste, programmitöö, järelevalve ja hindamise protsessi kohalikud ja piirkondlikud esindajad ning kohalikud ühendused;

49. avaldab heameelt asjaolu üle, et EL kavatseb esitatud strateegia rakendamiseks ühinemiseelse abi rahastamisvahendi vahendeid 2020. aastaks järk-järgult suurendada ning pöörab sellega riikide vajadustele veelgi suuremat tähelepanu;
50. toob positiivse näitena esile ühinemiseelse abi rahastamisvahendist rahastatava innovatsioonifondi, mille peamised eesmärgid on innovatsiooniprojektide katserahastamine ning erasektori äriühingute teadus- ja arendustegevuse tugevdamine ning millega toetatakse näiteks projekti „Innovation Serbia Project“ kaudu innovaatiliste idufirmade ja võrsefirmade loomist, samuti turupõhiste innovaatiliste tehnoloogiate ja teenuste väljatöötamist ning mis aitab seega oluliselt kaasa Serbia erasektori konkurentsivõime tugevdamisele;
51. märgib eduka piirkondliku piiriülese koostöö näitena ära Rumeenia ja Serbia ühise vähivastase võitluse algatuse programmi „Interreg-IPA Cross-border Cooperation Programme“ raames, eesmärgiga parandada pahaloomuliste kasvajate diagnoosimist ja ravi;
52. osutab ka Lääne-Balkani piirkondade suurtele majanduslikele ja sotsiaalsetele erinevustele; avaldab heameelt ELi ettevõtlus- ja VKEd e konkurentsivõime programmi üle, mille eesmärk on arendada välja tugev erasektor, ning tehnosiirde ja idufirmade toetusprogrammi kavandatava loomise üle;
53. rõhutab, et makropiirkondlikud strateegiad ja muud ELi piiriülese koostöö vahendid, nagu Euroopa territoriaalse koostöö rühmitus ja INTERREGi programmid, on tulevase ELi põhielemendid;
54. avaldab heameelt selle üle, et eesistujariik Bulgaaria on seadnud teiseks prioriteediks digitaalmajanduse, ja toetab kõiki jõupingutusi, et ühendada Lääne-Balkani riikide ja ELi vaheline transpordi-, energia- ja digitaalteenuste valdkonna taristu;
55. ootab, et kõik Lääne-Balkani riigid osaleksid tulemuslikult piirkondlikes koostööalgatustes, nagu Berliini protsess, Doonau piirkonna strateegia, Aadria mere ja Joonia mere algatus, Kagu-Euroopa koostööprotsess, piirkondlik koostöö nõukogu ning Kesk-Euroopa vabakaubandusleping, ning rõhutab, et Lääne-Balkani riikide piirkondlik noortevaldkonna koostöö büroo on piirkondliku lepitusprotsessi seisukohalt oluline;
56. on veendunud, et ELi Aadria mere piirkonna strateegia (EUSAIR) võib olla kogu piirkonna jaoks suurepärane võimalus, kuid viitab samas ka püsivatele probleemidele nagu näiteks puuduvad vahendid, puudulik valitsemine ning rändekriisist tulenevad raskused;
57. toetab makropiirkondlikke strateegiaid kui Euroopa integratsiooni vahendeid, mis põhinevad stabiilsusel, leppimisel ja heanaaberlikel suhetel liikmesriikide, kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide vahel; leiab, et makropiirkondlikud strateegiad peaksid hõlmama Lääne-Balkani piirkonda tervikuna. Kosovo ja endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik ei osale ei Doonau makropiirkondlikus strateegias ega Aadria ja Joonia mere piirkondlikus strateegias; soovib seega, et ka need Lääne-Balkani riigid osaleksid eelnimetatud makropiirkondlikes strateegiates, kes ei ole seda varem teinud, kuid on geograafilises ja majanduslikus mõistes nendega seotud, et kogu Lääne-Balkan oleks kaasatud makropiirkondlike strateegiatega hõlmatud alasse ning saaks kasutada rahastamisvõimalusi elluviidavate projektide raames.

Brüssel, 22. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Kaubanduspakett“

(2018/C 247/06)

Raportöör:	Riccia vallavanem (Campobasso provints) Micaela Fanelli (IT/PES)
Viitedokumendid:	Ettepanek: määrus, millega luuakse Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik COM(2017) 487 final Teatis „ELi 2017. aasta kriitiliste toorainete loetelu“ COM(2017) 490 final Aruanne kaubanduspoliitika strateegia „Kaubandus kõigile“ rakendamise kohta. Edumeelse kaubanduspoliitika kujundamine üleilmastumise ohjamiseks COM(2017) 491 final Teatis „Tasakaalustatud ja edumeelne kaubanduspoliitika üleilmastumise ohjamiseks“ COM(2017) 492 final Teatis „Välismaiste otseinvesteeringute soodustamine ja esmatähtsate huvide kaitsmine“ COM(2017) 494 final Nõukogu otsuse soovitused COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final ja COM(2017) 493 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik

COM(2017) 487 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 13

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(13) Tuleks kehtestada liikmesriikides välismaiste otseinvesteeringute tausta uurimise menetlusliku raamistiku olulised tegurid, et võimaldada investoritel, komisjonil ja teistel liikmesriikidel paremini mõista, kuidas investeeringute kohta taustauuringuid teha võidakse, ja tagada nende jaoks kindlus selles, et investeeringute tausta uuritakse läbipaistval viisil ning et kolmandate riikide vahel ei toimu diskrimineerimist. Need tegurid peaksid hõlmama vähemalt taustauuringuteks kehtestatavaid tähtaegu ja investorite võimalust pöörduda taustauuringumenetluses tehtud otsuste vaidlustamiseks kohtusse.	(13) Tuleks kehtestada liikmesriikides välismaiste otseinvesteeringute tausta uurimise menetlusliku raamistiku olulised tegurid, et võimaldada investoritel, komisjonil ja teistel liikmesriikidel ning asjaomastel kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel ja sotsiaalpartneritel paremini mõista, kuidas investeeringute kohta taustauuringuid teha võidakse, ja tagada nende jaoks kindlus selles, et investeeringute tausta uuritakse läbipaistval viisil ning et kolmandate riikide vahel ei toimu diskrimineerimist. Need tegurid peaksid hõlmama vähemalt taustauuringuteks kehtestatavaid tähtaegu ja investorite võimalust pöörduda taustauuringumenetluses tehtud otsuste vaidlustamiseks kohtusse.

Motivatsioon

Liikmesriikide vastu võetud otsustel on oluline mõju piirkondlikele omavalitsustele, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatakse teha või kuhu see on tehtud. Seetõttu tuleks nad kaasata selliste otsuste tegemisse.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 18

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(18) Seetõttu on oluline tagada, et kõigis liikmesriikides kehtestatakse miinimumnõuded määruse kohaldamisalasse kuuluvate välismaiste otseinvesteeringutega seotud teabele ja koostööle. Niisugune teave tuleks esitada liikmesriigil, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatakse teha või kuhu see on tehtud, kui seda taotlevad liikmesriigid või komisjon. See teave hõlmab niisuguseid teabeelemente nagu välisriigi investori omandistruktuur ja kavandatava või tehtud investeeringu rahastus, sh teave kolmandate riikide antud toetuste kohta, kui see teave on olemas.	(18) Seetõttu on oluline tagada, et kõigis liikmesriikides kehtestatakse miinimumnõuded määruse kohaldamisalasse kuuluvate välismaiste otseinvesteeringutega seotud teabele ja koostööle. Niisugune teave tuleks esitada liikmesriigil, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatakse teha või kuhu see on tehtud, kui seda taotlevad liikmesriigid või komisjon ja pärast konsulteerimist asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsustega . See teave hõlmab niisuguseid teabeelemente nagu välisriigi investori omandistruktuur ja kavandatava või tehtud investeeringu rahastus, sh teave kolmandate riikide antud toetuste kohta, kui see teave on olemas.

Motivatsioon

Liikmesriikide vastu võetud otsustel on oluline mõju piirkondlikele omavalitsustele, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatakse teha või kuhu see on tehtud. Seetõttu tuleks nad kaasata selliste otsuste tegemisse.

Muudatusettepanek 3

Artikli 3 lõige 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 3</i>	<i>Artikkel 3</i>
Välismaiste otseinvesteeringute taustauuring	Välismaiste otseinvesteeringute taustauuring
2. Komisjon võib teha julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel taustauuringuid selliste välismaiste otseinvesteeringute kohta, mis võivad mõjutada liidule huvi pakkuvaid projekte või programme.	2. Komisjon võib teha julgeoleku või avaliku korra kaalutlustel taustauuringuid selliste välismaiste otseinvesteeringute kohta, mis võivad mõjutada liidule huvi pakkuvaid käimasolevaid või vastutustundlikult kavandatud projekte või programme.

Muudatusettepanek 4

Artikli 6 lõiked 1 ja 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 6</i>	<i>Artikkel 6</i>
Liikmesriikide taustauuringute raamistik	Liikmesriikide taustauuringute raamistik
1. Liikmesriikide taustauuringumehhanismid peavad olema läbipaistvad ja nende alusel ei või toimuda diskrimineerimist kolmandate riikide vahel. Eelkõige tuleb liikmesriikidel ette näha asjaolud, mille olemasolul taustauuring algatatakse, taustauuringu alused ja üksikasjalikud kohaldatavad menetluseeskirjad.	1. Liikmesriikide taustauuringumehhanismid peavad olema läbipaistvad ja nende alusel ei või toimuda diskrimineerimist kolmandate riikide vahel. Eelkõige tuleb liikmesriikidel ette näha asjaolud, mille olemasolul taustauuring algatatakse, taustauuringu alused ja üksikasjalikud kohaldatavad menetluseeskirjad. Lisaks teavitavad liikmesriigid kõnealuse menetluse raames ja võimaluse piires kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatakse teha või kuhu see on tehtud, ning konsulteerivad nendega.
2. Liikmesriigid kehtestavad taustauuringumenetluses otsuste tegemiseks tähtajad. Kõnealused tähtajad peavad võimaldama neil arvesse võtta teiste liikmesriikide märkusi, millele on osutatud artiklis 8, ning komisjoni arvamust, millele on osutatud artiklites 8 ja 9.	2. Liikmesriigid kehtestavad taustauuringumenetluses otsuste tegemiseks tähtajad. Kõnealused tähtajad peavad võimaldama neil arvesse võtta nende kohalike ja piirkondlike omavalitsuste tähelepanekuid, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatakse teha või kuhu see on tehtud , teiste liikmesriikide märkusi, millele on osutatud artiklis 8, ning komisjoni arvamust, millele on osutatud artiklites 8 ja 9.
[...]	[...]

Motivatsioon

Liikmesriikide vastu võetud otsustel on oluline mõju piirkondlikele omavalitsustele, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatsetakse teha või kuhu see on tehtud. Seetõttu tuleks nad kaasata selliste otsuste tegemisse.

Muudatusettepanek 5

Artikli 8 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 8</i> Koostöömehhanism 1. Liikmesriik teatab teistele liikmesriikidele ja komisjonile igast välismaisest otseinvesteeringust, mille suhtes viiakse selle liikmesriigi taustauuringumehhanismi raames läbi taustauuringut, viie tööpäeva jooksul alates taustauuringu algusest. Selle teabe hulgas ja vastava vajaduse korral tuleb taustauuringut tegeval liikmesriigil osutada, kas tema arvates võib uurimise all olev välismaine otseinvesteering kuuluda määruse (EÜ) nr 139/2004 kohaldamisalasse.	<i>Artikkel 8</i> Koostöömehhanism 1. Liikmesriik konsulteerib kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatsetakse teha või kuhu see on tehtud, ning teatab teistele liikmesriikidele ja komisjonile igast välismaisest otseinvesteeringust, mille suhtes viiakse selle liikmesriigi taustauuringumehhanismi raames läbi taustauuringut, viie tööpäeva jooksul alates taustauuringu algusest. Selle teabe hulgas ja vastava vajaduse korral tuleb taustauuringut tegeval liikmesriigil osutada, kas tema arvates võib uurimise all olev välismaine otseinvesteering kuuluda määruse (EÜ) nr 139/2004 kohaldamisalasse.

Motivatsioon

On oluline konsulteerida kohalike ja piirkondlike omavalitsustega konkreetse välismaise otseinvesteeringu tausta uurimise osas.

Muudatusettepanek 6

Artikli 8 lõige 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 8</i> Koostöömehhanism 6. Liikmesriik, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatsetakse teha või kuhu see on tehtud, võtab nõuetekohaselt arvesse lõikes 2 osutatud teiste liikmesriikide märkusi ja lõikes 3 osutatud komisjoni arvamust.	<i>Artikkel 8</i> Koostöömehhanism 6. Liikmesriik, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatsetakse teha või kuhu see on tehtud, võtab nõuetekohaselt arvesse lõikes 1 osutatud selliste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste märkusi, kuhu välismaist otseinvesteeringut kavatsetakse teha või kuhu see on tehtud, lõikes 2 osutatud teiste liikmesriikide märkusi ja lõikes 3 osutatud komisjoni arvamust.

Motivatsioon

On oluline konsulteerida kohalike ja piirkondlike omavalitsustega konkreetse välismaise otseinvesteeringu tausta uurimise osas.

Muudatusettepanek 7*Artikkel 12*

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 12</i>	<i>Artikkel 12</i>
Kontaktpunktid	Kontaktpunktid
Kõik liikmesriigid määravad välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute tegemiseks välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute kontaktpunkti. Komisjon ja teised liikmesriigid kaasavad välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute kontaktpunkte kõigis käesoleva määruse kohaldamisega seotud küsimustes.	Kõik liikmesriigid määravad välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute tegemiseks vähemalt ühe välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute kontaktpunkti. Komisjon ja teised liikmesriigid kaasavad välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute kontaktpunkte kõigis käesoleva määruse kohaldamisega seotud küsimustes. Kontaktpunktid välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute tegemiseks peaksid asjaomaste kohalike ja piirkondlike omavalitsuste taotlusel esitama ka neile kogu kõnealuste investeeringute taustauuringutega seotud asjakohase teabe.

Motivatsioon

- i) Arvestades, et mõnes liikmesriigis vastutab kaubanduspoliitika eest piirkondlik tasand, näib olevat asjakohane luua kõnealustel juhtudel kontaktpunktid ka piirkondlikul tasandil.
- ii) On oluline tagada, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste käsutuses oleks võimalikult täielik teave, kui neil tuleb võtta seisukoht konkreetse välismaise otseinvesteeringu tausta uurimise kohta.

II. POLIITILISED SOOVIKUTUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab kaubandust ja investeeringuid käsitlevate ettepanekute paketti, mille komisjon esitas aruteludokumendi järel üleilmastumise ohjamise kohta reaktsioonina ELi ees seisvatele väljakutsetele kaubanduspoliitikas;
2. on seisukohal, et kaubanduspoliitika peab leidma lahendusi mitmesugustele väljakutsetele, saavutades õige tasakaalu arvukate eesmärkide vahel, mis hõlmavad ELi kaubanduspoliitilise positsiooni tugevdamist, ühendades liitu ülemaailmsete kasvukeskustega, juhtrolli võtmist mitmepoolse kaubandussüsteemi toetamisel, majanduskasvu suurendamist ja vaesuse vähendamist, ELi ettevõtjate, kodanike ja piirkondade kaitsmist ebaausa konkurentsi eest ning sotsiaalsete ja territoriaalsete kulude haldamist, iseäranis haavatavates sektorites ja vähem kvalifitseeritud töötajate seas;
3. jagab seisukohta, mille kohaselt on rahvusvaheline kaubandus aastate jooksul kaasa aidanud majanduskasvule ja edendanud konkurentsivõimet nii ELis kui ka väljaspool seda. Komitee rõhutab siiski üha suurenevat muret kaubandusest saadava kasu ebaühtlase jaotumise pärast ühiskonnas, selle tugeva mõju pärast, mis väljendub aglomeratsiooni ja territoriaalse marginaliseerumise protsessides, ning eelkõige tohtu surve pärast mõne kohaliku majanduse ja kogukonna vastupidavusele;
4. toetab igati komisjoni seisukohta, et kaubanduspoliitikal on oluline roll selle tagamisel, et üleilmastumisel oleks positiivne majanduslik, sotsiaalne, territoriaalne ja keskkonnaalane mõju kodanike ja ettevõtjate jaoks Euroopas ja mujal;

5. rõhutab Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi (EGF) olulist rolli nende inimeste toetamisel, kes kaotavad töö globaliseerumisest tingitud maailmakaubanduse struktuurimuutuste tagajärjel. Sellegipoolest rõhutab komitee taas ⁽¹⁾ vajadust reformida toimimismehhanisme järgmiselt: lihtsustada EGF-i heakskiitmismenetlust, alandada fondi rakendamise künniseid, ⁽²⁾ suurendada EGF-i eelarvet vähemalt 500 miljoni euroni aastas ja hõlmata EGF mitmeaastasessse finantsraamistikku, võtmaks arvesse asjaolu, et alates 2014. aastast on EGF-i kohaldamisala laiendatud mittetöötavatele ja mitteõppivatele noortele ja võimalik, et seda tuleb veelgi laiendada ennetavatele meetmetele. Komitee nõuab EGF-i ja Euroopa Sotsiaalfondi kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide osa vahelist täiendavust, sest EGF on lühiajalise abi andmise mehhanism, samas kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetatakse pikaajalisi meetmeid, mis võivad toimida EGF-i valdkondades järelmeetmetena;

6. rõhutab, et – nagu sedastati mõne liikmesriigi kaubavoogude analüüsis ⁽³⁾ – piirkondade eksporditulemused on SKPga positiivses korrelatsioonis, ekspordimaht on positiivselt seotud piirkondliku konkurentsivõime näitajaga ning igas analüüsiga hõlmatud liikmesriigis on tootmisstruktuuri ekspordisuunitlus ja osalemine ekspordis suuresti koondunud vaid üksikutesse piirkondadesse;

7. märgib murelikult, et kõnealused analüüsid saavad kinnitust ühes teises uuringus, ⁽⁴⁾ mille kohaselt välismaistest otseinvesteeringutest tulenev kasu on teiste piirkondadega võrreldes palju väiksem maapiirkondades, muudes kui suurlinnapiirkondades ja vähem arenenud piirkondades, ning et mõju tootlikkuse kasvule on väiksem maapiirkondades ja muudes kui suurlinnapiirkondades ning et vähem arenenud piirkondades on see isegi võrdne nulliga. Sellest tulenevalt on tõenäoline, et välismaiste otseinvesteeringute ja turgude avamise vahetust mõjust saadav kasu jääb lähenemise seisukohast väga piiratuks;

8. rõhutab sellega seoses ühtekuuluvuspoliitika olulist osa avaliku sektori investeeringute piisava taseme tagamisel nendes EL-i piirkondades ja territooriumidel, kuhu sellised investeerimisvood vaevalt jõuavad, nende konkurentsivõime suurendamisel, edendades samal ajal neisse suunatavaid otseseid välisinvesteeringuid ja soodustades kolmandate riikide selliste ettevõtete kasvu, mille asukoht on juba Euroopas;

9. tuletab meelde, et Euroopa Komisjoni (9. oktoobri 2017. aasta) 7. ühtekuuluvusaruandes rõhutati, et üleilmastumise ohjamine, toetades piirkondade majanduse ümberkujundamist, innovatsiooni, tööstuse ajakohastamist ja tehnoloogia kasutuselevõttu, peaks kuuluma tulevase 2020. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika kolme prioriteedi hulka;

10. juhib tähelepanu asjaolule, et uute kaubanduse liberaliseerimise lepingutega kahanevad tollimaksud, mis moodustavad EL-i eelarves märkimisväärse osa omavahenditest, ning kutsub komisjoni üles esitama kiiresti EL-i omavahendite põhjaliku reformi ettepaneku, nagu soovitatud komitee arvamuses 2017/1530 „EL-i omavahendite reform 2020. aasta järgses mitmeaastasess finantsraamistikus“;

EL-i kaubanduspoliitika läbipaistvus ja demokraatlik legitiimsus

11. tunneb heameelt komisjoni võetud kohustuse üle muuta kaubanduslääbirääkimised läbipaistvamaks ja on veendunud, et selline lähenemisviis annab liikmesriikidele võimaluse kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja/või muud sidusrühmad juba nende kaubanduspoliitiliste eesmärkide koostamise etapil, mis on seotud teatavate läbirääkimisprotsessidega liiduvälise kaubavahetuse vallas;

12. viitab sellega seoses komitee uuringule teemal „The democratic dimension of EU negotiations on trade agreements: the role and responsibilities of citizens and Local and Regional Authorities“, milles rõhutatakse, et läbipaistva ja kaasava protsessi tagamiseks ei piisa pelgalt teabe kättesaadavusest ning et erilist tähelepanu tuleks pöörata üleriigilise ja kohaliku tasandi mehhanismidele, mille abil tagada juurdepääs kõnealusele teabele. Iseäranis kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused rõhutavad, et sageli puuduvad ametlikud mehhanismid, et pidada kaubanduspoliitika vallas dialoogi vastavate üleriigiliste tasemetega, ning see puudus on veelgi pakilisem EL-i tasandil;

⁽¹⁾ Euroopa Regioonide Komitee aramus, milles käsitletakse aruteludokumenti üleilmastumise ohjamise kohta, raportöör: Micaela Fanelli, vastu võetud 10. oktoobril 2017.

⁽²⁾ Iseäranis arvestades, et USA vastavas programmis (Trade Adjustment Assistance (TAA)) ei ole kehtestatud koondamise miinimummäära, mis peaks olema saavutatud.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi uuringuteenistus.

⁽⁴⁾ ESPON: „Il mondo in Europa, i flussi di IED verso l'Europa“ („Maailm Euroopas, välismaiste otseinvesteeringute vood Euroopasse“).

13. tunnustab komisjoni jõupingutusi selleks, et tagada suurem selgus seoses asjaoluga, et paljud kaubanduslepingud on olemuselt segalepingud, käsitledes investeeringuid eraldi peatükis. Komitee on siiski seisukohal, et raskused ülemaailmsete turgude avamise ja uute kaubanduslepingute sõlmimise suhtes üksmeele saavutamisel tulenevad suurel määral teatavate lepingute positiivse ja negatiivse mõju puudulikkusest dokumenteerimisest ning selguse puudumisest riikide valitsuste kohustuste osas reageerida selliste lepingute tekitatud konkreetsele negatiivsele jaotuslikule mõjule;

14. viitab kooskõlas eespool mainituga komitee seisukohale, et on oluline, et mis tahes edasisele sammule kaubanduse liberaliseerimisel peavad eelnema territoriaalse mõju hindamised, mis võivad enne läbirääkimiste alustamist olla võimas vahend teatavast kaubanduslepingust tulenevalt Euroopa piirkondadele avalduva mõju väljaselgitamiseks ja kvantitatiivseks mõõtmiseks, võimaldades niimoodi kindlamate, teabepõhiste, läbipaistvamate ja andmetel põhinevate otsuste tegemist lepingu sisu kohta ning kohandatud meetmete võtmist asjaomaste piirkondade toetamiseks avalduva mõju ennetamisel või leevendamisel;

15. peab sellega seoses kahetsusväärseks, et mõjuhindangus, mis on lisatud soovitusel nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi vabakaubanduslepingu sõlmimiseks Austraalia ja Uus-Meremaaga, ei nähta sellist mõju hindamist ette vastavas erinevate strateegiliste valikute mõju ja neisse kaasatavaid sidusrühmi käsitlevas osas ⁽⁵⁾;

16. peab Teadusuuringute Ühiskeskuse teostatud uuringut ELi ja selle 12 kaubanduspartneri praeguste ja võimalike tulevaste vabakaubanduslepingute kumulatiivse majandusliku mõju kohta ELi põllumajandusele ⁽⁶⁾ heaks näiteks sellest, kuidas mõjuhindangud võivad aidata kujundada usaldusväärset, läbipaistvat ja tõenduspõhist kaubanduspoliitikat;

17. väljendab heameelt asjaolu üle, et eespool nimetatud uuring pakkus tõenduspõhist teaduslikku tuge ELi poliitika kujundamise protsessile, kuna ELi põllumajandustootjad saavad niiviisi teada, mida nad võivad oodata – eelkõige Austraalia ja Uus-Meremaaga sõlmitavatelt – kaubanduslepingutelt. Komitee on arvamisel, et kõnealuste läbirääkimiste kontekstis peaks komisjon pöörama erilist tähelepanu tõenäolisele negatiivsele mõjule teatavates põllumajandussektorites, nagu rõhutati uuringus, ning kaitsma kõnealuseid sektoreid, võttes arvesse ühise põllumajanduspoliitika aluspõhimõtteid ja asjaolu, et põllumajandus on peamine ja ainus tegevus, mis toetab tööhõivet, ettevõtlust ja kohalikku toiduainetega varustamist paljudes ELi piirkondades, nt mägipiirkondades, kus põllumajandustootjad hoiavad rasketes oludes maapiirkondi elus, aidates muu hulgas säilitada määrava tähtsusega ökoloogilist tasakaalu;

18. kinnitab veel kord, pidades eelkõige silmas Austraalia ja Uus-Meremaaga peetavaid läbirääkimisi, oma pikka aega püsinud seisukohta, et ELi kaubanduslepingud ei tohi takistada ühegi tasandi ametiasutusi pakumast, toetamast või reguleerimast avalikke teenuseid ega laiendamast kodanikele osutatavate teenuste valikut ⁽⁷⁾ või nägemast ette teatavate sotsiaalsete klauslite lisamist, mille eesmärk on muu hulgas – kooskõlas Euroopa Ülemkogu 7. detsembri 2015. aasta järeldustega – edendada sotsiaalmajanduse arengut;

19. tervitab asjaolu, et komisjon lõi 22. detsembril 2017 ELi kaubanduslepingute nõuanderühma, et suurendada ELi kaubanduspoliitikas läbipaistvust ja kaasatust, aga väljendab eespool toodut arvestades kahetsust, et üksi rühma 28 eksperdist ⁽⁸⁾ ei esinda kohalikku või piirkondlikku omavalitsust või ühendust. Juhul kui komisjon jääb oma seisukohale, et nõuanderühmas ei tohiks olla esindatud ükski ELi institutsioon või organ, siis komitee ootab vähemalt, et teda kutsutakse osalema vaatljana;

⁽⁵⁾ Lk 18, dokument on kättesaadav järgmisel aadressil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN> (ainult inglise keeles, mitteametlik tõlge).

⁽⁶⁾ 15. novembril 2016. aastal avaldatud uuringuga saab tutvuda järgmisel aadressil: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eurscientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture>

⁽⁷⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Vastutustundlikum kaubandus- ja investeerimispoliitika“, raportöör: Neale Richmond (IE/EPP), vastu võetud 8. aprillil 2016.

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf.

20. nõuab, et tagataks ELis ja riigi tasandil kehtivate tööõiguse normide ning tooteohutuse, andme-, tarbija-, tervise-, keskkonna- ja loomakaitse valdkonna seaduslike standardite järgimine, ühtlustamata neid madalamate nõuete suunas, ning et neid oleks võimalik kohandada liikmesriikide tasandil kooskõlas ELi õigusega. Samuti nõuab komitee, et rahvusvaheliste kaubandus- ja investimislepingutega ei seataks surve alla kohaliku ja piirkondliku tasandi regulatiivset ja finantsalast kaalutusõigust selles valdkonnas;

Õigluse taotlemine väljaspool ELi

21. rõhutab, et kaubanduspoliitika ei puuduta mitte ainult majanduslikke huve, vaid moodustab ka olulise vahendi solidaarsuse ülesnäitamiseks arengumaade ja piirkondlikesse kriisidesse sattunud riikidega. Komitee tuletab sellega seoses meelde ELi ja Jordaania ühist otsust kahepoolse kaubanduse suhtes kohaldatavate päritolureeglite leevendamise kohta kui suurepärase näidet sellisest suunitlusest;

22. tervitab komisjoni mitteametlikku dokumenti, milles käsitletakse ELi vabakaubanduslepingute kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevaid peatükke⁽⁹⁾. Dokumendiga algatati arutelu nõuete järgmise ja jõustamise üle ning selle üle, kuidas siduda jätkusuutlikkust käsitlevad sätted kaubandusega;

23. toetab seoses küsimusega, kas kaubandust ja kestlikku arengut käsitleva peatüki sätte rikkumine peaks kaasa tooma kaubanduslike tagajärgi või isegi karistusi, seisukohta, et riike, kes tegelevad kõlvatu konkurentsiga, alandades tööõiguse konventsioonidest tulenevaid standardeid nt lapstööjõu kasutamise vallas, tuleks karistada. Komitee on seisukohal, et sellega seoses on vaja täiendavaid uuringuid ja uurimisprojekte tagamaks, et poliitikakujundamine põhineb kindlatel tõenditel;

24. tunneb heameelt komisjoni võetud kohustuse üle tugevdada mitmepoolset kaubandussüsteemi, mille keskmes on Maailma Kaubandusorganisatsioon (WTO), ning märgib, et ilma WTO-ta mõjutaksid ülemaailmset kaubavahetust rohkem võimusuhted riikide vahel ja vähem väärtused. Komitee arvates võiks WTO olla ideaalne raamistik, et vähendada kahepoolsete kaubanduslepingute negatiivseid välismõjusid kolmandate riikide jaoks, muuta mitmepoolseks regulatiivne koostöö, mida seni on tehtud sarnaseid seisukohti jagavate riikide vahel, ning pakkuda selge perspektiiv saada WTO liikmeks teistele sellest huvitatud partneritele;

Mitmepoolne investeerimiskohus

25. väljendab heameelt soovitusel üle nõukogu otsuse kohta, millega antakse luba alustada läbirääkimisi mitmepoolse investeerimiskohtu loomise üle lahendusena paljudele investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise süsteemiga esinenud probleemidele, mille hulka kuuluvad iseäranis legitiimsuse ja sõltumatuse tagatiste puudumine, kohtupraktika prognoositavuse ja järjepidevuse puudumine, edasikaebamise võimaluse puudumine, suured kulud ja läbipaistvuse puudumine investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamisel ning VKEdel puudulik juurdepääs;

26. märgib, et komitee uuringu „The democratic dimension of EU negotiations on trade agreements: the role and responsibilities of citizens and Local and Regional Authorities“ kohaselt puudutab aspekt, mida kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused mainivad seoses vabakaubanduslepingute tagajärgedega kõige sagedamini, investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise süsteemi, mis nende arvates võimaldab eraettevõtetel vaidlustada kohalike omavalitsuste otsuseid;

27. rõhutab vajadust tasakaalustada erainvestorite õiguste kaitse, mis on tagatud karistusmehhanismidega, ja töötajate õiguste kaitse, kus selliseid mehhanisme veel ei ole, ning kutsub komisjoni üles tagama, et mitmepoolse investeerimiskohtu loomist käsitlev ettepanek ei hõlmaks paralleelse õigussüsteemi säilitamist välisinvestorite jaoks koos eraldi kohtuga, mis võimaldaks üksnes kõnealuste investorite huvides riiklikest õigussüsteemidest mööda hiilida. Komitee palub samuti tagada, et mitmepoolne investeerimiskohus ei kaitseks mitte ainult investorite õigusi, vaid ka riikide reguleerimisõigusi ja kolmandate isikute õigusi;

28. ootab, et komisjon selgitaks võimalikult kiiresti, kas mitmepoolset investeerimiskohust võidakse pidada ühepoolseks asutuseks või kas see ühendatakse mõne teise asutuse jurisdiktsiooniga ning kuidas saaksid asjaomased rühmad osaleda kohtumenetlustes;

⁽⁹⁾ Kättesaadav järgmisel aadressil: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689>

29. palub komisjonil luua suuremat selgust seoses prognoositavate tagajärgedega vaidluste puhul, mis puudutavad praegusi kahepoolseid investeerimislepinguid ning mitmepoolse investeerimiskohtu ja siseriiklike kohtute vahelisi seoseid, eelkõige seoses siseriiklike õiguskaitsevahendite eelneva ammendumise küsimusega. Seoses ELi-siseste kahepoolsete investeerimislepingutega ja käimasoleva kohtuasja C-284/16: Achmea taustal toetab komitee komisjoni seisukohta, et investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise mehhanismid, mis on kehtestatud (ühinemiseelsetes) ELi-sisestes kahepoolsetes investeerimislepingutes, on vastuolus ELi õigusega ELi kohtute ainupädevuse kohta nõuete korral, mis puudutavad ELi õigust;

30. on veendunud, et Belgia 6. septembri 2017. aasta taotlus Euroopa Kohtu arvamuse saamiseks ELi ja Kanada vahelise kaubanduslepinguga (CETA) ette nähtud uue kahepoolse investeerimiskohtu süsteemi seaduslikkuse kohta loob suuremat selgust kogu arutelus investeringute kaitse üle;

31. märgib murelikult, et mitu ELi peamist kaubanduspartnerit, sh Ameerika Ühendriigid ja Jaapan, ei toeta mitmepoolse investeerimiskohtu loomist ning et investori ja riigi vaheliste vaidluste lahendamise süsteemi eelistamine Jaapani poolt on üks põhilisi küsimusi, mis vajab lahendamist pärast seda, kui 6. juulil 2016. aastal saavutati põhimõtteline kokkulepe ülejäänud vabakaubanduslepingu suhtes;

Ettepanek määruse kohta, millega luuakse Euroopa Liitu tehtavate välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute raamistik

32. rõhutab välismaiste otseinvesteeringute tähtsust ELi majandusele tervikuna ja konkreetsemalt mõnele ELi piirkonnale, arvestades, et ajavahemikul 2003–2015 teostasid mitteeurooplastest investorid Euroopas üle 52 000 välismaiste otseinvesteeringute projekti, mille koguväärtus on üle 2 600 miljardi euro ⁽¹⁰⁾;

33. nõustub komisjoni hinnanguga, mille kohaselt avatus välisinvesteeringutele on endiselt esmatähtis põhimõte ELi jaoks ja oluline kasvullikas. Sellega peab kaasnema jõuline ja tõhus tegevus, mille eesmärk on ühelt poolt muuta muud majandused avatumaks ja teiselt poolt kaitsta olulisi Euroopa varasid selliste investeeringute eest, mis kahjustaksid liidu või selle liikmesriikide õiguspäraseid huve;

34. kiidab seetõttu heaks Euroopa Komisjoni määruse ettepaneku aluseks olevad põhimõtted, sest välismaiseid otseinvesteeringuid võidakse praegu kohelda erinevalt eri liikmesriikides, kuna ELi tasandil puuduvad ühtsed õigusnormid nende tausta uurimiseks;

35. väljendab muret seoses Euroopa Komisjonile antava õigusega teostada taustauuring julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel juhul, kui välismaised otseinvesteeringud võivad mõjutada liidu huvides olevaid projekte või programme, kuna selline kriteerium on väga ebamäärane ning võib hõlmata igasuguseid välismaiseid otseinvesteeringuid ning lisas esitatud asjaomane loetelu ei ole ammendav. Lisaks sellele puudub avaliku korra ja julgeoleku selge määratlus ning sellest tulenevalt puudub õiguskindlus seoses Euroopa Komisjoni sekkumisvolituste ulatusega. See võib tähendada, et liikmesriigid ei saa julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustel enam iseseisvalt otsustada välismaiste otseinvesteeringute üle;

36. peab kahetsusväärseks, et komisjon esitas niivõrd olulise ettepaneku ilma mõjuhindanguta. Komitee leiab, et ettepanekuga kaasnevas teatises teatatud uuring ELi investeerimisvoogude kohta ja mõju hindamine pidanuksid eelnema ettepaneku esitamisele tagamaks, et nendega seotud institutsioonidevahelised arutelud oleksid põhinenud konkreetsetel andmetel;

37. kutsub üles selgitama määruse ettepanekus, et praegu kapitali vaba liikumise suhtes kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest kehtivad piirangud võib säilitada piiramatult avaliku korra ja avaliku julgeoleku kaalutlusel või ilma, et oleks sätestatud konkreetne menetlusraamistik;

38. on seisukohal, et komisjon peaks hindama ka problemaatiliste investeeringuteni viinud tingimuste taga olevaid poliitikameetmeid, kuna paljudel juhtudel on välismaised otseinvesteeringud varem riigiomandis olnud taristusse või äriühingutesse kokkuhoiupoliitika ja strateegilistes sektorites toimunud liberaliseerimise tagajärg;

⁽¹⁰⁾ ESPONi uurimisprojekt teemal „The World in Europe, global FDI flows towards Europe“ („Maailm Euroopas, ülemaailmsed välismaiste otseinvesteeringute vood Euroopasse“).

39. rõhutab, et välismaiste otseinvesteeringute piiramise õigustamine riikliku julgeoleku ja avaliku korra kaalutlustega on midagi muud kui nende piiramine turumoonutuste kartuses, ning kutsub komisjoni üles tagama, et mehhanismi ei kasutataks varjatud proteksionistliku meetmena. Komitee märgib sellega seoses, et otseinvesteeringute tausta uurimise mehhanism, millega piiratakse investeeringuid lihtsalt sellepärast, et välismaised otseinvesteeringud on subsideeritud, ei saa olla piisav alus investeeringute blokeerimiseks, ning et mehhanism peab tõendama, et asjaomased välismaised otseinvesteeringud kuuluvad välisriigi strateegiliste või riiklike tööstuspoliitiliste eesmärkide hulka;
40. kutsub komisjoni üles looma rohkem selgust selle suhtes, milline on mõju, kui liikmesriik ei järgi komisjoni seisukohta, ja selle suhtes, mil määral võimaldab kavandatud raamistik reageerida õigeaegselt ja proportsionaalselt, võttes arvesse, et ELi investeeringute taustauuringud ei tohiks kesta kauem kui liikmesriikide menetlusteks määratud aeg;
41. kutsub üles alustama ELi peamiste kaubanduspartneritega dialoogi investeeringute taustauuringute üle. Välismaiste otseinvesteeringute taustauuringute eeskirjade rahvusvaheline ühtlustamine aitaks tõepoolest vähendada konflikte ja soodustada investeeringukindlust;
42. väljendab heameelt asjaolu üle, et kaasseadusandjad jõudsid kokkuleppele praeguse ELi dumpinguvastase metoodika muutmise suhtes, mille puhul oluliste moonutuste olemasolu hindamisel tuleb arvesse võtta ILO peamisi konventsioone;
43. märgib siiski, et uued eeskirjad osutuvad täielikult tõhusaks vaid siis, kui EL ajakohastab oma kaubanduse kaitsevahendeid, ning et positiivne mõju tööstusele oleneb 2013. aastal esitatud kaubanduse kaitsevahendite ajakohastamise kavade õnnestumisest;
44. nõustub sellega, et välismaised otseinvesteeringud kuuluvad liidu ainupädevusse, kuna need on hõlmatud ühise kaubanduspoliitikaga ELi toimimise lepingu artikli 207 lõike 1 kohaselt. Komitee märgib siiski, et komisjon esitab kõnealuse määruse ettepaneku ainult neile liikmesriikidele, kes on kehtestanud investeeringute taustauuringute mehhanismid, ning et ettepanekuga ei kohustata liikmesriike viima sisse oma enda investeeringute taustauuringute menetlusi. Seega on ettepanek täielikult subsidiaarsuspõhimõttega kooskõlas.

Brüssel, 23. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa tööstusstrateegia. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste roll ja vaatenurk“

(2018/C 247/07)

Raporttöör: Heinz Lehmann (DE/EPP), Saksi liidumaa parlamendi liige

Viitedokument: komisjoni teatis „Investeerimine aruka, innovatiivse ja jätkusuutliku tööstuse nimel. Uus ELi tööstuspoliitika strateegia“

(COM(2017) 479 final)

POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

1. tervitab komisjoni teatist ⁽¹⁾ kui täiendavat olulist sammu ning kutsub komisjoni üles töötama selle alusel välja ELi ambitsioonika tööstuspoliitika strateegia nii, nagu nõudsid Euroopa Ülemkogu, ⁽²⁾ Euroopa Parlament, ⁽³⁾ konkurentsivõime nõukogu, ⁽⁴⁾ Euroopa Regioonide Komitee ⁽⁵⁾ ja tööstuse sõprade rühm ⁽⁶⁾;
2. kutsub üles looma Euroopa tasandil tööstuspoliitika strateegia, mis on kooskõlas tööstuse konkurentsivõime praeguste ja tulevaste probleemide, võimaluste ja teguritega ülemaailmses kontekstis. Komitee on seisukohal, et kõnealune strateegia – mis lähtub selgest visioonist – tuleks kujundada Euroopa tööstuse keskpikka perspektiivi silmas pidades ja selle edasiarendamisel peaks raskuskese olema aastal 2030 ja peale seda;
3. kutsub üles lisama strateegiasse tugeva territoriaalse mõõtme, võttes arvesse piirkondlikku arukat spetsialiseerumist. Komitee tuleb meelde ELi toimimise lepingu artiklis 173 nimetatud ühist ja pidevat ülesannet tõhustada Euroopa tööstuspoliitikat ning soovib partnerina toetada komisjoni, nõukogu ja Euroopa Parlamenti, iseäranis seepärast, et selle rakendamine nõuab kõigi tasandite kõigi sidusrühmade ühiseid kohustusi ja jõupingutusi;
4. nõuab horisontaalset tööstusstrateegiat koos eesmärkide, strateegiliste meetmete ja näitajate, täpse mõjuhindangu ning sobiva raamistikuga järelevalveks ja juhtimiseks. Komitee kutsub üles võtma konkreetseid meetmeid, mis on suunatud majanduslike muutustega silmitsi seisvatele sektoritele ja suure kasvupotentsiaaliga sektoritele, ning toonitab, et strateegias tuleks erilist tähelepanu pöörata innovatsioonile, põhilistele progressi võimaldavatele tehnoloogiatele (KET), üleeuroopalist huvi pakkuvatele tähtsatele projektidele (IPCEI), digiteerimisele ja VKEdele, arvestades nende horisontaalset tähtsust;

⁽¹⁾ Komisjoni teatis „Investeerimine aruka, innovatiivse ja jätkusuutliku tööstuse nimel. Uus ELi tööstuspoliitika strateegia“ (COM(2017) 479 final).

⁽²⁾ Euroopa Ülemkogu 15. detsembri 2016. aasta ning 22.–23. juuni 2017. aasta järeldused.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi 5. juuli 2017. aasta resolutsioon ELi ambitsioonika tööstusstrateegia kui Euroopa majanduskasvu, tööhõive ja innovatsiooni seisukohalt strateegilise prioriteedi väljatöötamise kohta (2017/2732(RSP)).

⁽⁴⁾ Konkurentsivõime nõukogu 29. mai 2017. aasta järeldused (283/17) tulevase ELi tööstuspoliitika strateegia kohta; konkurentsivõime nõukogu 30. novembri 2017. aasta järeldused (705/17) uue ELi tööstuspoliitika strateegia kohta.

⁽⁵⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus „Tugevam Euroopa tööstus majanduse kasvuks ja taastumiseks“, vastu võetud 11. aprillil 2013.

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Terasetööstus: püsivate töökohtade ja Euroopa majanduskasvu kaitsmine“, vastu võetud 15. juunil 2016 (COR-2016-01726-00-PAC-TRA).

⁽⁶⁾ Varssavi ühisdeklaratsioon seoses tööstuse sõprade rühma ministrite 4. konverentsiga, Varssavi, 22. aprill 2016.

Berliini deklaratsioon: ühisdeklaratsioon tööstuspoliitika kohta seoses tööstuse sõprade rühma ministrite 5. konverentsiga, Berliin, 30. juuni 2017.

Euroopa tööstus uuel ajastul

5. rõhutab, et tööstus on Euroopa linnade ja piirkondade jaoks äärmiselt oluline – see annab 50 miljonit töökohta ning on ekspordi ja innovatsiooni allikas – ning et Euroopa tööstuse tulevase konkurentsivõime tagamine kiirelt muutuvast ülemaailmses kontekstis on tasakaalustatud ja kestliku arengu jaoks otsustava tähtsusega;
6. viitab asjaolule, et väliskaubandus on SKP jaoks suhteliselt olulise tähtsusega (83,05 % aastal 2015) ⁽⁷⁾ ning nõuab seetõttu, et rohkem tähelepanu pöörataks sisetarbimise edendamisele, mis tagab ELi tööstuse stabiilse toimimise ja kiirema majanduskasvu;
7. on arvamisel, et sotsiaalse rahu tagamiseks peab sisemine majanduskasv olema kõikjal võimalik, nii et kõik piirkonnad, sh maapiirkonnad, saaksid osaleda väärtuse loomises ning neil oleks võimalus kohapeal luua ja säilitada kvalifikatsiooni nõudvaid töökohti;
8. toetab innovatsioonisõbralikku keskkonna loomist ja kutsub samas üles tegelema majanduslike väljakutsetega, et edendada tööstustegevuse aktsepteerimist ühiskonna kõigil tasanditel: alates lasteaiast kuni ettevõtjate ja haldustasandini;
9. märgib, et arenevast digitaliseerimisest tingitud ärimudelite muutumine on järjest enam tulevase arengu keskpunktis, nii et tulevikus tuleks riiklike meetmete puhul eristada ka ärimudeleid, mitte üksnes sektoreid;

Euroopa tööstuse tugevdamine

10. nõuab, et tööstuse osakaal 20 % SKPst tuleks strateegilise eesmärgina säilitada ka pärast 2020. aastat;
11. on arvamisel, et Euroopa võimalused ülemaailmselt konkurentsivõimelise tööstuse säilitamiseks ja laiendamiseks seisnevad tema tehnoloogilises sõltumatuses;
12. nõuab Euroopa jaoks strateegilise tähtsusega tehnoloogiatele (nt mikroelektronika, akueleemendid) võrdsete tingimuste loomist ja säilitamist Euroopa ja ülemaailmses konkurentsis;
13. tuletab meelde, et teiste reguleeritavate valdkondade raamtingimused, mis mõjuvad piiravalt vaid ELi ettevõtjatele (nt mõned materjale puudutavad õigusnormid), võivad kaasa tuua mõnes ärivaldkonnas tegevuse lõpetamise või ümberpaigutamise kolmandatesse riikidesse ning see mõjutab kogu ELi väärtusahelat;
14. rõhutab üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide strateegilist tähtsust Euroopa tööstuse konkurentsivõime jaoks ning kutsub komisjoni üles järjepidevalt kasutama sellest tulenevat potentsiaali. Komitee tervitab komisjoni ettepanekut luua ettevalmistamiseks strateegilised foorumid, et parandada sidusrühmade rahvusvahelist koordineerimist, ning nõuab üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektide kontseptsiooni järjepidevat ja õigeaegset edasiarendamist, võttes seejuures arvesse saadud kogemusi;
15. tervitab komisjoni märkusi kaitsetööstuse kohta. Komitee pooldab kooskõlastatud strateegilist lähenemisviisi, arvestades selle suurt majanduspoliitilist, tehnoloogiaalast ja kaitsepoliitilist tähtsust. Euroopa Kaitsefond peaks olema kättesaadav ka teadustegevuse jaoks ning sellel peaks olema oma eelarverida;
16. rõhutab meretööstuse tähtsust sinise majanduse väljakutsetega toimetulekul ja selle täieliku potentsiaali ärakasutamisel ning tervitab nt reisilaevade ja taastuva mereenergia valdkonna edusamme. Komitee kutsub üles looma võimaluse koostada pärast algatuse „LeaderSHIP 2020“ lõpuleviimist tegevuskava meretööstuse toetamiseks, kaasates kõik Euroopa poliitikavaldkonnad;

⁽⁷⁾ Maailmapanga andmed kaubanduse kohta (% SKPst), [<https://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS>], 7.1.2018.

Integreeritum õiglasem ühtne turg: inimeste ja ettevõtete mõjuvõimu suurendamine

17. jagab seisukohta, et hästi toimiv kaupade ja teenuste ühtne turg võib lihtsustada ettevõtete integreerumist ülemaailmsetesse väärtusahelatesse ning seetõttu on see Euroopa tööstuse edu jaoks väga oluline;

18. meenutab, et piirkondade jaoks on Euroopa turg olulisem kui ülemaailmne turg, ning kutsub üles rakendama ühtse turu strateegiat,⁽⁸⁾ tõhusalt jõustama siseturu õigusakte ning astuma selgelt vastu ELi-sisestele kahepoolsetele meetmetele, millel on killustav mõju (nt ELi-sisesed kahepoolsed investeerimislepingud). Komitee toonitab, et konkurentsivõimelised äriteenused on üha olulisemad vahendajad töötleva tööstuse tootlikkuse ja kulupõhise konkurentsivõime valdkonnas;

19. kutsub üles muutma riigihanked veelgi paindlikumaks, et muuta need innovatsioonisõbralikumaks ja tehnoloogiale avatumaks;

20. tervitab Euroopa sotsiaalõiguste samba vastuvõtmist, kuid rõhutab vajadust täiendada seda tugeva Euroopa sotsiaalmeetmete kavaga, mis muu hulgas sillutaks teed reaalpalkade lähenemisele kooskõlas tootlikkusega;

21. rõhutab, et kutseõppe läbinud spetsialistid ja juhtivtöötajad moodustavad paljude ettevõtete, eelkõige VKEde produktiivse alustala. Komitee tuletab meelde, et kõrged kvalifikatsiooninõuded ning praktikale orienteeritud ja teoreetilise koolituse sobiv tasakaal on otsustava tähtsusega väga spetsiifiliste, tehnoloogia- ja teadmistemahukate tööstusharude jaoks;

22. meenutab riikide või piirkondade pädevuses olevat ülesannet koostada strateegiad võtmepädevuste omandamiseks ja säilitamiseks;

Tööstuse ajakohastamine vastavalt digitaalarajastu vajadustele

23. rõhutab, et digitaalse tuleviku keskne küsimus saab olla vaid tööstuse ja ühiskonna tulevikukindlamaks muutmine;

24. tuletab meelde kohalike ja piirkondlike omavalitsuste pädevuses olevat ülesannet arendada tulevikule mõeldes edasi kõiki digiteerimiseks vajalikke taristuid, jäädes seejuures avatuks kõikidele tehnilistele lahendustele ning pöörates tähelepanu lairiba-, raadiospektri- ja digitaalse halduse süsteemide ühilduvusele ja sobivale tasakaalule;

25. tuletab meelde, et head näited, kuidas arvutada kulutasuvust, kui väljakujunenud ettevõtetes võetakse kasutusele digitehnoloogia, vähendavad kasutuselevõtmise ja kasutamise takistusi ning toetavad ärimudelite muutumist. Komitee kutsub üles edendama taristuid VKEde toetamiseks digiteerimisel (*Digital Innovation Hubs*);

26. kutsub komisjoni üles kinnitama Euroopa tööstuse juhtpositsiooni ka teadusuuringute ja innovatsiooni 9. raamprogrammi eesmärgina. Komitee innustab kiirendama jõupingutusi, et saavutada eesmärk suunata 3 % SKPst teadus- ja arendustegevusse, ning tugevdama tööstuse muutumis- ja innovatsioonivõimet temaatiliste platvormidega tööstuse ajakohastamiseks, nt partnerlused uute tootmisprotsesside, jätkusuutliku tootmise, 3D-printimise ja tööstus 4.0 valdkonnas;

⁽⁸⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Ühtse turu täiustamine“, aprill 2016 (raportöör: Alessandro Pastacci (IT/PES)); Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Teenuste pakett: toimiv teenustemajandus eurooplaste jaoks“, oktoober 2017 (raportöör: Jean-Luc Vanraes (BE/ALDE)).

Euroopa juhtpositsiooni tugevdamine vähese CO₂-heitega majanduse ja ringmajanduse valdkonnas

27. jagab komisjoni, parlamendi ja nõukogu seisukohta, et tuleb tugevdada Euroopa juhtpositsiooni vähese CO₂-heitega ringmajanduse valdkonnas ning anda seeläbi oluline panus Pariisi kliimakokkuleppe rakendamisse. Komitee meenutab oma üleskutset kujundada keskkonna-, kliima- ja energiapoliitika vahendid Euroopa ja riiklikul tasandil nii, et energiamahukaid tootvaid ja väliskaubandusest sõltuvaid tööstusharusid ei koormataks ebaproportsionaalselt ega ohustataks nende rahvusvahelist konkurentsivõimet;

28. nõuab kodumaise toorainesektori sihikindlat edendamist esmaste toorainete uurimisel, kaevandamisel ja kasutamisel, sulgedes terviku seisukohalt mõistlikult materjalitsükleid ja kasutades asendamist impordisõltuvuse vähendamiseks toorainete puhul. Komitee kutsub üles parandama Euroopa koostööd ressursitõhususe ja lisava tootmise valdkonnas ning toetama funktsionaalseid ja koostööl põhinevaid ärimudeleid peamiselt positiivsete stiimulite kaudu;

29. nõustub, et energia salvestamise süsteemide arendamine ja tootmine on vähese CO₂-heitega majanduse toimimiseks ELis otsustava tähtsusega. Komitee kutsub üles sellele Euroopas arendamist vajavale majandusharule mitte takistusi tekitama ning säilitama tasakaalu CO₂ kokkuhoiu eesmärkide ja varustuskindluse vahel;

Kohapealse tööstusinnovatsiooni toetamine

30. tervitab komisjoni loodud aruka spetsialiseerumise kontseptsiooni ning kutsub üles reageerima uutele võimalustele (nt cross-innovation), sest rahvusvahelises, valdkondadevahelises ja vaatenurkade paljusus on terviklike innovatsiooni-protsesside põhielemendid;

31. tuletab meelde, et piirkondlikud ja piirkondadevahelised võrgustikud, nagu kergkonstruktsiooni klaster MERGE või Vanguardi algatus, võivad katkestada väljarände, oskustööliste nappuse ja väikesemahulise majanduse negatiivse arenguspiraali, tugevdada piirkonna mainet innovatsiooni keskusena, suurendada stiimuleid piirkonnas ettevõtete loomiseks ja nende sinna asumiseks ning ergutada uute väärtusahelate teket;

32. meenutab idu- ja kasvufirmade jaoks kavandatud lihtsustusi⁽⁹⁾;

33. avaldab tunnustust 2014. aasta laiaulatuslikule toetuste reformile, mis lihtsustas ettevõtjate ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks oluliselt menetlusi. Komitee kutsub siiski üles toetusmäärade suurendamisega oluliselt parandama klastrialgatuste edendamist (üldise grupierandi määruse artikkel 27) ning nõuab piiriüleste klastrite, klastrite võrgustike ja segarahastamise eelistamist tulevikus, eelkõige katsetaristute ja juhtprojektide puhul;

Rahvusvaheline mõõde

34. on teadlik sellest, kui oluline on Euroopa tööstuse integreerimine ülemaailmsetesse väärtusahelatesse, ning sellest, et ainult kaubanduslepingud, standardite vastastikune tunnustamine ning tariifsete ja mittetariifsete kaubandustõkete kõrvaldamine tagavad vaba ja õiglase juurdepääsu ülemaailmsetele turgudele;

35. tervitab eelkõige kaubanduse kaitsevahendite tugevdamist, et luua maailmakaubanduses võrdsed tingimused, eelkõige traditsiooniliste tööstusharude (nt terasetööstus) jaoks⁽¹⁰⁾;

⁽⁹⁾ Idu- ja kasvufirmade toetamine Euroopas: kohalik ja piirkondlik perspektiiv, COR-2017-00032-00-01-AC-TRA

⁽¹⁰⁾ Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Terasetööstus: püsivate töökohtade ja Euroopa majanduskasvu kaitsmine“, juuni 2016 (raportöör: Isolde Ries (DE/PES)).

36. kutsub üles nõudma kliimamuutuste raamkonventsioonile allakirjutanutelt kokkulepitud vähendamiseesmärkide täielikku ja kiiret ülevõtmist riiklikesse standarditesse ning ootab, et kõik osalised astuvad välja keskkonnavalase dumpingu ja selle negatiivsete mõjude takistamise eest;

37. nõuab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamist selliste strateegiliste valdkondade määratlemisse, mis on olulised välismaiste otseinvesteeringute jälgimisel;

Partnerlus liikmesriikide, piirkondade, linnade ja erasektoriga

38. toonitab, et piirkondadel ja piirkondlikel ökosüsteemidel, kus VKEd, ülikoolide ja uurimiskeskuste ning kohalike omavalitsuste dialoog hästi toimib, on keskne roll tööstuse kaasajastamisel ning kutsub üles looma Euroopa tööstuspoliitikas asukohapõhise kontseptsiooni. Komitee rõhutab, et kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on olulised õigused ja volitused sellistes poliitikavaldkondades nagu teadus ja innovatsioon, haridus ja oskused, ekspordi edendamine, taristu, VKEd ning reguleerimine;

39. peab ennast komisjoni, parlamendi ja nõukogu aktiivseks partneriks. Komitee tervitab komisjoni ettepanekut korraldada igal aastal tööstuse päev ja eelkõige 2018. aastaks ettenähtud temaatilist keskendumist põhilistele progressi võimaldavatele tehnoloogiatele ja üleeuroopalist huvi pakkuvatele tähtsatele projektidele. Samuti kiidab komitee heaks komisjoni ettepaneku luua tööstuspoliitika teemaline kõrgetasemeline ümarlaud ning kutsub üles kaasama kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused aktiivselt arutellu Euroopa jaoks strateegiliselt oluliste põhiliste progressi võimaldavate tehnoloogiate määratlemise üle. Komitee nõuab ka piirkondlike sidusrühmade (nt ettevõtjad, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskond) aktiivset kaasamist ning tervitab katsemeetmeid, mis aitavad piirkondadel kohapeal partnerluse vaimus toime tulla struktuurimuutuste väljakutsetega.

Brüssel, 23. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa Kaitsefondi loomise ettepanek“

(2018/C 247/08)

Raportöör: Riia linnavolikogu liige Dainis Turlais (LV/ALDE)**Viitedokumendid:** Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm eesmärgiga toetada Euroopa Liidu kaitsetööstuse konkurentsi- ja uuendusvõimet

COM(2017) 294 final – 2017/0125(COD)

Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa Kaitsefondi käivitamise kohta

COM(2017) 295 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD**Muudatusettepanek 1**

Uus volitus pärast viimast volitust

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>võttes arvesse julgeoleku- ja kaitsealast alalist struktureeritud koostööd, milles Euroopa Liidu 23 liikmesriiki leppisid kokku 13. novembril 2017 ning millele on osutatud ELi lepingu artikli 42 lõikes 6, artiklis 46 ja protokollis nr 10;</i>

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(2) Selleks et aidata kaasa liidu kaitsetööstuse konkurentsi- ja uuendusvõime tugevdamisele, tuleks kehtestada Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm (edaspidi „programm“). Programmi eesmärk peaks olema edendada liidu kaitsetööstuse, sealhulgas küberkaitse konkurentsivõimet, toetades ettevõtjate koostööd kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendusetapis. Teadusuuringute ja tehnoloogiaetapile järgnevas arendusetapis tekib märkimisväärsed riske ja kulusid, mis takistavad teadusuuringute tulemuste edasist rakendamist ja kahjustavad liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet. Arendusetapi toetamise kaudu aidataks programmiga kaasa kaitsealaste teadusuuringute tulemuste paremale rakendamisele ning see omakorda aitaks kaotada teadusuuringute ja tootmise vahelise lõhe ja edendada kõiki innovatsioonivorme. Programmiga tuleks täiendada meetmeid, mida võetakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 182, ning sellega ei hõlmata kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia tootmist.	(2) Selleks et aidata kaasa liidu kaitsetööstuse konkurentsi- ja uuendusvõime tugevdamisele ning ELi kaitsekulutuste üldise tõhususe suurendamisele, edendades seeläbi ELi strateegilist autonoomiat, tuleks kehtestada Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programm (edaspidi „programm“). Programm peaks tagama, et edendatakse liidu kaitsetööstuse, sealhulgas küberkaitse konkurentsivõimet, toetades mitme riigi ettevõtjate, iseäranis VKEde koostööd kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendusetapis. Teadusuuringute ja tehnoloogiaetapile järgnevas arendusetapis tekib märkimisväärsed riske ja kulusid, mis takistavad teadusuuringute tulemuste edasist rakendamist ja kahjustavad liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet. Arendusetapi toetamise kaudu aidataks programmiga kaasa kaitsealaste teadusuuringute tulemuste paremale rakendamisele ning see omakorda aitaks kaotada teadusuuringute ja tootmise vahelise lõhe ja edendada kõiki innovatsioonivorme. Programmiga tuleks täiendada meetmeid, mida võetakse kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 182, ning sellega ei hõlmata kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia tootmist.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(3) Mastaabisäästu paremaks ärakasutamiseks kaitsetööstuses tuleks programmiga toetada ettevõtjate koostööd kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendamisel.	(3) Mastaabisäästu paremaks ärakasutamiseks kaitsetööstuses tuleks programmiga toetada liikmesriikide ja ettevõtjate koostööd kaitseotstarbeliste toodete ja kaitsetehnoloogia arendamisel, edendades seeläbi sõjaliste süsteemide standardimist ja suurendades samal ajal nende koostalitlusvõimet.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 4

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(4) Programm peaks hõlmama kaheaastast perioodi 1. jaanuarist 2019 kuni 31. detsembrini 2020 ning programmi rakendamiseks nimetatud perioodil tuleks kindlaks määrata konkreetne summa.	(4) Programm peaks hõlmama kaheaastast perioodi 1. jaanuarist 2019 kuni 31. detsembrini 2020 ning programmi rakendamiseks nimetatud perioodil tuleks kindlaks määrata konkreetne summa. Et rahastada programmi ELi üldeelarvest, tuleks selleks eraldada jooksevhindades 500 miljoni euro suurune summa. Arvestades, et kõnealune programm on uus algatus, mida ei olnud 2014.–2020. aasta mitmeaastase finantsraamistiku koostamisel veel kavandatud, ning et vältida negatiivset mõju kehtivate mitmeaastaste programmide rahastamisele, tuleks see summa eraldada mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärade piires mittesihotstarbelistest varudest. Euroopa Parlament ja nõukogu peaksid lõpliku summa kinnitama iga-aastase eelarvemenetluse käigus.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 5

Põhjendus 5

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(5) Programmi tuleks rakendada täielikus kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁶⁾ . Rahastamine võib toimuda eelkõige toetuste vormis. Vajaduse korral võib kasutada ka rahastamisvahendeid või korraldada avalikke hankeid.	(5) Programmi tuleks rakendada täielikus kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁶⁾ . Rahastamine võib toimuda eelkõige toetuste vormis. Vajaduse korral võib kasutada ka rahastamisvahendeid või korraldada avalikke hankeid. Kasulikud võivad olla segarahastamismehhanismid.
⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).	⁽⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL, Euratom) nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (ELT L 298, 26.10.2012, lk 1).

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 6

Põhjendus 10

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(10) Kuna programmi eesmärk on toetada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet koostööprojektide arendusetapis esinevate riskide vähendamise kaudu, tuleks sellega toetada meetmeid, mis on seotud kaitseotstarbelise toote või kaitsetehnoloogia arendamisega, nimelt ühiste tehniliste kirjelduste koostamist, kavandamist, prototüüpide loomist, katsetamist, kvalifitseerimist ja sertifitseerimist, samuti teostatavusuuringute tegemist ja muid toetavaid meetmeid. See kehtib ka olemasolevate kaitseotstarbeliste toodete ja olemasoleva kaitsetehnoloogia uuendamismeetmete suhtes.	(10) Kuna programmi eesmärk on suurendada ELi strateegilist sõltumatust, tugevdades selle kaitsevõimet, ja toetada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet koostööprojektide arendusetapis esinevate riskide vähendamise kaudu, tuleks sellega toetada meetmeid, mis on seotud kaitseotstarbelise toote või kaitsetehnoloogia arendamisega, nimelt ühiste tehniliste kirjelduste koostamist, kavandamist, prototüüpide loomist, katsetamist, kvalifitseerimist ja sertifitseerimist, samuti teostatavusuuringute tegemist ja muid toetavaid meetmeid. See kehtib ka liikmesriikide väljatöötatud olemasolevate kaitseotstarbeliste toodete ja olemasoleva kaitsetehnoloogia uuendamismeetmete suhtes.

Muudatusettepanek 7

Põhjendus 13

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(13) Kuna programmi eesmärk on suurendada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet, tuleks toetuskõlblikuks lugeda ainult üksused, mis on asutatud liidus ja mis on liikmesriikide või nende kodanike tegeliku kontrolli all. Liidu ja selle liikmesriikide oluliste julgeolekuhuvide kaitse tagamiseks ei tohiks programmi alusel rahastatavate meetmete rakendajate ja nende alltöövõtjate kasutatav taristu ja vara ega nende kasutatavad rajatised ja ressursid asuda mitte-liikmesriigi territooriumil.	(13) Kuna programmi eesmärk on suurendada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet, tuleks toetuskõlblikuks lugeda ainult üksused, mis on asutatud liidus ja mis on liikmesriikide või nende kodanike tegeliku kontrolli all. Liidu ja selle liikmesriikide oluliste julgeolekuhuvide kaitse tagamiseks ei tohiks programmi alusel rahastatavate meetmete rakendajate ja nende alltöövõtjate kasutatav taristu ja vara ega nende kasutatavad rajatised ja ressursid asuda mitte-liikmesriigi territooriumil. Piiriülese koostöö puhul peavad ettevõtted, mis asuvad ELis, olema kaitstud kolmandate riikide ettevõtjate sekkumise eest.

Muudatusettepanek 8

Põhjendus 21

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
(21) Komisjon peaks kehtestama kooskõlas programmi eesmärkidega mitmeaastase tööprogrammi. Tööprogrammi koostamisel peaks komisjoni abistama liikmesriikide komitee (edaspidi „programmikomitee“). Pidades silmas liidu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) poliitikat, mis on ülimalt oluline majanduskasvu, innovatsiooni, töökohtade loomise ja sotsiaalse lõimumise tagamiseks liidus, ning asjaolu, et toetatavad meetmed eeldavad üldiselt riikidevahelist koostööd, on tähtis, et tööprogrammis võetaks arvesse ja võimaldatakse VKEde piiriülest osalust ning et sellise tegevuse toetamiseks nähakse ette kindel osa kogueelarvest.	(21) Komisjon peaks kehtestama kooskõlas programmi eesmärkidega mitmeaastase tööprogrammi. Tööprogrammi koostamisel peaks komisjoni abistama liikmesriikide komitee (edaspidi „programmikomitee“). Pidades silmas liidu väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) poliitikat, mis on ülimalt oluline majanduskasvu, innovatsiooni, töökohtade loomise ja sotsiaalse lõimumise tagamiseks liidus, ning asjaolu, et toetatavad meetmed eeldavad üldiselt riikidevahelist koostööd, on tähtis, et tööprogrammis võetaks arvesse ja võimaldatakse VKEde piiriülest osalust, kui toetuse suurus on vähemalt 20 % aasta üldeelarvest.

Muudatusettepanek 9

Lisada põhjenduse 25 järele uus põhjendus

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	(26) Komisjon peaks keskenduma territoriaalsele või asukohapõhisele lähenemisviisile, pakkudes kõigis liikmesriikides VKEdele, piirkondlikele klastritele ja piirkondadele teavet programmi kasutamise võimaluste ja kaitseprojektide muude rahastamisvõimaluste kohta, tuginedes eelkõige piirkondlike arukate spetsialiseerumisstrateegiade kaitsele.

Muudatusettepanek 10

Artikkel 2

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Artikkel 2	Artikkel 2
Eesmärgid	Eesmärgid
Programmil on järgmised eesmärgid:	Programmil on järgmised eesmärgid:
a) tugevdada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet, toetades meetmeid nende arendusetapis;	a) tugevdada liidu kaitsetööstuse konkurentsivõimet, toetades meetmeid nende arendusetapis;

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
b) toetada ja võimendada ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate koostööd tehnoloogia või toodete arendamisel kooskõlas liikmesriikide vahel liidu tasandil kokku lepitud ühiste kaitsevõime prioriteetidega; c) soodustada kaitsealaste teadusuuringute tulemuste paremat rakendamist ning aidata kaotada teadusuuringute ja arendustegevuse vaheline lõhe.	b) toetada ja võimendada ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate koostööd tehnoloogia või toodete arendamisel kooskõlas liikmesriikide vahel liidu tasandil kokku lepitud ühiste kaitsevõime prioriteetidega; c) soodustada kaitsealaste teadusuuringute tulemuste paremat rakendamist ning aidata kaotada teadusuuringute ja arendustegevuse vaheline lõhe; d) kaitse- ja julgeolekuvõime suurendamine ELi välispiiridel asuvates liikmesriikides.

Motivatsioon

Programm peab olema kaasav ja avatud toetusesaajatele igas liikmesriigis, vältides geograafilist kapseldumist. Et täita oma kohustust kontrollida ja kaitsta ELi välispiiri peaks asjaomastel liikmesriikidel olema võimalik arendada kaitsetööstuses arukat spetsialiseerumist.

Muudatusettepanek 11

Artikkel 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
<i>Artikkel 3</i> Eelarve Programmi rakendamiseks aastatel 2019–2020 nähakse ette 500 miljonit eurot jooksevhindades.	<i>Artikkel 3</i> Eelarve Programmi rakendamiseks aastatel 2019–2020 nähakse ette 500 miljonit eurot jooksevhindades. See summa tuleb eraldada eranditult mittesihotstarbelistest varudest, mitte saada see eelarvevahendite ümberjaotamise teel.

Motivatsioon

Ei ole mõeldav, et selle programmi (mida ei olnud mitmeaastase finantsraamistiku koostamise ajal veel kavandatud) eelarve tuleks vahenditest, mis on juba eraldatud kehtivatele ELi programmidele.

Muudatusettepanek 12

Artikli 4 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Üldised rahastamissätted Liidu rahalist abi võib anda määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 ettenähtud rahastamisliikide kaudu ning eelkõige: a) toetustena; b) rahastamisvahendite kaudu; c) avalike hangete kaudu.	Üldised rahastamissätted Liidu rahalist abi võib anda määrusega (EL, Euratom) nr 966/2012 ettenähtud rahastamisliikide kaudu ning eelkõige toetustena ning vajaduse korral ka rahastamisvahendite ja avalike hangete kaudu. Liidu rahalist abi võib anda tehnilise abina VKEde projektide kavandamiseks.

Muudatusettepanek 13

Artikli 7 lõige 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Rahastamiskõlblikud üksused Toetusesaajad on ettevõtjad, mis on asutatud liidus ning millest üle 50 % kuulub liikmesriikidele ja/või nende kodanikele ja mis on artikli 6 lõike 3 tähenduses otse või kaudselt kas ühe või mitme vaheettevõtja kaudu nende tegeliku kontrolli all. Lisaks sellele ei tohi programmi alusel rahastatavates meetmetes osalevate ettevõtete, sealhulgas nende alltöövõtjate ja muude kolmandate isikute kasutatav taristu ja vara ega nende kasutatavad rajatised ja ressursid kogu meetme kestuse ajal asuda mitteliikmesriigi territooriumil.	Rahastamiskõlblikud üksused Toetusesaajad, kes vastavad piiriülese koostöö kriteeriumidele, ja nende alltöövõtjad on ettevõtjad, mis on asutatud liidus ning millest üle 50 % kuulub liikmesriikidele ja/või nende kodanikele ja mis on artikli 6 lõike 3 tähenduses otse või kaudselt kas ühe või mitme vaheettevõtja kaudu nende tegeliku kontrolli all. Lisaks sellele ei tohi programmi alusel rahastatavates meetmetes osalevate ettevõtete, sealhulgas nende alltöövõtjate ja muude kolmandate isikute kasutatav taristu ja vara ega nende kasutatavad rajatised ja ressursid kogu meetme kestuse ajal asuda mitteliikmesriigi territooriumil.

Muudatusettepanek 14

Artikkel 10

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Toetuse andmise kriteeriumid Meetmeid, mille rahastamist programmi alusel taotletakse, hinnatakse järgmiste kumulatiivsete kriteeriumide alusel: a) rakendamise tiptase; b) panus kaitsesektori innovatsiooni ja tehnoloogia arendamisse ning selle kaudu liidu tööstusliku autonoomia suurendamisse kaitsetehnoloogia valdkonnas;	Toetuse andmise kriteeriumid Meetmeid, mille rahastamist programmi alusel taotletakse, hinnatakse järgmiste kumulatiivsete kriteeriumide alusel: a) rakendamise tiptase; b) panus kaitsesektori innovatsiooni ja tehnoloogia arendamisse ning selle kaudu liidu tööstusliku autonoomia suurendamisse kaitsetehnoloogia valdkonnas;

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
c) panus, mis antakse liidu julgeoleku- ja kaitsehuvide edendamisse, arendades kaitsetehnoloogiat ja aidates seeläbi kaasa liikmesriikide vahel liidu tasandil kokku lepitud ühiste kaitsevõime prioriteetide rakendamisele; d) elujõulisus, mille tõendamiseks peavad toetusesaajad näitama, et meetme ülejäänud kulud kaetakse muude rahastamisvahendite abil, näiteks liikmesriikide panustest; e) artikli 6 lõike 1 punktides b–e kirjeldatud meetmete korral nende panus Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimesse, mille tõendamiseks peavad toetusesaajad näitama, et liikmesriigid on võtnud kohustuse lõpptoodet või -tehnoloogiat ühiselt ja koordineeritud viisil toota ja hankida, sealhulgas teha vajaduse korral ühishange.	c) panus, mis antakse liidu julgeoleku- ja kaitsehuvide edendamisse, arendades kaitsetehnoloogiat ja aidates seeläbi kaasa liikmesriikide vahel liidu tasandil kokku lepitud ühiste kaitsevõime prioriteetide rakendamisele; d) elujõulisus, mille tõendamiseks peavad toetusesaajad näitama, et meetme ülejäänud kulud kaetakse muude rahastamisvahendite abil, näiteks liikmesriikide panustest; e) artikli 6 lõike 1 punktides b–e kirjeldatud meetmete korral nende panus Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimesse, mille tõendamiseks peavad toetusesaajad näitama, et liikmesriigid on võtnud kohustuse lõpptoodet või -tehnoloogiat ühiselt ja koordineeritud viisil toota ja hankida, sealhulgas teha vajaduse korral ühishange. Programmi raames rahastatavaid meetmeid, mille eesmärk on toetada VKEsid ning ELi välispiiridel asuvaid piirkondi kaitse- ja julgeolekuvõime suurendamisel, tuleks hinnata järgmiste kriteeriumide alusel: a) rakendamise tiptase; b) julgeoleku- ja kaitsevaldkonna ettevõtete integreeritud süsteemi loomise potentsiaal; c) elujõulisus, mille tõendamiseks peavad toetusesaajad näitama, et ülejäänud kulud kaetakse muude rahastamisvahendite abil, näiteks liikmesriikide panustest.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

Muudatusettepanek 15

Artikli 13 lõige 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Tööprogramm	Tööprogramm
Tööprogrammiga tagatakse, et piisav osa kogueelarvest suunatakse meetmetele, mis võimaldavad VKEde piiriülest osalemist.	Tööprogrammiga tagatakse, et vähemalt 20 % kogueelarvest suunatakse meetmetele, mis võimaldavad VKEde piiriülest osalemist.

Motivatsioon

Ei vaja selgitust.

II. POLIITILISED SOOVITUSED**EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE****Sissejuhatus**

1. märgib, et üleilmset julgeolekut ähvardab järjest suurem hulk ohtusid (sõda, relvastatud konfliktid, terrorism, ebaseaduslik sisseränne, korruptsioon, populism). Igas ELi liikmesriigis ja igas piirkonnas on eripärased julgeolekuprobleemid. Euroopa Regioonide Komitee toetab kavandatud Euroopa kaitsealase tööstusarengu programmi ja selle eesmärgi: konkurentsivõime ja innovatsiooni edendamine liidu kaitsetööstuses, sealhulgas küberkaitse, kaitsealaste teadusuuringute tulemuste parem kasutamine, ettevõtjatevahelise koostöö tõhustamine kaitseotstarbeliste toodete ja tehnoloogiate arendamisel ning liikmesriikide pikaajaliste koostööprojektide kasutamise edendamine. Samuti on kiiduväärne Euroopa Kaitsefondi loomise algatus, mis hõlmab nii Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi kui ka kaitsealaste teadusuuringute ettevalmistavat meetet;

2. leiab, et iga riigi ja kogu ELi julgeolek põhineb sisuliselt kahel sambal: majanduslik potentsiaal ja ühiskond, mida iseloomustab ühtsus ja ühtekuuluvus. Samas võrdub iga üksiku liikmesriigi julgeolek kogu ELi julgeolekuga. EL peab olema oma julgeoleku suhtes valvsam ja suurendama oma nähtavust rahu nimel tegutseva üleilmse mõjuka osalejana;

Subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtete järgimine

3. tunnistab, et ELi toimimise lepingu artikkel 173 on sobiv programmi õiguslik alus, kuna see on seotud tööstuse konkurentsivõimega;

4. rõhutab, et Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmi rakendamist juhib Euroopa Kaitseagentuur, mis tegutseb reguleeriva ametina, kes vastutab üksnes nõukogu ees. Pealegi ei ole tavaks, et reguleeriv amet haldaks selliseid suuri eelarveeraldise. Komitee kutsub seepärast Euroopa Komisjoni üles tagama kõnealuse programmi tegevuse korraldamisel ülima läbipaistvuse ja võtma eeskujuks Euroopa Parlamendi ees vastutavate rakendusametite toimimise;

5. kutsub komisjoni üles täiendavalt uurima subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist Euroopa Kaitsefondis ja pidama meeles, et subsidiaarsuse põhimõtte tähendab volituste jagamist eri valitsustasandite vahel ning et Euroopa lisaväärtus on kooskõlas subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega;

6. nõuab, et tähelepanu pöörataks ELi välispiiride julgeoleku ja kaitsevõime arendamisele;

Keskendumine ELi lisaväärtusele

7. rõhutab, et EL võib saavutada rahu, vabaduse, võrdsuse ja stabiilsuse, tehes tihedat koostööd nende liikmesriikide valitsustega, kus on päevakorras Euroopa lisaväärtuse küsimus. Selle eesmärgi saavutamine peab olema ka Euroopa Kaitsefondi tegevuskavas sätestatud kohustus;

8. toetab komisjoni algatust kasutada kõiki oma volitusi ELi liikmesriikide kaitsevõime tugevdamiseks ja riikidevahelise koostöö edendamiseks, eesmärgiga tagada sügavam integratsioon ja määratleda selgelt, millises suunas peab liikuma riigi kaitsevõime kavandamise ja konkurentsivõimeliste integreeritud tarneahelate arendamise toetus;

9. juhib tähelepanu sellele, et konkurentsivõimeliste ja integreeritud tarneahelate loomine ELis sõltub liikmesriikide poliitilisest tahtest selles osaleda. Euroopa Kaitsefondi raames tuleks kavandada ja edendada liikmesriikidevahelisi ühismeetmeid kaitseotstarbeliste toodete ja tehnoloogiate valdkonnas;

10. rõhutab, kui tähtis on aktiivselt töötada ELi strateegilise autonoomia ja selle kaitsevõime suurendamise suunas. Toetada tuleb Euroopa kaitsetööstuse konkurentsivõimet ning väga oluline on kontrollida, kas taotlejad on tõesti pärit Euroopa Liidust. Peamised töövõtjad ja alltöövõtjad peavad olema asutatud Euroopa Liidus ning ettevõtted peavad olema vähemalt poole ulatuses ELi liikmesriikide või füüsiliste või juriidiliste isikute omanduses ja Euroopa kapitali tegeliku kontrolli all. Nende ettevõtete juhtimise ja tegeliku kontrolli teostamise koht peab olema Euroopa Liidus. Lisaks sellele peab komisjon tagama, et konsortsiumi kuuluvad organisatsioonid ei ole ühegi kolmanda riigi tegeliku kontrolli all;

11. rõhutab, et Euroopa Kaitsefond ei asenda liikmesriikide meetmeid, vaid lisab neile piiriüleseid projekte, mida liikmesriik ei saaks üksi rahastada. Euroopa Kaitsefond koostöös liikmesriikide, NATO ja teiste rahvusvaheliste investeerijatega täiendab liikmesriikide poliitikat ja annab Euroopa kaitsepoliitikale selge Euroopa lisaväärtuse;

VKEde integreerimine Euroopa kaitsetööstuse tarneahelatesse

12. avaldab heameelt Euroopa Kaitsefondi nn olelusringi lähenemisviisi üle, mille eesmärk on toetada kaitseotstarbeliste toodete ja tehnoloogiate uurimist ja arendamist, mille jaoks on Euroopa Kaitsefondis ette nähtud kaks valdkonda (nn akent);

13. soovib tungivalt, et projektitaotluste läbivaatamisel antaks rohkem punkte konsortsiumidele, kuhu kuulub suuremal arvul VKEsid;

14. juhib tähelepanu sellele, et Euroopa Kaitsefondi kahe valdkonna arendamise tähtis eeltingimus on tõhus võimekuse kavandamise mehhanism, millega seatakse teadusuuringute ja oskuste prioriteedid ning koordineeritakse mõlemat valdkonda;

15. on veendunud, et kaitsetööstuse toetamiseks oma territooriumil tuleb kasutada täiendavaid ELi rahalisi vahendeid, ja toetab toetusesaajate määratlust, mida komisjon teatises kasutab;

16. kutsub liikmesriike üles fondi mõlema valdkonna juhtimises aktiivselt osalema ja määratlema nende vajadused ja prioriteedid;

17. avaldab heameelt komisjoni plaanide üle kasutada sõjalises valdkonnas tsiivilrakendusi tõhusamalt. Komitee leiab, et nendesse tehnoloogiatesse investeerimine on suurepärane võimalus ELi majanduskasvu kiirendamiseks ja kvaliteetsete töökohtade loomiseks, sest see sektor on seotud paljude valdkondadega: elektroonika, kosmetööstus, robotika, kõrgjõudlusega andmetöötlus, kosmoseuuringud, tekstiilitööstus, ehitus, telekommunikatsioon, seiretehnika, energia, navigatsioon jne;

18. juhib tähelepanu sellele, et uuenduslike tehnoloogiatega tegelevad ettevõtjad on eeskätt alustavad ettevõtjad ja VKEd, kes saaksid piisava toetuse abil kaitsesektori tehnoloogilisele arengule märkimisväärselt kaasa aidata. Komisjoni otsus suunata ELi sihtotstarbeline toetus selles sektoris VKEdele on märkimisväärne ja positiivne;

19. nõuab pädevate teenistuste vahel paremat kooskõlastamist, et teavitada huvitatud isikuid ja edendada uusi kaheksakümnendate kasutusega kaupade ja tehnoloogiate arengut. EL peab kasutama seda tohutut potentsiaali majanduskasvu ja konkurentsivõime jaoks;

20. jagab komisjoni seisukohta VKEde piiriülestes projektides osalemise hõlbustamise kohta, mida tuleb Euroopa Kaitsefondi raames rahaliselt toetada. Oluline on meelest pidada, et VKEde osalemine Euroopa kaitsetööstuse tarneahelates peaks suurendama ELi julgeolekut ja kaitset, tööstuse konkurentsivõimet ja strateegilist autonoomiat. Euroopa Kaitsefond peaks pakkuma stiimuleid nende eesmärkide saavutamiseks;

21. on veendunud, et komisjon peab kasutama kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, et võimaldada VKEdele kogu ELis võrdne juurdepääs Euroopa Kaitsefondile. Uuendustegevust ei saa mõõta lühiajalises plaanis, vaid tulemused tuleb kõigepealt rakendada. Kindlasti pakuks hästi kavandatud ja kooskõlastatud innovatsioonipoliitika kehtestamine kõigil tasanditel kõige innovaatilisematele ettevõtetele stiimulit hakata VKEde strateegilisteks investoriteks;

22. kutsub komisjoni üles toetama järgmisi meetmeid, mis võivad suurendada VKEde osalust kaitseprojektides:

- praeguse mitmeaastase finantsraamistiku raames koostööprojektide rahastamise kriteeriumide hulka peaks kuuluma ka tingimus, et kaasatakse vähemalt kolm ettevõtjat vähemalt kahest liikmesriigist. Tähtis on, et kavandatavad projektid oleksid tõeliselt piiriüleised ja aitaksid kaotada ELi kaitseotstarbeliste toodete turu killustatust. Lepingu sõlmimise kriteeriumid peaksid andma rohkem lisavõimalusi nendele konsortsiumidele, kus osalevad mitu ettevõtjat ja liikmesriiki;
- konsortsiumid, milles osaleb suuremal arvul VKEsid, peaksid saama väiksema VKEde arvuga võrreldavate projektide ees eelise;
- nõuab, et võimaluse piires oleks vähemalt üks teadus- ja arendustegevuse teemavaldkond seotud VKEdega, nagu teadusuuringute avalikes pakkumismenetlustes juba tehakse;
- nõuab stabiilse kommunikatsioonisüsteemi loomist, et kooskõlastada komisjoni asjaomaste talituste võetud ühiseid teabemeetmeid; üks sellise süsteemi peamisi eeliseid on üks kontaktpunkt kõigi rahastamisvõimaluste jaoks, sealhulgas kõik asjakohased kaitsealased ja kahesuguse kasutusega kaupade ELi programmid. On oluline, et selle kommunikatsioonisüsteemi kasutamise abil avaldataks parimaid tavaid;
- avaldab heameelt komisjoni otsuse üle eraldada osa Euroopa Kaitsefondi vahenditest väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ja nimelt projektide jaoks, millega edendatakse VKEde piiriülest osalemist; avaldab heameelt liidu toetuse üle, mis moodustab kuni 20 % meetme rahastamiskõlblikest kogukuludest;

Rahastamine

23. juhib tähelepanu sellele, et EIP grupp on tähtis partner investeerimisel kahese kasutusega tehnoloogiatesse, milles VKEdele on oluline roll sõjalise varustuse või tsiviilotstarbelise tehnoloogia, küberjulgeoleku, vaktsiinide, bioloogilise julgeoleku, telekommunikatsiooni ja teabetaristute valdkonnas;

24. rõhutab, et arvestades kaitsesektori eripära, ei ole kõik pangandusteenused VKEde toetamiseks sobivad; avaldab heameelt Euroopa Investeerimispanka ennetava suuna üle kasutada teisi vahendeid, nagu näiteks laenud, tagatised ja omakapital;

25. leiab, et Euroopa Kaitsefondi vastuvõtmist ei tohi kasutada ettekäändena vähendada ega mõjutada ühtekuuluvuspoliitika eraldisi, mis peavad jääma Euroopa Liidu peamiseks investeerimisvahendiks, et parandada Euroopa integratsiooni sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse abil.

Brüssel, 23. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Ettevalmistavad aktid)

REGIOONIDE KOMITEE

KOMITEE TÄISKOGU 128. ISTUNGJÄRK, 22.3.2018–23.3.2018

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Muudetud struktuurireformi tugiprogramm ja uued euroala eelarvelised toetusvahendid“

(2018/C 247/09)

Pearaportöör

Olga Zrihen (BE/PES), Valloonia parlamendi liige

Viitedokumendid Teatis „Uued liidu raamistikku kuuluvad stabiilse euroala eelarvelised toetusvahendid“

COM(2017) 822 final

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2017/825, et suurendada struktuurireformi tugiprogrammi rahastamispaketti ja muuta selle üldeesmärki

COM(2017) 825 final

Teadmiseks

Teatis „Edasised sammud Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimiseks: tegevuskava“

COM(2017) 821 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2017/825, et suurendada struktuurireformi tugiprogrammi rahastamispaketti ja muuta selle üldeesmärki, COM(2017) 825 final

Muudatusettepanek 1

Põhjendus 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Struktuurireformi tugiprogramm (edaspidi „programm“) loodi, et parandada liikmesriikide võimet ette valmistada ja rakendada jätkusuutlikku majanduskasvu tagavaid haldus- ja struktuurireforme, sealhulgas toetades liidu fondide tõhusat ja tulemuslikku kasutamist. Komisjon annab programmi raames toetust liikmesriikide taotluse alusel ja toetus võib katta väga erinevaid poliitikavaldkondi. Tugeval majandus- ja sotsiaalsel struktuuril põhinevate vastupidavate majanduste loomine, mis võimaldab liikmesriikidel tõhusalt panna vastu šokkidele ja kiiresti neist taastuda, toetab majanduslikku ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Institutsionaalsed, haldus- ja jätkusuutlikku majanduskasvu tagavad struktuurireformid on sellise arengu saavutamiseks õige viis.	Struktuurireformi tugiprogramm (edaspidi „programm“) loodi, et parandada liikmesriikide võimet ette valmistada ja rakendada jätkusuutlikku majanduskasvu tagavaid haldus- ja struktuurireforme, mis on olulised ELi lepingu eesmärkide rakendamise seisukohast ning on otseselt seotud ELi pädevustega, sealhulgas toetades liidu fondide tõhusat ja tulemuslikku kasutamist. Komisjon annab programmi raames toetust liikmesriikide taotluse alusel. Tugeval majandus- ja sotsiaalsel struktuuril põhinevate vastupidavate majanduste loomine, mis võimaldab liikmesriikidel tõhusalt panna vastu šokkidele ja kiiresti neist taastuda ning peaks toetama majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust. ELi seisukohast oluliste struktuurireformide elluviimise eest vastutuse võtmise kohapeal, eelkõige tänu kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele ja sotsiaalpartneritele, on oluline tingimus programmi edukakas läbiviimiseks.

Muudatusettepanek 2

Põhjendus 3

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse tugevdamine struktuurireformide toetamise teel on oluline, et edukalt osaleda majandus- ja rahaliidus. Liikmesriikide jaoks, kelle rahaühik ei ole euro, on see euroalaga ühinemise ettevalmistamisel eriti oluline.	Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamine ELi seisukohast oluliste struktuurireformide abil on oluline edukaks osalemiseks majandus- ja rahaliidus ja lähenemise suurendamiseks. Liikmesriikide jaoks, kelle rahaühik ei ole euro, on see euroalaga ühinemise ettevalmistamisel eriti oluline.

Muudatusettepanek 3

Põhjendus 5

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Samuti tuleb märkida, et programmi meetmete ja tegevustega võib toetada reforme, mis võivad aidata euroga ühineda soovivatel liikmesriikidel valmistada euroala liikmeks saama.	

Motivatsioon

Põhjendust 3 silmas pidades on kõnealune põhjendus üleliigne.

Muudatusettepanek 4

Põhjendus 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Et võtta arvesse liikmesriikide kasvavat nõudlust toetuse järele, ja võttes arvesse vajadust toetada struktuurireforme liikmesriikides, kelle rahaühik ei ole euro, on vaja suurendada rahalisi eraldisi programmile tasemeni, mis võimaldab liidul anda toetust taotlevate liikmesriikide vajadustele vastavalt.	Et võtta arvesse liikmesriikide kasvavat nõudlust toetuse järele, ja võttes arvesse vajadust toetada ELi seisukohast olulisi struktuurireforme liikmesriikides, kelle rahaühik ei ole euro, on vaja kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku artikliga 11 ette nähtud pindlikkusinstrumenti kasutades suurendada rahalisi eraldisi programmile tasemeni, mis võimaldab liidul anda toetust taotlevate liikmesriikide vajadustele vastavalt.

Muudatusettepanek 5

Artikkel 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
„Artikkel 4	„Artikkel 4
Üldeesmärk	Üldeesmärk
Programmi üldeesmärk on anda panus institutsioonilistesse, haldusalastesse ja jätkusuutlikku majanduskasvu tagavatesse struktuurireformidesse liikmesriikides ning osutada liikmesriigi ametiasutustele abi meetmete puhul, mis on suunatud institutsioonide, juhtimise, avaliku halduse ning majandus- ja sotsiaalvaldkonna reformimisele ja tugevdamisele vastuseks majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele, et parandada ühtekuuluvust, konkurentsivõimet, tootlikkust, jätkusuutlikku majanduskasvu, töökohtade loomist ja investeerimist, mis aitab valmistuda ka euroalas osalemiseks, eelkõige majandusjuhtimise protsesside raames, sealhulgas liidu fondide tõhusa, tulemusliku ja läbipaistva kasutamise toetamise teel.“	Programmi üldeesmärk on anda panus institutsioonilistesse, haldusalastesse ja jätkusuutlikku majanduskasvu tagavatesse struktuurireformidesse liikmesriikides, mis loovad Euroopa lisaväärtust Euroopa Liidu ja liikmesriikide jagatud pädevuses olevates tegevusvaldkondades, mille suhtes ei ole tehnilise abi programme veel rakendatud , ning osutada liikmesriigi ametiasutustele abi meetmete puhul, mis on suunatud institutsioonide, juhtimise, avaliku halduse ning majandus- ja sotsiaalvaldkonna reformimisele ja tugevdamisele vastuseks majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele, et parandada ühtekuuluvust, konkurentsivõimet, tootlikkust, jätkusuutlikku majanduskasvu, töökohtade loomist ja investeerimist, mis aitab valmistuda ka euroalas osalemiseks, eelkõige majandusjuhtimise protsesside raames, sealhulgas liidu fondide tõhusa, tulemusliku ja läbipaistva kasutamise toetamise teel.“

Muudatusettepanek 6

Uus artikli 1 punkti 1 alapunkt a

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Artikli 5 lõige 2</i> Lõikes 1 sätestatud eesmärgid osutavad ühtekuuluvuse, konkurentsivõime, tootlikkuse, innovatsiooni, aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu, tööhõive ja investeerimisega seotud poliitikavaldkondadele, eelkõige ühele või mitmele alljärgnevast: a) avaliku sektori finantsjuhtimine ja varade valitsemine, eelarvemenetlus ning võla haldamine ja tulu haldamine; b) institutsiooniline reform ning avaliku halduse tõhus ja teenusekeskne toimimine, mis muu hulgas saavutatakse, juhul kui see on asjakohane, normide lihtsustamise teel, õigusriigi põhimõtete tulemuslik järgimine, kohtusüsteemide reformimine ning pettuste-, korruptsiooni- ja rahapesuvastase võitluse tugevdamine; c) ettevõtluskeskkond (sh VKEde puhul), reindustrialiseerimine, erasektori arendus, investeerimine, riigiosalus ettevõtetes, erastamisprotsessid, kaubandus ja välismaised otseinvesteeringud, konkurents ja riigihanked, säästev valdkondlik areng ning innovatsiooni ja digiteerimise toetamine; d) haridus ja koolitus; tööturupoliitika, sealhulgas sotsiaaldialog, mille sihiks on töökohtade loomine; vaesuse vähendamine; sotsiaalse kaasatuse edendamine; sotsiaalkindlustuse ja sotsiaalhoolekande süsteemid; rahvatervis ja tervishoiusüsteemid; samuti ühtekuuluvus-, varjupaiga-, rände- ja piiripoliitika; e) poliitikameetmed, mille abil viiakse ellu kliimameetmeid, edendatakse energiatõhusust ning saavutatakse energiarvarustuse mitmekesistamine, samuti põllumajanduspoliitika, kalanduspoliitika ja maapiirkondade säästva arengu poliitika; f) finantssektori poliitika, sealhulgas finantskirjaoskuse, finantsstabiilsuse, rahastamisvõimaluste ja reaalmajandusele laenu andmise edendamine; andmete ja statistika koostamine, pakkumine ja kvaliteediseire; ning maksudest kõrvalehoidumist tõkestav poliitika.

II. POLIITILISED SOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Struktuurireformi tugiprogrammi (2018–2020) määruse muutmine

1. nõustub selle tugiprogrammi aluseks oleva põhimõttega, mille eesmärk on pakkuda vabatahtlikkuse alusel ja taotluse korral tehnilist abi struktuurireformideks liikmesriikides. Komitee arvates peaks nende ELi toetuse jaoks abikõlblike struktuurireformide ulatus piirduma siiski tegevusvaldkondadega, mis on olulised ELi lepingu eesmärkide rakendamise seisukohast ja otseselt seotud ELi pädevustega. Komitee on vastu igasugustele ettepanekutele rahastada liikmesriikides määratlemata struktuurireforme, mis ei ole läbinud eelnevat Euroopa lisaväärtuse hindamist ning mis ei ole otseselt seotud aluslepingutel põhinevate ELi pädevustega. Selles kontekstis viitab komitee oma 1. veebruaril 2018 vastuvõetud resolutsioonile, milles lükati tagasi komisjoni 6. detsembri 2017. aasta ettepanek võtta vastu määrus, millega muudetakse ühissätete määrust (EL) nr 1303/2013⁽¹⁾;

2. jagab komisjoni seisukohta, et toetuskava üks peamine eesmärk peaks olema taotluse esitanud liikmesriikides haldussuutlikkuse parandamine riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul valitsustasandil. Komitee rõhutab mitmetasandilise valitsemise ja asukohapõhise lähenemisviisi tähtsust reformide kindlaks määramisel ja rakendamisel;

3. nõuab ühtseid suuniseid, mis hõlmavad kõiki ELi rahastatud vahendeid haldusstruktuuride parandamiseks ja mis võimaldavad tõhusat kooskõlastamist olemasolevate tehnilise abi programmidega ELi ja abisaajate liikmesriikide tasandil, nii nagu nõudis ka Euroopa Kontrollikoda (ECA);

4. peab kahetsusväärseks, et komisjon ei ole esitanud kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid tõendeid, et programm on oma ülesannete kõrgusel. Komitee rõhutab, et tehnilise abi programmina peaks struktuurireformi tugiprogramm muutuma pärast 2020. aastat alaliseks alles siis, kui selle ajavahemiku 2017–2020 tulemusele on antud positiivne hinnang;

5. rõhutab, et igas liikmesriigis kehtestatud volituste ja pädevuste jaotumisele ning sageli kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele suunatud riigipõhiste soovituste tuginedes peab programm olema kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele kättesaadav;

6. tunneb heameelt, et komisjon teeb ettepaneku suurendada muudetud struktuurireformi tugiprogrammi eelarvet kehtiva mitmeaastase finantsraamistiku artikliga 11 ette nähtud paindlikkusinstrumenti kasutades;

ELi seisukohast oluliste struktuurireformide eest vastutuse võtmine ja nende rahastamine

7. rõhutab, et liikmesriikides ELi seisukohast oluliste struktuurireformide nõuetekohase kavandamise ja rakendamise teel on mitmeid takistusi, sh ebapiisav vastutuse võtmine, reformide poliitiline ja institutsiooniline keerukus, reformide võimalik negatiivne mõju sotsiaalsetele rühmadele ja piirkondadele, rahaliste vahendite puudus reformide kulude kandmisel, puudulik haldus- ja institutsiooniline suutlikkus ning ebapiisav koordineerimine eri valitsustasandite vahel. Üldiselt peetakse riiklikul tasandil vastutuse võtmist riigipõhiste soovituste rakendamisel endiselt ebapiisavaks ja selle põhjuseks on osaliselt ka asjaolu, et kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi ei kaasata protsessi täieõiguslike parteritena;

8. rõhutab, et teadmuskeskustel, mis osutavad kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele tasuta tehnilist abi ELi eeskirjade tõlgendamisel ja ELi vahendite kasutamisel, on oluline roll eeskirjade tõhusat rakendamist ja rahastute asjakohast kasutamist silmas pidades. Kutsub liikmesriike, kus sellised teadmuskeskused puuduvad, üles kaaluma nende loomist, et lihtsustada uute eelarvovahendite tõhusat kasutamist;

9. rõhutab, et samas kui teatud riigipõhised soovitused on õiguslikus mõttes kinnistatud asjaomase stabiilsuse ja kasvu pakti ning makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse abil, siis teised omavad pigem poliitilist tähtsust, aga pole õiguslikult siduvad; märgib, et riigipõhiste soovituste rahuldavat rakendamist ja reformide eest vastutuse võtmist ei ole

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final.

taganud ka stabiilsuse ja kasvu pakti ning makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega kaasnev sanktsioonide oht ega poliitiline surve. Komitee kutsub üles kasutama rohkem alt ülespoole suunatud lähenemisviisi, kaasates selleks kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, et soodustada vastutuse võtmist;

10. märgib, et samas kui majanduspoliitika koordineerimise olulisus ELis ei ole kahtluse all, tuleks siiski kontrollida, kas mõnede liikmesriikides rakendatavate reformide kavandatud rahaliste stiimulite ja kohustuste õiguslik alus on tõepoolest kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus sätestatuga. Komitee seab muu hulgas kahtluse alla kava eraldada märkimisväärsed rahalised vahendid toetusvahendile, mis põhineb üksnes vabatahtlikkusel ja tugineb läbipaistmatul taotluste valimise ja kinnitamise süsteemil, mis võib tekitada täiendavaid probleeme seoses teemade prioriteetide seadmise, eelarve kavandamise ja piirkondliku tasakaalustatusega;

11. rõhutab samuti, et praeguse pädevuste lahususe põhimõtte valguses puudutavad mitmed ELi seisukohast olulise tähtsusega struktuurireformid valdkondi, mille puhul on pädevus jagatud riikliku ja riiklikust tasandist madalama valitsustasandi vahel. Seepärast on subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte rikkumiste ärahoidmiseks tarvis, et liikmesriigid kaasaksid piirkondliku ja kohaliku tasandi alaliste partneritena struktuurireformide väljakujundamisse ja rakendamisse;

12. taunib seetõttu komisjoni ettepanekut, mille kohaselt reformikohustused ja rahalised stiimulid lepitakse kahepoolset kokku komisjoni ja riikide valitsuste vahel ning need rakendatakse Euroopa poolaasta kontekstis, kaasamata sellesse formaalselt kohaliku või piirkondliku tasandi omavalitsusi, mis on kooskõlas sisemise pädevuste jaotusega liikmesriikides. Nimelt on olemas reaalne risk, et kavandatud lähenemisviis seab kahtluse alla asjaomase pädevuste jaotuse ning viib Euroopa Nõukogu vastavas hartas kehtestatud kohaliku ja piirkondliku autonoomia subsidiaarsuse põhimõtte rikkumiseni. Mais 2017 avaldatud komisjoni aruteludokumendis „Majandus- ja rahaliidu süvendamine“ viidatakse näiteks muu hulgas ettepanekutele leppida kokku siduvad standardid, millega mõõdetaks avalike kulutuste kvaliteeti. Nendest standarditest kinnipidamise järelevalvet teostatakse olemasolevate tulemustabelite abil Euroopa poolaasta raames. Kui teha ELi vahendite kasutamine sõltuvaks nende standardite järgmisel teatud taseme saavutamisest, tähendaks see, et EL suruks oma lähenemisviisi ja poliitilist suunda peale tegevusvaldkondades, milles ta jagab pädevust madalamate valitsustasanditega – mis tähendaks aga subsidiaarsuse põhimõtte rikkumist;

13. väljendab lisaks kahetsust, et reformikohustuste saavutamise hindamiskriteeriumid ja osamaksete käivitamise sätestamine ja haldamine on üksnes komisjoni pädevuses, liikmesriikide ametiasutusi sellesse ei kaasata; sedastab, et ettepanek ei ole piisavalt läbipaistev hindamiskriteeriumite osas ning et selliseid kriteeriume ei saa tuletada riigipõhistest soovistest lähtuvalt, mis on reeglina määratletud ilma süsteemse seire eesmärkide, vahe-eesmärkide ja säteteta; usub lisaks, et ELi rahalised stiimulid ei tohiks tekitada muljet nagu soovitaks Euroopa või riigi tasandil hiilida kõrvale demokraatlikust protsessist või et tegu on finantsilise väljapressimisega;

14. väljendab kahetsust selle üle, et komisjon ei esita mingeid lähtepunkte ega viiteid selle kohta, kuidas peaks kavandatud rahalisi stiimuleid kvantifitseerima, tunnistades samas, et reformide lühiajaliste kulutuste kvantifitseerimine varieerub tõenäoliselt suurel määral, olenevalt sellest, kas see hõlmab üksnes halduskulusid (kavandamine, rakendamine ja suutlikkuse suurendamine) või ka sotsiaalseid kulusid;

15. rõhutab, et reformikohustused peaksid lähtuma asjaomase avaliku asutuse institutsiooniliste ja haldussuutlikkuse alaste probleemide realistlikust hindamisest ning peaksid sisaldama asjakohaseid strateegiaid haldusstruktuuride parandamiseks. Silmas tuleb pidada ka ELi liikmesriikide ja piirkondade vahelisi ebavõrdseid tingimusi haldussuutlikkuse osas. Sellest andis tunnistust ka territoriaalsest vaatenurgast lähtuv komitee riigipõhiste soovistute analüüs;

16. sedastab, et teised ELi poliitikameetmed aitavad struktuurireforme edendada. See kehtib nt Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide puhul, kus rakendatakse eeltingimusi, niivõrd kui need on seotud ELi õiguse kohaldamisega, haldusstruktuuride parandamisega ning strateegia „Euroopa 2020“ eesmärkidega seotud reformide rakendamisega temaatilise keskendumise kaudu; rõhutab seepärast, et ülimalt oluline on luua poliitiline raamistik strateegia „Euroopa 2020“ jätkamiseks, et järgmisel programmiperioodil oleks võimalik minna edasi temaatilise keskendumisega. Komitee rõhutab, et see uus raamistik peab põhinema uuel territoriaalsel nägemusel, millega ajakohastatakse 1999. aasta Euroopa ruumilise arengu perspektiivi⁽²⁾;

⁽²⁾ CdR 4285/2015

17. toonitab samuti seda, et ELi seisukohast oluliste struktuurireformide ja ühtekuuluvuspoliitika tihedamad sidemed muudavad veelgi olulisemaks Euroopa poolaasta demokratiseerimise Euroopa tasandil ja selle täiendamise käitumisjuhendiga, millega kehtestatakse reeglid kohalike ja piirkondlike omavalitsuste kaasamiseks, et suurendada asjaomase protsessi tõhusust ja selle eest vastutuse võtmist; ⁽³⁾ rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika ja teised struktuurireforme toetavad ELi poliitikameetmed peavad ühiselt toetuma subsidiaarsuse, proportsionaalsuse, partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtetele;

18. kordab oma üleskutset, et uue majandus- ja rahaliidu eelarvevahendite rahastamine ei tohiks toimuda erainvesteeringute ega ka teiste avalike rahastamisskeemide nagu näiteks ühtekuuluvuspoliitika vahendite arvelt;

19. on seisukohal, et ettepanek struktuurireformide rahaliste stiimulite kohta, nii nagu see sisaldub teatistes, ei ole piisav alusena, millele saaksid toetuda vajalikud õigusaktide ettepanekud; peab kahetsusväärseks, et komisjon ei viinud enne dokumendi avaldamist läbi mõjuhinnangut ega konsulteerinud sidusrühmadega;

20. avaldab kahetsust, et ettepanek reformitoetusvahendi katseetapi läbiviimiseks aastatel 2018–2020 ning sellega seotud muutused struktuurireformi tugiprogrammis ja ühissätete määruks on vastuolus 2018. aasta mais avaldatava uue mitmeaastase finantsraamistiku ettepanekuga;

21. teeb seetõttu ettepaneku, et struktuurireformide toetamiseks mõeldud rahalise toetuse vahendi arendamisel võetaks arvesse **järgmisi põhimõtteid**:

- ühtekuuluvuspoliitika valdkonda kuuluvate struktuurireformide eelarvetoetused majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse toetuseks peaks tulema tulevaste Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide programmide vahenditest, austades seejuures subsidiaarsuse, partnerluse ja mitmetasandilise valitsemise põhimõtteid. Selleks ei tohiks luua eraldi rahastamisprogramme;
- ühtekuuluvuspoliitika tõhususe tagamiseks peab sellele eraldatav osa järgmises mitmeaastases finantsraamistikus jääma praegusega samale tasemele ning vältida tuleb Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditelt „koore korjamist“ struktuurireformide rahastamiseks;
- ühtekuuluvuspoliitika väliste struktuurireformide ELi poolset rahastamist peaks toetama laenude andmisega toetuste eraldamise asemel;
- läbi tuleb vaadata struktuurireformide määratlemise ja nende üle otsustamise viis, hõlmates Euroopa poolaastasse kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused. See võimaldaks lisada Euroopa poolaastasse territoriaalses mõõtmes, aitaks arvesse võtta Euroopas valitsevat territoriaalset mitmekesisust, tagaks kohalike ja piirkondlike omavalitsuse täieliku osalemise riiklikes reformikavades ning aitaks järgida ELis kehtivat pädevuste lahususe põhimõtet;
- igasugune ettepanek struktuurireformide rahastamiseks ELi vahenditest peab sisaldama eelnevat mõjuhinnangut ja konsulteerimist sidusrühmadega ning sätteid vahehindamise teostamiseks;

Eelarvevahendid euroalaga ühineda soovivatele liikmesriikidele ja pangandusliidule

22. märgib, et vastupanuvõimelised majandusstruktuurid ja vastastikkuse lähenemise kõrge tase on liikmesriikidele eeltingimuseks euro kasutuselevõtmiseks; tervitab ettepanekut luua lähenemisrahastu, et toetada liikmesriike nende pingutustes; kutsub komisjoni üles selgitama lähenemisrahastu, struktuurireformi tugiprogrammi, Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ja ühtekuuluvusfondi vastavaid rolle;

⁽³⁾ CdR 5386/2016

23. kordab oma toetust pangandusliidu lõpuleviimisele; märgib, et liikmesriigid ei ole veel jõudnud kokkuleppele eelarvepõhise kaitsemeetme osas, juhuks kui kriisilahendusfond osutub ebapiisavaks; tervitab komisjoni ettepanekut näha tulevase Euroopa Valuutafondi raames ette krediidiiliini võimaldamine või tagatiste andmine;

Stabiliseerimisfunktsioon, et kaitsta investeringuid suurte asümmeetriliste šokkide eest

24. kordab, et euroala liikmesriikide majandusstruktuuride erinevusi, mis on tingitud struktuursetest teguritest, tuleks leevendada asümmeetriliste šokkide käsitlemiseks mõeldud ELi instrumendi loomise abil; nõustub komisjoniga kriteeriumite osas, millele peab stabiliseerimisfunktsioon vastama;

25. kordab oma seisukohta, et tõhususe tagamiseks ei tohiks ükski potentsiaalne toetus kattuda praeguste vahenditega, nagu näiteks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond, vaid peaks neid pigem täiendama;

26. nõustub komisjoniga, et fiskaalvõimekus peab olema piisavalt suur, et olla tõhus; kordab aga oma vastuseisu sellele, et euroala fiskaalvõimekus oleks ELi eelarves euroala eelarverubriik senikaua kuni omavahendite ülemmääraks on praegune 1,23 % ELi kogurahvatulust, et vältida väljatõrjumisohtu (crowding out) seoses Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning teiste ELi poliitikavaldkondade rahastamisega;

27. rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks on äärmiselt oluline stabiliseerimisfunktsioon, mis kaitseb keerulistel aegadel avaliku sektori investeringuid suurte asümmeetriliste šokkide eest; usub, et kavandatud Euroopa investeringute kaitse skeem võib olla esimene samm sellise stabiliseeriva funktsiooni suunas;

28. toonitab ühtekuuluvuspoliitika stabiliseeriva funktsiooni olulisust, millel oli kombineerituna paindlikumaks muutmise elementidega, nagu ELi kaasrahastamise määrade suurendamine ja eelrahastamise kohandamine, oluline roll finantskriisi ajal avaliku sektori investeringute kaitsmisel piirkondades, mida tabasid suured asümmeetrilised šokid;

29. märgib, et kavandatud Euroopa investeringute kaitse skeem alustab laenudega, suhteliselt piiratud toetuskomponendi ja liikmesriikide vabatahtlikel osamaksetel põhineva kindlustusmehhanismiga; rõhutab, et skeemist ei ole palju kasu piiratud eelarveruumiga liikmesriikidele, kellel võib olla keeruline saada laene kriisiperioodidel;

30. kutsub komisjoni üles täpsustama toetustepõhiseid või kindlustuspõhiseid stabiliseerimisskeeme, nagu näiteks nn raskete aegade fond;

31. ootab huviga väljakuulutatud riiklike investeerimisplatvormide loomist, milles on ette nähtud roll kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele, kes kasutavad oma kogemusi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide ning Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fondiga.

Brüssel, 22. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa kodanikualgatus“

(2018/C 247/10)

Raportöör: Luc Van den Brande (BE/EPP), Flaami-Euroopa kontaktbüroo juhataja**Viitedokumendid:** COM(2017) 482 final

SWD(2017) 294 final

I. MUUDATUSETTEPANEKUD

Muudatusettepanek 1

Artikkel 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Reguleerimisese	Reguleerimisese
Käesoleva määrusega sätestatakse kord ja tingimused, millele peab vastama algatus, millega kutsutakse Euroopa Komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohast ettepanekut küsimustes, mille suhtes liidu kodanike arvates on vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt (edaspidi „Euroopa kodanikualgatus“ või „algatus“).	Käesoleva määrusega sätestatakse kord ja tingimused, millele peab vastama algatus, millega kutsutakse Euroopa Komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohast ettepanekut küsimustes, mille suhtes liidu kodanike arvates on vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 288 vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt (edaspidi „Euroopa kodanikualgatus“ või „algatus“).

Motivatsioon

Viitamine Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 288 aitab selgitada, et õigusakti all peetakse silmas mitte üksnes määrust, direktiivi ja otsust, vaid ka soovitusi ja arvamusi.

Muudatusettepanek 2

Artikkel 1

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Reguleerimisese	Reguleerimisese
Käesoleva määrusega sätestatakse kord ja tingimused, millele peab vastama algatus, millega kutsutakse Euroopa Komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohast ettepanekut küsimustes, mille suhtes liidu kodanike arvates on vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt (edaspidi „Euroopa kodanikualgatus“ või „algatus“).	Käesoleva määrusega sätestatakse kord ja tingimused, millele peab vastama algatus, millega kutsutakse Euroopa Komisjoni üles esitama talle antud volituste piires asjakohast ettepanekut küsimustes, mille suhtes liidu kodanike arvates on vaja aluslepingute rakendamiseks vastu võtta liidu õigusakt (edaspidi „Euroopa kodanikualgatus“ või „algatus“).

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	<i>Aluslepingute rakendamise all peetakse samuti silmas asjaolu, et komisjonil on Euroopa Liidu lepingu artikli 48 alusel võimalus esitada ettepanekuid aluslepingute muutmise kohta.</i>

Motivatsioon

Euroopa Liidu lepingu artiklis 48 sätestatakse, et komisjon võib esitada nõukogule ettepanekuid aluslepingute muutmiseks. Kuna komisjonil on õigus selliseid ettepanekuid esitada, tuleks lubada ka kodanikualgatusi, millega tehakse ettepanek sedalaadi muudatuste tegemiseks.

Muudatusettepanek 3

Artikli 4 lõige 4

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Komisjoni ja liikmesriikide pakutav teave ja abi	Komisjoni ja liikmesriikide pakutav teave ja abi
Pärast seda, kui komisjon on algatuse artikli 6 kohaselt registreerinud, tõlgib komisjon algatuse sisu kõikidesse liidu ametlikesse keeltesse, et algatus registris avaldada ja seda kooskõlas käesoleva määrusega toetusavalduste kogumisel kasutada. Samuti võib korraldajate rühm registris avaldamiseks esitada lisa tõlked kõikidesse liidu ametlikesse keeltesse ning olenevalt olukorrast ka II lisas osutatud ja kooskõlas artikli 6 lõikega 2 esitatud õigusakti eelnõu tõlked kõikidesse liidu ametlikesse keeltesse .	Pärast seda, kui komisjon on algatuse artikli 6 kohaselt registreerinud, tõlgib komisjon algatuse sisu kõikidesse liidu ametlikesse keeltesse, et algatus registris avaldada ja seda kooskõlas käesoleva määrusega toetusavalduste kogumisel kasutada, sh lisa tõlked registris avaldamiseks ning vajaduse korral II lisas osutatud ja kooskõlas artikli 6 lõikega 2 esitatud õigusakti eelnõu tõlked.

Motivatsioon

Tundub mõistlik, et pärast algatuse registreerimist tagaks Euroopa Komisjon ka dokumentide lisade tõlked, aga eelkõige õigusakti eelnõu tõlke, kui algatus seda puudutab.

Muudatusettepanek 4

Artikkel 6

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Registreerimine	Registreerimine
1. Algatuse jaoks võib toetusavaldusi koguda alles pärast seda, kui komisjon on algatuse registreerinud.	1. Algatuse jaoks võib toetusavaldusi koguda alles pärast seda, kui komisjon on algatuse registreerinud.
2. Korraldajate rühm esitab komisjonile registreerimistaotluse registri kaudu.	2. Korraldajate rühm esitab komisjonile registreerimistaotluse registri kaudu.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Taotluse esitamise ajal teeb korraldajate rühm ühtlasi järgmist:	Taotluse esitamise ajal teeb korraldajate rühm ühtlasi järgmist:
a) edastab II lisas nõutud teabe mõnes ELi ametlikus keeles;	a) edastab II lisas nõutud teabe mõnes ELi ametlikus keeles;
b) juhul kui liikmeid on üle seitsme, osutab liikmete seast seitsmele liikmele, keda arvestada artikli 5 lõigete 1 ja 2 kohaldamisel;	b) juhul kui liikmeid on üle seitsme, osutab liikmete seast seitsmele liikmele, keda arvestada artikli 5 lõigete 1 ja 2 kohaldamisel;
c) olenevalt olukorrast osutab, et artikli 5 lõike 7 kohaselt on loodud juriidiline isik.	c) olenevalt olukorrast osutab, et artikli 5 lõike 7 kohaselt on loodud juriidiline isik.
Ilma et see piiraks lõigete 5 ja 6 kohaldamist, teeb komisjon taotluse kohta otsuse kahe kuu jooksul alates selle esitamisest.	Ilma et see piiraks lõigete 5 ja 6 kohaldamist, teeb komisjon taotluse kohta otsuse kahe kuu jooksul alates selle esitamisest.
	Komisjon esitab registreerimistaotluse juristidest, akadeemikutest ja Euroopa kodanikuühiskonna esindajatest koosnevale seitsmeliikmelisele sõltumatule komiteele, kes hindab registreerimistaotluse vastavust tingimustele. Nad võivad kutsuda arutelule ka korraldajaid. Komitee esitab põhjendatud otsuse komisjonile, kes selle alusel langetab oma otsuse.
3. Komisjon registreerib algatuse, kui [...]	3. Komisjon registreerib algatuse, kui [...]

Motivatsioon

Jätkuvalt on uue määruse üheks peamiseks kitsaskohaks komisjoni huvide konflikt ja monopol menetluse kõigis etappides. Seepärast tehakse ettepanek – nagu ka komitee 2015. aasta arvamuses – usaldada registreerimise üle otsustamine sõltumatule komiteele, kes koosneb juristidest, akadeemikutest ja Euroopa kodanikuühiskonna esindajatest.

Muudatusettepanek 5

Artikkel 8

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kogumisperiood	Kogumisperiood
1. Ilma et see piiraks artikli 11 lõike 6 kohaldamist, kogutakse kõik toetusavaldused perioodil, mis ei ületa 12 kuud alates korraldajate rühma valitud kuupäevast (edaspidi „kogumisperiood“). Kõnealune kuupäev peab saabuma hiljemalt kolm kuud pärast algatuse artikli 6 kohast registreerimist.	1. Ilma et see piiraks artikli 11 lõike 6 kohaldamist, kogutakse kõik toetusavaldused perioodil, mis ei ületa 18 kuud alates korraldajate rühma valitud kuupäevast (edaspidi „kogumisperiood“). Kõnealune kuupäev peab saabuma hiljemalt kolm kuud pärast algatuse artikli 6 kohast registreerimist.
Korraldajate rühm teavitab komisjoni valitud kuupäevast hiljemalt kümme tööpäeva enne selle kuupäeva saabumist.	Korraldajate rühm teavitab komisjoni valitud kuupäevast hiljemalt kümme tööpäeva enne selle kuupäeva saabumist.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Kui korraldajate rühm soovib toetusavalduste kogumise lõpetada enne, kui kogumisperioodi algusest on möödunud 12 kuud, teatab ta komisjonile kogumisperioodi soovitud lõppkuupäeva.	Kui korraldajate rühm soovib toetusavalduste kogumise lõpetada enne, kui kogumisperioodi algusest on möödunud 18 kuud, teatab ta komisjonile kogumisperioodi soovitud lõppkuupäeva.

Motivatsioon

Ühe miljoni allkirja kogumine on suur ettevõtmine ning nõuab rohket teavitamist ja kodanike teadlikkuse suurendamist. Lõppeesmärgi saavutamise ühe aasta jooksul eeldab korraldajate äärmiselt head organiseeritust. Vältida tuleks olukorda, kus vaid suured riigiülised valitsusvälised organisatsioonid saaksid Euroopa kodanikualgatuse käivitada. Seetõttu soovitatakse allkirjade kogumise perioodi pikendada 18 kuule. Nii ei heidutata liigselt algatuse võimalikke korraldajad.

Muudatusettepanek 6

Artikkel 14

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Avaldamine ja avalik kuulamine	Avaldamine ja avalik kuulamine
1. [...]	1. [...]
2. Kolme kuu jooksul alates algatuse kohta taotluse esitamisest antakse korraldajate rühmale võimalus tutvustada algatust avalikul kuulamisel.	2. Kolme kuu jooksul alates algatuse kohta taotluse esitamisest antakse korraldajate rühmale võimalus tutvustada algatust avalikul kuulamisel.
Avalik kuulamine toimub Euroopa Parlamendis ning selle korraldavad komisjon ja Euroopa Parlament ühiselt . Liidu teiste institutsioonide ja nõuandvate organite esindajatele, samuti huvitatud sidusrühmadele antakse samuti võimalus kuulamisel osaleda.	Avalik kuulamine toimub Euroopa Parlamendis ning selle korraldab Euroopa Parlament. Liidu teiste institutsioonide ja nõuandvate organite ning liikmesriikide parlamentide esindajatele, samuti huvitatud sidusrühmadele antakse samuti võimalus kuulamisel osaleda.
Euroopa Komisjon ja Euroopa Parlament tagavad , et kõik asjakohased avalikud ja erahuvid oleksid tasakaalustatult esindatud.	Euroopa Parlament tagab kuulamisel asjaomaste huvipoolte tasakaalustatud esindatuse .
3. Komisjon on kuulamisel asjakohasel tasemel esindatud.	3. Komisjon on kuulamisel asjakohasel tasemel esindatud.
	4. Pärast kuulamist võtab Euroopa Parlament vastu soovitus Euroopa Komisjonile selle kohta, kuidas asjaomasele kodanikualgatusele reageerida.

Motivatsioon

Korraldajate jaoks on Euroopa Parlament parim koht algatuse tutvustamiseks. Seetõttu on loogiline, et parlament võtab kuulamise korraldamise täielikult enda peale. Pole institutsioonilist põhjust kaasata korraldamisse Euroopa Komisjon. Lisaks suurendaks see korraldajate usaldust läbipaistva ja sõltumatu menetluse vastu. Liikmesriikide parlamentide kaasamine protsessi suurendab üleeuroopalise debati loomise võimalusi.

On tähtis, et Euroopa Parlament võtaks pärast kuulamist vastu oma seisukoha algatuse suhtes.

Muudatusettepanek 7

Lisada uus artikkel pärast artiklit 15.

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
	Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Euroopa Regioonide Komiteed algatustest, millele ei omistata artikli 12 lõikes 5 nimetatud tõendit, kuid mis koguvad kogumisperioodil siiski 75 % vajalikust allkirjade arvust.

Motivatsioon

Varasemast on teada algatusi, mis ei kogunud vajalikku arvu toetusallkirju, kuid olid Euroopa poliitika seisukohalt siiski innovatiivsed. Seetõttu on kahju, kui selliste algatuste poliitiline sõnum läheb kaduma. Euroopa Parlament võib selliste algatuste alusel koostada oma algatuse, kui tegu on ühiskonna jaoks ja poliitiliselt aktuaalse teemaga.

Muudatusettepanek 8

Artikkel 24

Komisjoni ettepaneku tekst	Komitee muudatusettepanek
Läbivaatamine	Läbivaatamine
Komisjon vaatab Euroopa kodanikualgatuse toimimise teatavate ajavahemike tagant läbi ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande hiljemalt viis aastat pärast selle jõustumist ja seejärel iga viie aasta tagant. Aruanded avalikustatakse.	Komisjon vaatab Euroopa kodanikualgatuse toimimise teatavate ajavahemike tagant läbi ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva määruse kohaldamise kohta aruande hiljemalt kolm aastat pärast selle jõustumist ja seejärel iga kolme aasta tagant. Aruanded avalikustatakse.

Motivatsioon

Euroopa kodanikualgatuse head toimimist on tähtis regulaarselt kontrollida. Kontrollida ei tuleks pelgalt menetlust, vaid ka algatuse poliitilist mõju ja kodanike tõhusat osalemist poliitikas. Õigeaegne kontroll tagab vajalikud kohandamised. Seetõttu on kohasem seda teostada iga kolme aasta tagant. Kui uus määrus kukub läbi, tähendab see Euroopa kodanikualgatuse lõppu.

II. POLIITILISED SOOVITUSED**EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE**

1. 13. oktoobril 2015 võttis Regioonide Komitee vastu arvamuse „Euroopa kodanikualgatus“⁽¹⁾. Kõnealuse arvamuse koostamise ajendiks oli määruse (EL) nr 211/2011 kohaldamise aruanne. Kuna jooksva menetluse käigus esitati erakordselt palju mitmesuguseid märkusi, tegi Regioonide Komitee ettepaneku vaadata eelnimetatud määrus läbi.

2. Eurooplased on Euroopa projekti keskmes. Euroopa osalusdemokraatiat tuleb käsitada Euroopa kodanike innustamisena osaleda Euroopa poliitikas ja kujundada Euroopa tulevikku. Euroopa Liidu lepingu artikli 10 lõikega 3 antakse iga kodanikule õigus osaleda liidu demokraatias.

3. Euroopa kodanikualgatus on üks Euroopa kodanike õigus. See võib aidata reageerida tajutavale demokraatia defitsiidile Euroopas ja vähendada lõhet ELi kodanike ning Euroopa Liidu institutsioonide ja poliitikakujundajate vahel. Komitee rõhutab, et ELi jätkuva majandus- ja usalduskriisi tingimustes on väga oluline pakkuda võimalusi avatud dialoogi pidamiseks ELi kodanike vahel, et vältida süvenevat rahulolematust Euroopa projektiga. Eriti tähtis on tugevdada või taastada nende noorte eurooplaste usaldust, kes on kaotanud usu Euroopa integratsiooni protsessi. Tänu kodanikele

⁽¹⁾ ELT C 423, 17.12.2015, lk 1.

seadusandliku algatuse esitamise õiguse andmise pakub Euroopa kodanikualgatus kui riigiülene vahend võimalust ELi poliitilises tegevuskavas kaasa rääkida ning selle abil püütakse innustada Euroopa-ülest arutelu Euroopa kodanikele muret valmistavates küsimustes.

4. Euroopa Liidu lepingu artikli 11 kohaselt on ELi institutsioonid kohustatud kodanikke ja esindusühendusi teavitama ning andma neile võimaluse teha teatavaks ja jagada avalikult oma seisukohti liidu tegevuse kõigis valdkondades. Sama artikliga volitatakse sõnaselgelt Euroopa Komisjoni korraldama asjassepuutuvate isikutega laiapõhjalisi konsultatsioone, et tagada liidu meetmete järjekindlus ja läbipaistvus. Komisjon peaks aluslepingute vaimust kantuna suhtuma tõsiselt põhilisse „vastutuse“ nõudesse, mis on demokraatia ja hea juhtimise eeltingimus.

5. Muutmaks kodanikualgatus ELi demokraatiakanga õnnestunud elemendiks, on väga tähtis, et edukate kodanikualgatustega kaasneksid tõelised poliitilised arutelud ja neid käsitletak põhjalikumalt ELi institutsioonide poliitilistes järelmeetmetes.

6. Kodanikualgatus ei asenda Euroopa Komisjoni algatusõigust, mis on kaasa toonud edusammud Euroopa Liidu süvendamisel ja peab jätkuma. Euroopa kodanikualgatus on kodanikevahelise vastastikuse mõistmise täiendav kanal ja annab ELi aruteludele riikideülese mõõtme, mis tuleb kasuks ELi institutsioonilisele süsteemile tervikuna, sh Euroopa Komisjonile endale. Euroopa kodanikualgatus võib seega saada väga heaks näiteks realselt toimivast demokraatiast.

7. Euroopa kodanikualgatus annab Euroopa kodanikele võimaluse osaleda Euroopa Liidu otsustusprotsessis ja mõjutada Euroopa poliitilist päevakorda. Kuid komisjon peab koostama täiendavad algatused, et tugevdada kodanikega peetavat dialoogi ja lähendada kodanikke Euroopa poliitikale. Euroopa kodanikualgatus tuleks käsitleda osalusdemokraatia eesmärkide saavutamise ühe vahendina, ent ei tohiks oodata, et selle algatusega tagatakse kodanike automaatne kaasamine Euroopa Liidu otsustusprotsessi.

8. Tähelepanuta ei tohi jätta aluslepingutes pakutud võimalusi osalusdemokraatia ja eelkõige vertikaalse kodanikuühiskonna dialoogi kohta⁽²⁾. Selleks et säiliks avatud, läbipaistev ja korrapärane dialoog esindusühenduste ja kodanikuühiskonnaga (Euroopa Liidu lepingu artikli 11 lõige 2) võiks Euroopa Komisjon algatada „dialoogirežiimi“, milles Euroopa institutsioonid keskenduvad pigem sisu pakkumisele kui menetlusele. Euroopa kodanikualgatus ei toimi kaasotsustamise vahendina: seda tuleb käsitleda osalusdemokraatia alussambana, mille raames toimub arutelu, koostöö, koopereerumine ja ühine kujundamine, ning mis pakub võimalust edastada Euroopa Komisjonile tõsiseid mureküsimusi eesmärgiga suurendada teadlikkust ja panna alus vastastikusele mõistmisele.

9. Euroopa kodanikualgatus on osalusdemokraatia väljendus, mis täiendab esindusdemokraatia käsitust. Algatus laiendab liidu kodakondsusega seotud õiguste kogumit, rikastab Euroopa Liidu poliitika üle peetavat avalikku arutelu ning peaks tugevdama kodanikes ELis osalemise ja sellega samastumise tunnet.

10. Tugevdada tuleb õiguslikke ja poliitilisi osalusvahendeid, et jõuda uuendatud valitsemisstruktuurini, mis tugineb mitmetasandilise valitsemise põhimõttele. Mitmetasandiline valitsemine on oma olemuselt mitmekanaliline ja võimaldab seetõttu suuremat Euroopa kodanikuaktiivsust. Väljakutse on luua uuenduslik huvide esindamise süsteem, kus inimesed tunnevad, et nad on oma mitmekesisel olemusel esindatud võrdsetel alustel.

11. Euroopa avalik ruum kodanike vahel ja otsuste tegijatega toimuvateks aruteludeks on oluline ELi legitiimsuse ja vastutuse seisukohalt. Demokraatia defitsiit on võimalik kõrvaldada vaid juhul, kui saab teoks demokraatlikke protsesse hõlmav Euroopa avalik ruum.

12. Regioonide Komitee 13. oktoobri 2015. aasta arvamuses esitatud poliitilised soovitusel Euroopa tasandi osalusdemokraatia kohta on jätkuvalt täiel määral jõus.

⁽²⁾ „Reaching out to EU citizens: A new opportunity ‘About us, with us, for us’“, Euroopa Komisjoni presidendi Jean-Claude Junckeri erinõuniku Luc Van den Brande aruanne, oktoober 2017.

Uus määrus Euroopa kodanikualgatuse kohta

13. Regioonide Komitee 2015. aasta arvamuses märgiti, et Euroopa kodanikualgatus praegusel kujul ei edenda osalusdemokraatiat, sest menetlus ja mitmesugused reeglid sisaldavad liiga palju haldusalaseid ja tehnilisi piiranguid, takistusi ja tõkkeid, mis ei julgusta kodanikke Euroopa demokraatias osalema. Lisaks on selgunud, et praegune kodanikualgatus ei võimalda kodanikel Euroopa poliitikat ja poliitilist otsustusprotsessi mõjutada.

14. Sarnaselt Euroopa Parlamendi, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja Euroopa Ombudsmani väljendatud seisukohtadega leiab Regioonide Komitee, et uue määruse näol on tegu olulise sammuga õiges suunas, parandamaks Euroopa kodanikualgatuse menetlust.

Menetlus- ja halduskorra parandused uues määru

15. Regioonide Komitee toetab järgmisi menetlus- ja halduskorra parandusi komisjoni kavandatud uues määru.

- Algatuse algatajad on eraisikud (korraldajad), aga tulevikus võivad nad luua juriidilisest isikust üksuse, et piirata korraldajate kriminaalvastutust tahtliku või raske hooletuse korral.
- Toetusavalduste kogumise periood jääb 12 kuu pikkuseks, aga algatajatele antakse pärast algatuse esitamist täiendav 3kuuline periood, mille jooksul nad võivad ise otsustada toetusavalduste kogumisega alustamise aja.
- Algatuse toetuseks võib allkirja anda iga üle 16aastane kodanik.
- Toetusavalduste allkirjutanute suhtes kohaldatavaid andmenõudeid lihtsustatakse. Kõigil ELi kodanikel on võimalik anda oma toetus lähtuvalt oma kodakondsusest, olenemata nende elukohast. Komisjon teeb ettepaneku valida toetusavalduse esitamisel kahe vormi vahel. (Praegu kasutavad liikmesriigid 13 eri vormi).
- Registreerimise menetluse täiendused, sealhulgas võimalus algatus osaliselt registreerida, selle asemel et lükata kogu algatus registreerimisnõuete mittetäitmise tõttu tagasi, nii et komisjon registreerib üksnes nõuetele vastava osa.
- Luuakse veebipõhine koostööplatvorm Euroopa kodanikualgatuse jaoks, et korraldajatel oleks võimalik pidada arutelusid ning saada nõuandeid ja tuge.
- Komisjon loob ja kasutab veebipõhise toetusavalduste kogumise kesksüsteemi, et lihtsustada toetusavalduste kogumist ja kataloogimist ning nende kontrollimist liikmesriikide asutuste poolt. Komisjon arendab ja majutab seda püsivalt ja teeb selle tasuta kättesaadavaks.
- Euroopa kodanikualgatuse registreerimisel tõlgib komisjon selle kõikidesse liidu keeltesse ja teavitab uuest kodanikualgatuses teisi ELi institutsioone ja asutusi.
- Komisjon pakub (potentsiaalsetele) Euroopa kodanikualgatuse korraldajatele toetust (liikmesriikidel palutakse luua üks või mitu algatuse kontaktpunkti).
- Komisjon hoolitseb Euroopa teadlikkuse suurendamise ja teabevahetuse eest kodanikualgatuse teemal.

Jätakuvalt puudub poliitiline lähenemisviis

16. Vaatamata uues määruses sisalduvatele eelnimetatud ettepanekutele ja meetmetele, mis täiustavad Euroopa kodanikualgatuse menetlust ja eemaldavad paljud takistused, jääb siiski mulje, et komisjoni suhtumine on ebapiisavalt avatud ja liigselt ettevaatlik. See väljendub eelkõige kodanikualgatuse poliitilisema iseloomuga aspektides.

- Osalusdemokraatia on iseäranis oluline selleks, et taastada usk Euroopa projekti või seda suurendada. Seepärast tuleb Euroopa kodanikualgatust vaadelda kui piiriülest vahendit, mis võimaldab kodanikul Euroopa demokraatlikus protsessis osaleda ja teha oma hää Euroopa poliitikas kuuldavaks – Euroopa avalik ruum kodanike vahel ja võimukandjatega toimuvaks aruteluks. Uus määrus selleks piisavalt alust ei anna.
- Praegune komisjonipoolne huvide konflikt kahjustab oluliselt Euroopa kodanikualgatuse tõhusust kodanike osaluse ja usalduse edendamisel. Ta peab olema üheaegselt põhiline teabe pakkuja ja Euroopa kodanikualgatuste tugistruktuur, kodanikualgatuste esmane adressaat kui ka otsustaja algatuste registreerimise ja vastuvõetavuse üle.
- Komisjoni huvide konflikt jääb uue määrusega lahendamata, sest ta on: 1) keskne teabe vahendaja, 2) kodanikualgatuse toetav struktuur, 3) asutus, kellele algatajad peavad aru andma ja kelle juures nad peavad end registreerima, 4) asutus, kes otsustab, kas algatuse saab registreerida või mitte ning 5) asutus, kes peab võtma õnnestunud Euroopa kodanikualgatuste suhtes järelmeetmeid. Huvide konflikti lahendamata jätmine kahjustab jätkuvalt Euroopa kodanikualgatuse tõhusust ja legitiimsust. Seepärast tehti komitee 2015. aasta arvamuses ettepanek, et algatusettepanekute vastuvõetavuse kontrollimisega tegeleks ajutine ja erapooletu ekspertidest, teadlastest ja juristidest koosnev sihtkomisjon, kelle näol oleks tegu nn tarkade kogu või Euroopa kodanike eestkõnelejaga.
- Komisjon piirab Euroopa kodanikualgatused temaatikaga, mis kuulub komisjoni pädevusse ja mis nõuavad aluslepingute rakendamise raames õigusakti vastu võtmist. Komisjon ajab jäigalt seaduses näpuga järke ega loo piisavat selgust määratletavate kriteeriumide osas. Selle tulemuseks võivad olla meelevaldsed hinnangud ja ohud, lämmatades kõik avatud ja läbipaistvad poliitilised arutelud.
- Samuti ei ole komisjon lisanud ettepanekut, mis näitaks soovi aktsepteerida ka selliseid kodanikualgatuseid, milles tehakse ettepanek ELi aluslepingute muutmiseks.
- Kõlblikkuskriteeriumide puhul oleks olnud kohane viidata kodanike õigustele ja kohustustele ning subsidiaarsuse põhimõttele.
- Mõnes kodanikualgatuses on tõstatatud olulisi teemasid, kuid need ei suutnud koguda 1 miljon allkirja või saavutada mõnes riigis nõutud miinimumi. Praegu jäävad need Euroopa kodanikualgatused sahtlisse. Ent kui on kogutud märkimisväärne arv allkirju, peaks komisjon töötama välja sobivad vastuste vormid, nii et võimalik poliitiline sõnum ja selle laiem kõlapind ei läheks kaduma.
- Komisjon võiks selgitada oma poliitilisi valikuid avalikkusele üksikasjalikul ja läbipaistval viisil oma ametlikus vastuses Euroopa kodanikualgatusele, mis on kogunud rohkem kui miljon allkirja. Tagada tuleks poliitiliselt jõulised järelmeetmed.
- Euroopa Parlamendil on üldsusega peetavas poliitilises arutelus tähtis roll näiteks korraldatavate avalike arutelude raames. Lisaks peaks parlament vastutama edukate Euroopa kodanikualgatuste poliitiliste järelemeetmete eest ja võtma omaks nende Euroopa kodanikualgatuste poliitilise sõnumi, mis ei kogunud nõutavat allkirjade arvu.
- Tõsiselt tuleks kaaluda võimalust võtta pikaajalisi struktureeritumaid järelmeetmeid Euroopa Parlamendi arutelude osas, luues kodanikele võimaluse uurida eduka kodanikualgatuse tulemusena võetud meetmeid ja jätkata teemakohaseid arutelusid. Kaalumist väärib võimalus, et Euroopa Parlament korraldaks teise ametliku kuulamise ning kaasaks sellesse ka kodanikualgatuse pooldajad; see peaks toimuma pärast Euroopa Komisjoni reageeringu avaldamist kodanikualgatuse kohta ja looma võimalused edasisteks aruteludeks asjast huvitatud poolte vahel.

Suurem teadlikkus ja laiemad teadmised Euroopa kodanikualgatuse kohta

17. Üldsuse teadlikkus Euroopa kodanikualgatusel on tähtis. Selleks tuleb korraldada reklaami- ja tutvustuskampaaniad, et muuta Euroopa kodanikualgatus meedias nähtavamaks ja üldsuse seas tuntumaks.

18. Euroopa kodanikualgatus võib olla tõhus demokraatliku osalemise vahend. Komisjon ja liikmesriigid peaksid seepärast intensiivistama teavitustööd seoses kõnealuse vahendiga, et juhtida selle olemasolule võimalikult paljude kodanike tähelepanu ja ergutada neid selles aktiivselt osalema.

Euroopa Regioonide Komitee ning kohalike ja piirkondlike omavalitsuste panus

19. Komisjon peaks innustama ja toetama kohaliku ja piirkondliku tasandi valitud esindajate püüdeid elanikkonna teavitamisel Euroopa kodanikualgatusel.

20. Euroopa kodanikualgatusel näol on Euroopa kodanike käsutuses vahend, mis võimaldab neil aktiivselt osaleda Euroopa poliitika kujundamisel. Euroopa Regioonide Komitee on teadlik oma rollist ja vastutusest ning tõstab selles kontekstis esile juhatuse otsuse⁽³⁾ komitee osalemise kohta Euroopa kodanikualgatusel. Komitee kordab, et on pühendunud oma pädevusvaldkonda kuuluvate ja poliitiliselt oluliseks peetavate Euroopa kodanikualgatusel toetamisele mh järgmisel viisil: Euroopa Komisjoni toetamine Euroopa kodanikualgatusel ettepanekute läbivaatamisel nende kohalikust/piirkondlikust tähtsusest ja subsidiaarsusest lähtudes; Euroopa kodanikualgatusel seotud üritusel korraldamine; Euroopa kodanikualgatusel puudutava detsentraliseeritud teavitustegevusel toetamine; vajadusel korraldama omaalgatuslike arvamusel koostamine Euroopa kodanikualgatusel kohta; aktiivne osalemine Euroopa Parlamendi aruteludel ja poliitilistes järelemeetmetel; edukate Euroopa kodanikualgatusel elluviimisel ja kui vaja, neist ajendatud õigusaktidel toetamine.

Brüssel, 23. märts 2018

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽³⁾ Regioonide Komitee juhatuse 144. koosolek, 10. aprill 2013, päevakorrapunkt 8 – CDR1335-2013_11_00_TRA_NB – pt 8.

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET